

Kód publikace: 330136-14

Liberec, srpen 2014

Č. j.: 2/2014 - 7701

**Základní tendence
demografického, sociálního
a ekonomického vývoje
Libereckého kraje
v roce 2013**

(pracovní výtisk elektronické publikace)

Zpracoval: Krajská správa ČSÚ v Liberci, oddělení informačních služeb
Vedoucí oddělení: Ing. Dagmar Dvořáková
Informační služby: tel.: +420 485 238 811, e-mail: infoservislbc@czso.cz
Kontaktní zaměstnanec: Ing. Dagmar Dvořáková, e-mail: dagmar.dvorakova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Libereckém kraji naleznete také na Internetu: **www.liberec.czso.cz**

ISBN 978-80-250-2570-3

© Český statistický úřad, Liberec, 2014

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Libereckého kraje v roce 2013, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2008). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2013. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2012. Navíc v oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) probíhá v současnosti rozsáhlá revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Její výsledky na regionální úrovni budou zveřejněny koncem letošního roku.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.liberec.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Libereckého kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Libereckého kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Libereckého kraje v roce 2013“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2014. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	26
3. Ekonomický vývoj	45
4. Životní prostředí.....	65
Tabulková příloha	71
1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj.....	72
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	73
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj	74
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - životní prostředí.....	75
2. Vybrané ukazatele za Liberecký kraj	
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - demografický vývoj	76
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj.....	77
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj.....	80
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - životní prostředí	82
3. Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje	
3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje.....	84
Kartogramy	89

Souhrn hlavních poznatků

Demografický vývoj

- na území Libereckého kraje na konci roku 2013 žilo 438 609 obyvatel (z toho 16 909 cizinců), během roku se počet obyvatel zvýšil pouze nepatrně o 15 osob
- obyvatelé měst tvořili na konci roku 2013 více než $\frac{3}{4}$ obyvatel Libereckého kraje, v samotném krajském městě žila více jak jedna pětina obyvatel
- v rámci období let 2008–2013 přirozená měna obyvatel v Libereckém kraji nabývá kladných, avšak rok od roku nižších hodnot, v roce 2012 a 2013 aktivní saldo zahraniční migrace již nestačí pokrýt domácí migrační úbytek obyvatel
- od roku 2008 každoročně klesá počet živě narozených, zvyšuje se zastoupení matek ve vyšším věku
- neustále se zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství, v roce 2013 již dosáhl téměř 50 % z celkového počtu živě narozených dětí
- v roce 2013 uzavřeno nejméně manželství od roku 1990
- rok 2010 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky převyšoval podíl osob starších 65 let
- index stáří překročil pomyslnou hranici 100 v roce 2011 a jeho hodnota se zvyšuje – v roce 2013 na 100 dětí ve věku 0–14 let v Libereckém kraji připadlo 109,1 seniorů
- index stáří nabývá nejvyšší hodnoty v okrese Semily (127,5 seniorů na 100 dětí v roce 2013)
- populace v kraji postupně stárne, průměrný věk obyvatel dosáhl 41,1 let a za 20 let se zvýšil o téměř 5 let

Sociální vývoj

- potenciální pracovní sílu v Libereckém kraji v roce 2013 tvořilo 213,7 tis. osob
- ve struktuře pracovní síly klesá zastoupení mladších ročníků, nejčetnější skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 30–44 let
- z pohledu vzdělání u zaměstnaných i nezaměstnaných klesá podíl osob se základním vzděláním (vč. osob bez vzdělání) a zvyšuje se podíl osob s vysokoškolským vzděláním
- obecná míra nezaměstnanosti v kraji meziročně poklesla o 1,1 procentní bod na 8,3 % (průměr za Českou republiku dosáhl 7,0 %)
- podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2013 dosáhl 8,46 %, oproti konci roku 2012 se zvýšil o 0,71 procentních bodů
- podpora v nezaměstnanosti byla vyplácena 19,2 % uchazečů, průměrná výše měsíční dávky v nezaměstnanosti činila 6 200 Kč
- dlouhodobě nezaměstnaní tvořili 40,4 % z celkového počtu nezaměstnaných (od roku 1994 nejvyšší hodnota), na pracovní síle se podíleli 3,5 %
- k 31. 12. 2013 bylo nabízeno celkem 2 549 volných pozic a po 4 letech tak byla opět v nabídce volných míst překročena dvoutisícová hranice
- průměrná mzda vykázaná v Libereckém kraji (23 055 Kč) byla v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší
- na konci roku 2013 některý z důchodů v Libereckém kraji pobíralo celkem 121 879 osob, tj. meziročně o 0,2 % více
- předčasný důchod v roce 2013 pobíralo 27,6 % příjemců starobního důchodu
- vysoké školství zaznamenává útlum – v roce 2013/2014 vysokou školu v Libereckém kraji studovalo 8 276 studentů, meziročně o 5,1 % osob méně s tím, že se jedná už o čtvrtý meziroční pokles
- v případě ukazatelů jako je počet obyvatel na 1 lékaře nebo počet lékařů na 1 000 obyvatel Liberecký kraj zaostává za průměry České republiky a patří mu spodní příčky mezikrajského žebříčku

- v průběhu roku 2013 bylo v Libereckém kraji zjištěno 13 963 trestných činů, meziročně se jejich počet navýšil o 7,4 % a bylo tak ukončeno pětileté období sestupného trendu
- nehodovost v kraji v roce 2013 meziročně poklesla (o 1,8 %); snížil se také počet nehod, jejichž příčinou byl alkohol

Ekonomický vývoj

- Liberecký kraj patří dlouhodobě mezi regiony s nejnižší úrovní hrubého domácího produktu
- během poslední dekády poklesly v kraji především osevňovací plochy obilovin a brambor, opačně je tomu v případě technické cukrovky a řepky – tyto skutečnosti ovlivňují také vývoj úrody těchto plodin
- živočišnou výrobu charakterizuje pokles stavů drůbeže a prasat; chovy skotu se od roku 2005 spíše navyšují; s rozvojem ekologických farem a zdravého životního stylu se nadále rozšiřují chovy ovcí, koz a koní
- rok 2013 byl pro velké průmyslové podniky sídlící v Libereckém kraji z hlediska tržeb výrazně úspěšnější než roky předchozí; zaměstnanost v průmyslu ovšem meziročně mírně poklesla
- stavebnictví reagovalo na krizi okamžitě, objem základní stavební výroby klesá od roku 2008
- v roce 2013 bylo v Libereckém kraji ve srovnání s rokem 2012 zahájeno i dokončeno méně bytů, zahájená výstavba od roku 2008 klesá nepřetržitě
- z dlouhodobého pohledu dosáhla investiční aktivita v našem regionu svého maxima v roce 2004, od roku 2005 víceméně klesá a tento vývoj má negativní vliv na celou oblast stavebnictví
- v přepočtu na 1 000 obyvatel se v Libereckém kraji ve srovnání s ostatními regiony nachází nejvíce hromadných ubytovacích zařízení
- v roce 2013 se v hromadných ubytovacích zařízeních kraje ubytovalo 752 732 hostů
- mezi hosty převažují domácí návštěvníci, kteří z pohledu kategorie nejčastěji využívali služeb tříhvězdičkových hotelů a penzionů; zahraniční návštěvníci upřednostňovali čtyřhvězdičkové a tříhvězdičkové hotely

Životní prostředí

- na území kraje se nadále snižuje plocha orné půdy, naopak plochy ovocných sadů, trvalých travních porostů, lesní půdy a vodních a zastavěných ploch vzrostly
- oproti roku 2012 se v kraji snížila spotřeba vody na osobu a den, v roce 2013 obyvatel kraje v průměru spotřeboval 82,0 litrů vody denně; obyvatelé kraje v roce 2013 za 1 m³ vody zaplatili 36,90 Kč (2. nejvyšší cena v porovnání s ostatními kraji)
- na kanalizaci bylo v roce 2013 napojeno 68,2 % obyvatel; za 1 m³ odváděných odpadních vod obyvatelé kraje v roce 2013 zaplatili 37,50 Kč, tedy nejvíce v porovnání s cenou v ostatních krajích
- k největším znečišťovatelům ovzduší patří mobilní zařízení

1. Demografický vývoj

1.1 Sídlní struktura

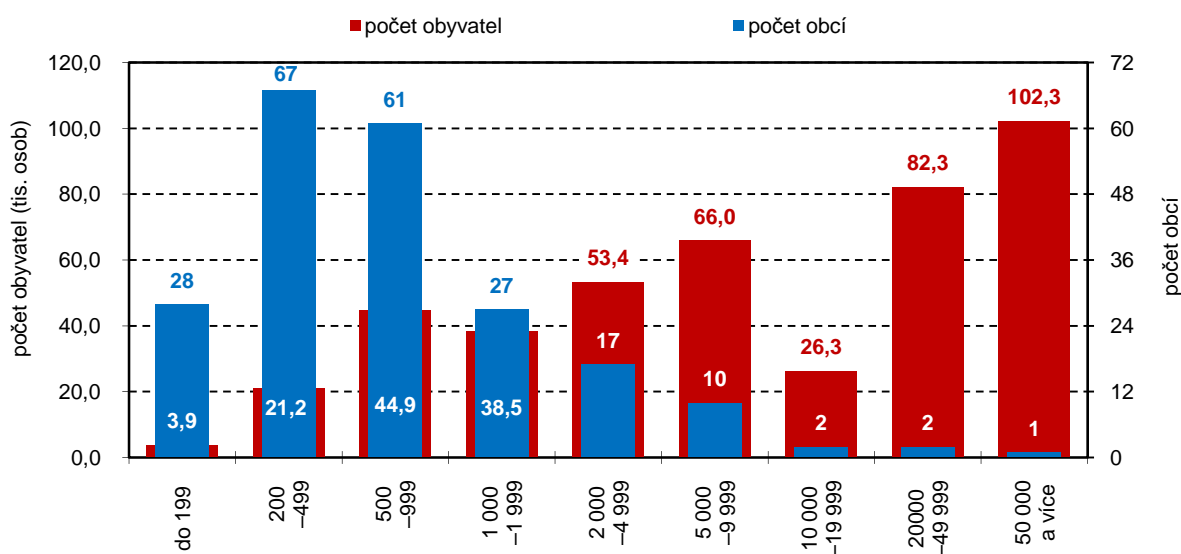
Liberecký kraj je druhým nejmenším krajem České republiky

Liberecký kraj je svojí rozlohou 3 163 km² druhým nejmenším krajem České republiky a stejná pozice mu patří také co do počtu obyvatel (438 609 osob k 31. 12. 2013). Sídlní strukturu regionu tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně), 215 obcí, 39 měst a 2 městyse.

V sídelní struktuře kraje převažují obce s 200–499 obyvateli

Z hlediska velikostních skupin převažují v Libereckém kraji obce s 200 až 499 obyvateli (67 obcí), ve kterých k 31. 12. 2013 žilo celkem 21 171 obyvatel (4,8 % obyvatel kraje). Největší velikostní skupinu (50 000 a více obyvatel) reprezentuje jediná obec, tj. město Liberec se 102 301 obyvateli (23,3 % krajské populace). Druhou největší obcí je s 45 453 obyvateli Jablonec nad Nisou a třetí (36 805 obyvatel) Česká Lípa. Poslední z okresních měst, tj. město Semily (8 576 obyvatel) obsadilo v žebříčku až 6. pozici a před ním se tak umístila města Turnov (14 335 obyvatel) a Nový Bor (11 962 obyvatel). Do kategorie méně než 199 obyvatel v našem kraji patří 28 obcí. Nejméně lidnatou je pak obec Rakousy (okres Semily), která k 31. 12. 2013 měla 81 obyvatel.

Graf 1 Sídlní struktura Libereckého kraje k 31. 12. 2013

1.2 Obyvatelstvo

Téměř 78 % obyvatel žije ve městech

Obyvatelé měst tvořili i na konci roku 2013 více než $\frac{3}{4}$ (tj. 77,6 %) obyvatel Libereckého kraje. Zastoupení městské populace meziročně pokleslo, ovšem pouze nepatrně (o 0,1 procentní bod, absolutně o 398 osob). Celkový úbytek obyvatel byl zaznamenán ve 26 městech, přírůstek vykázalo 12 měst, v jednom městě se stav obyvatel meziročně nezměnil. Absolutně nejvyšší celkový úbytek obyvatel ve výši 152 osob vykázalo město Česká Lípa a byl především způsoben záporným migračním saldem (245 osob), přirozenou měnou město získalo 93 obyvatel. Nejvyšší přírůstek zaznamenalo město

Liberec (188 osob). V jeho případě počet živě narozených převýšil počet zemřelých o 119 osob, počet vystěhovalých převýšil počet přistěhovalých o 69 osob. Ve městě Smržovka přirozený úbytek ve výši 3 osob pokryl migrační přírůstek ve stejné výši a počet obyvatel k 31. 12. 2013 zůstal na stejné úrovni jako ke konci předchozího roku.

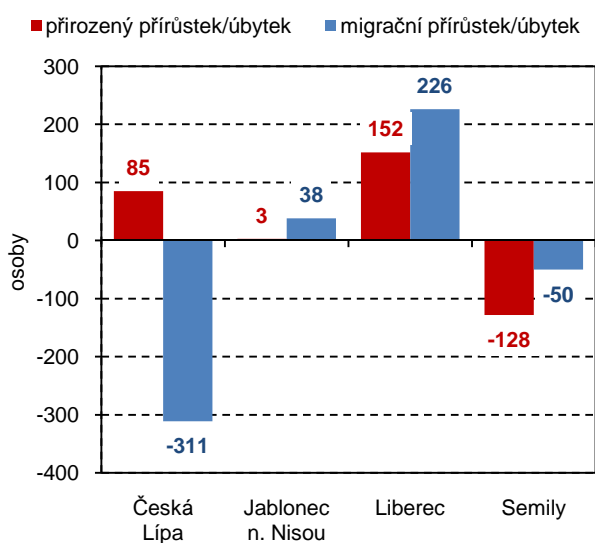
Počet obyvatel se meziročně prakticky nezměnil

Počet obyvatel Libereckého kraje se v průběhu roku 2013 mírně navýšil (o 15 osob) a v kraji tak k 31. 12. 2013 žilo 438 609 osob. Zásahu na uvedeném populačním přírůstku měla přirozená měna obyvatel – počet narozených převýšil počet zemřelých o 112 osob. Stěhováním naopak náš kraj 97 obyvatel „ztratil“.

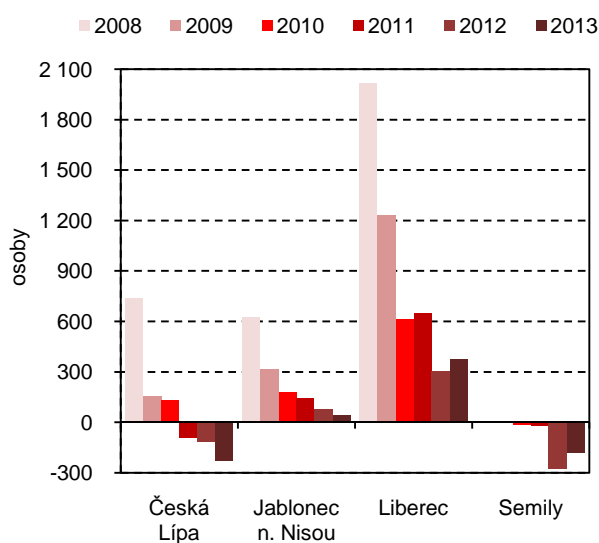
Okres Semily ztrácí obyvatele přirozenou měnou i migrací

Z okresů Libereckého kraje se počet obyvatel nejvýrazněji zvýšil v okrese Liberec (o 378 osob), meziroční nárůst zaznamenal ještě také okres Jablonec nad Nisou (41 osob). Ke snížení počtu obyvatel došlo v okrese Česká Lípa (o 226 osob) a Semily (o 178 osob). Zatímco však v okrese Česká Lípa způsobilo úbytek počtu obyvatel pouze záporné migrační saldo, v okrese Semily ubylo obyvatel přirozenou měnou i stěhováním. Naopak v okrese Jablonec nad Nisou a Liberec byl zaznamenán jak migrační, tak přirozený přírůstek obyvatel. Nadále nejlidnatějším okresem zůstává okres Liberec se 171 385 obyvateli, naopak nejmenším je z tohoto pohledu okres Semily (74 385 obyvatel).

Graf 2 Pohyb obyvatel podle okresů Libereckého kraje v roce 2013

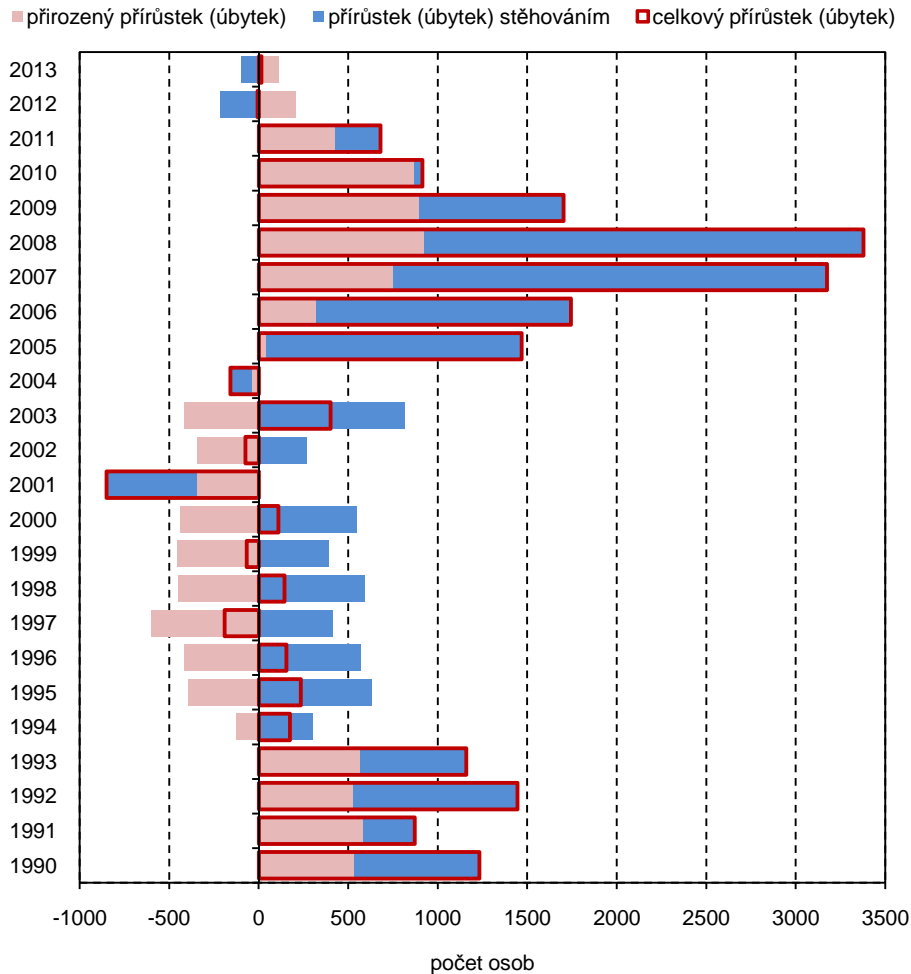
Graf 3 Celkový přírůstek/úbytek obyvatel podle okresů Libereckého kraje v letech 2008–2013

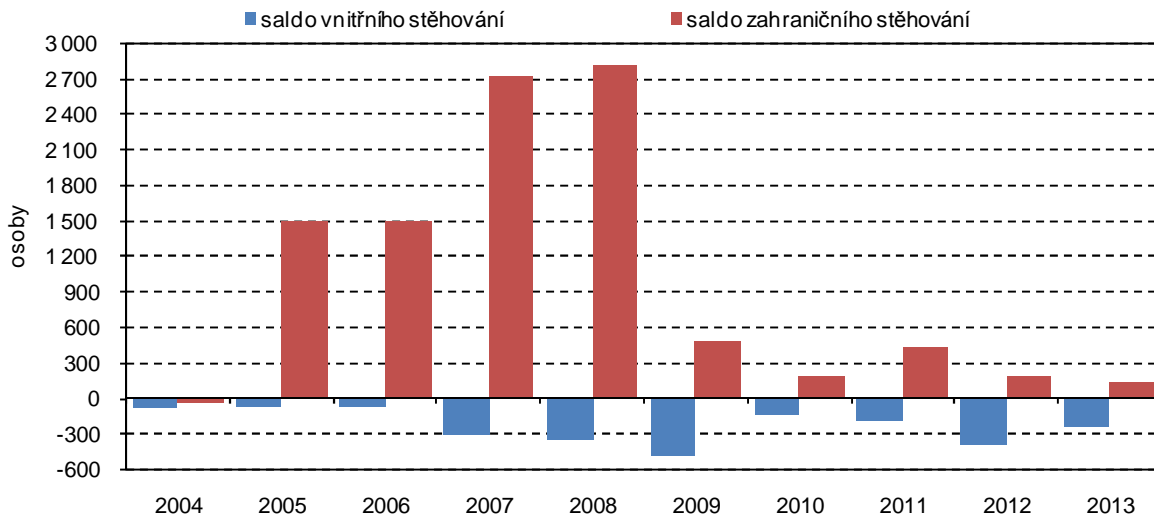
Přirozená měna obyvatel nabyla kladné hodnoty, každoročně se však snižuje

V rámci celého sledovaného období let 2008–2013 nabyvá přirozená měna obyvatel v Libereckém kraji kladných hodnot. Hodnoty ukazatele se však každoročně snižují, v posledních čtyřech letech vždy zhruba o polovinu. Zatímco tedy v roce 2008 převýšil počet živě narozených počet zemřelých o 925 osob, v roce 2013 již jen o 112 osob. Vývoj je možné zdůvodnit úrovní porodnosti. Počet živě narozených totiž v uvedeném časovém horizontu kontinuálně klesá, přičemž vývoj počtu zemřelých kolísá.

Graf 4 Pohyb obyvatel v Libereckém kraji

Graf 5 Migrace obyvatel Libereckého kraje v letech 2004–2013

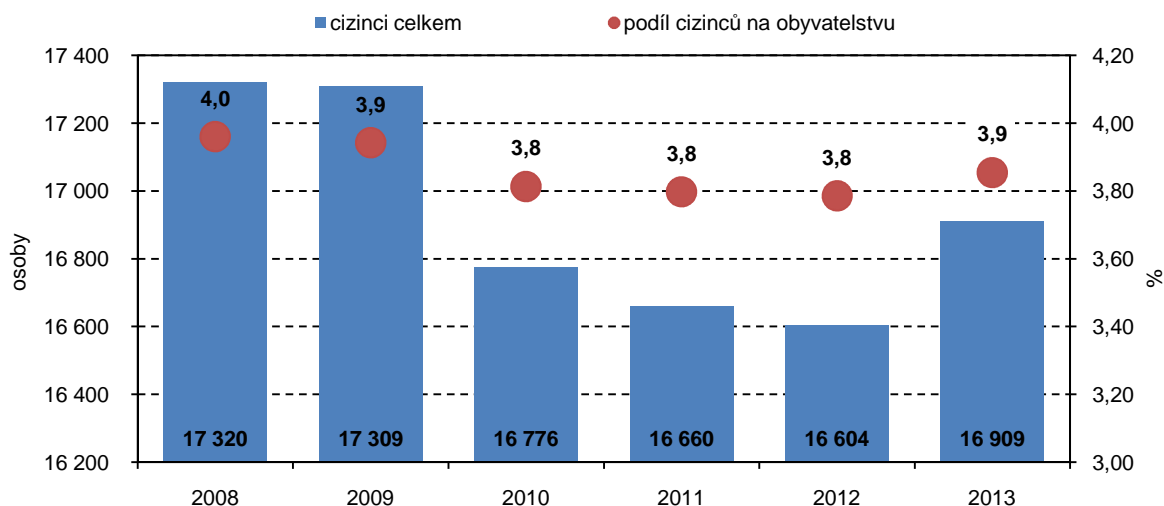

saldo vnitřního stěhování = rozdíl mezi přistěhoválými z ČR a vystěhoválými do ČR
 saldo zahraničního stěhování = rozdíl mezi přistěhoválými ze zahraničí a vystěhoválými do zahraničí

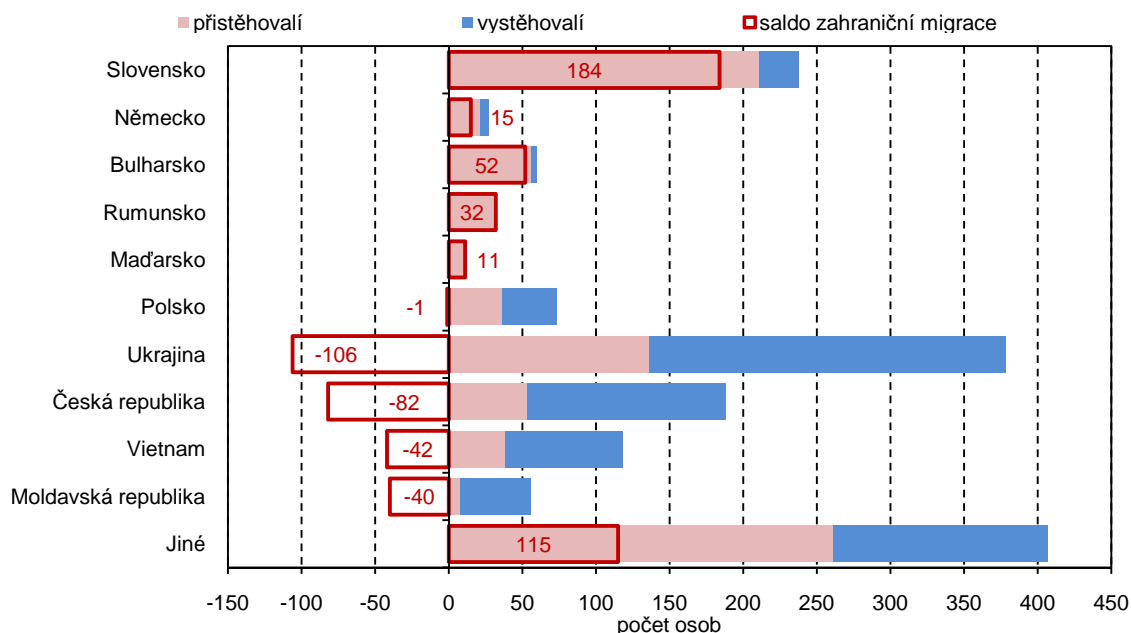
Migrační saldo ovlivňuje hlavně zahraniční stěhování Jak již bylo výše zmíněno, saldo migrace bylo v roce 2013 v Libereckém kraji záporné a počet vystěhoválých převážil počet přistěhoválých o 97 osob. Celkový úbytek obyvatel stěhováním však způsobila migrace v rámci České republiky. Stěhováním v rámci České republiky Liberecký kraj ztratil 235 osob (3 373 přistěhoválých a 3 608 vystěhoválých). Saldo zahraniční migrace však

dosáhlo kladné hodnoty ve výši 138 osob – ze zahraničí se na území Libereckého kraje v roce 2013 přistěhovalo 863 osob, do zahraničí se vystěhovalo 725 osob. Kladné hodnoty salda zahraničního stěhování je možné sledovat po celé hodnocené období. Je však zřejmé, že v souvislosti s negativním vývojem ekonomiky po roce 2008 a jeho dopadem na trh práce došlo k významnému poklesu jeho hodnoty. I přes tento vývoj ovlivňovali nárůst populace Libereckého kraje především stěhující se cizinci. Výjimkou jsou poslední dva sledované roky, kdy přírůstek zahraničního stěhování nestačil pokrýt domácí migrační úbytek obyvatel.

Graf 6 Cizinci a jejich podíl na obyvatelstvu v Libereckém kraji

Graf 7 Zahraniční migrace podle státního občanství v Libereckém kraji v roce 2013

Zaměříme-li se na pohyb cizinců v rámci Libereckého kraje, zjistíme, že nejvyšší kladné migrační saldo bylo v roce 2013 zaznamenáno v případě osob se slovenským státním občanstvím (211 přistěhovalých ku 27 vystěhovalým). Druhá pozice z pohledu tohoto ukazatele patřila osobám s bulharským (migrační přírůstek +52 osob) a třetí s rumunským (+32 osob) občanstvím. Naopak v důsledku zahraniční migrace v roce 2013 v Libereckém

kraji poklesl počet osob s ukrajinským (-106 osob), vietnamským (-42 osob) nebo například moldavským (-40 osob) státním občanstvím.

Cizinci představují necelá 4 % populace kraje

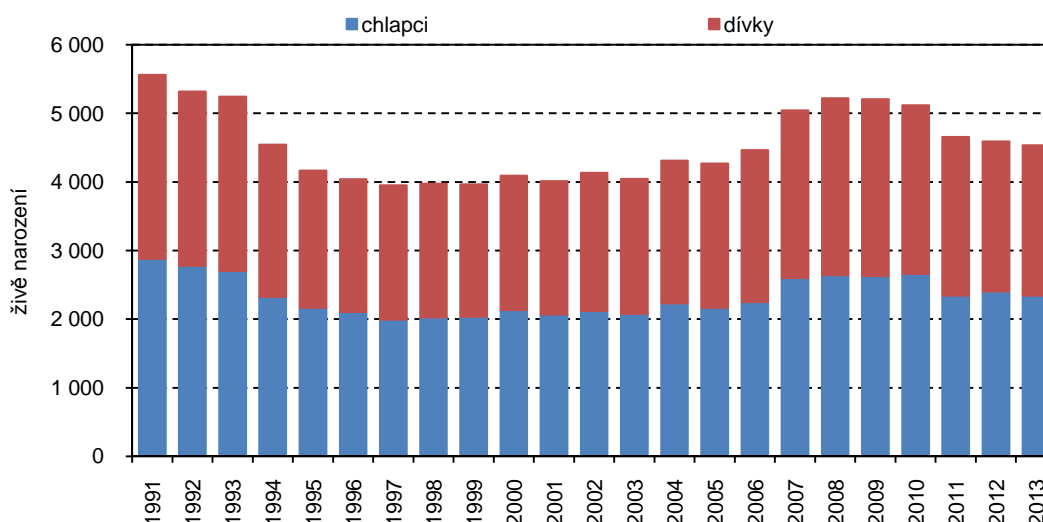
K 31. 12. 2013 žilo na území Libereckého kraje celkem 16 909 cizinců (3,9 % podíl na celkovém počtu obyvatel kraje), z toho 64,7 % z nich s trvalým pobytem. Převážná většina cizinců pobývala na území okresu Liberec (48,4 % z celkového počtu cizinců), v okrese Semily se zdržovalo 10,1 % osob s jiným státním občanstvím.

1.3 Demografické události

Klesá počet živě narozených dětí

Během roku 2013 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 535 dětí, což je o 57 dětí méně než v roce 2012 a o 685 dětí méně než v roce 2008. Počet živě narozených od roku 2008 (tedy roku, kdy porodnost dosáhla vrcholu za posledních 18 let a její hodnoty byly srovnatelné s hodnotami ze začátku 90. let) klesá, každoročně v průměru o 1,8 %.

Graf 8 Živě narození podle pohlaví v Libereckém kraji

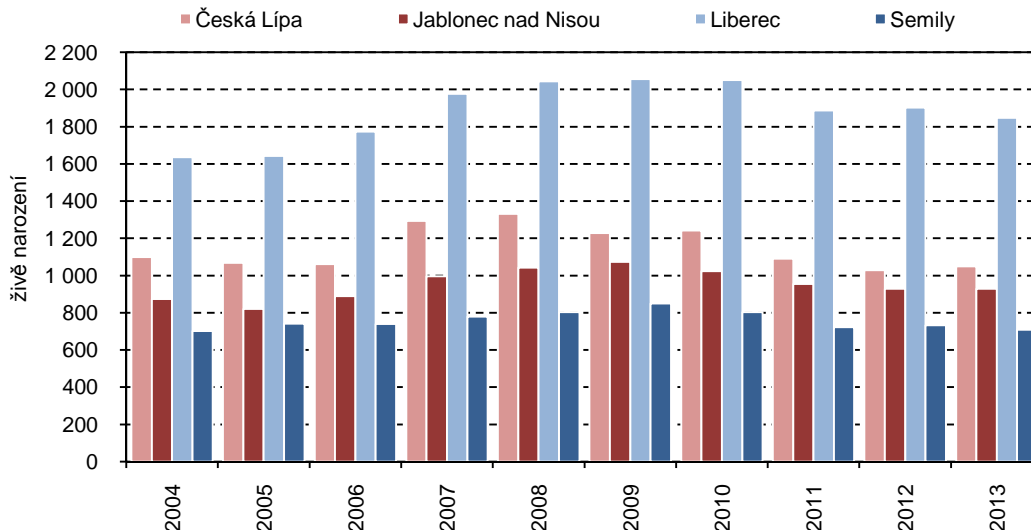

Hrubá míra porodnosti 4. nejvyšší mezi kraji

V přepočtu na 1 000 obyvatel se v Libereckém kraji živě narodilo 10,3 dětí. Krajská hodnota tak mírně převýšila republikový průměr (10,2 ‰) a mezi kraji byla 4. nejvyšší. Napříč Českou republikou se ukazatel pohyboval v rozmezí od 9,4 ‰ (Karlovarský kraj) do 11,1 ‰ (Hlavní město Praha). Z porovnání okresů Libereckého kraje vyplývá, že relativně nejvíce dětí se v roce 2013 narodilo v okrese Liberec (10,8 dětí na 1 000 obyvatel), nejméně pak v okrese Semily (9,5 dětí na 1 000 obyvatel).

Z regionálního pohledu se počet živě narozených v roce 2013 meziročně snížil v okrese Liberec (o 55 dětí) a Semily (o 24 dětí). Opačně tomu bylo v okrese Česká Lípa (o 21 dětí více) a nepatrný nárůst byl zjištěn i v okrese Jablonec nad Nisou (o 1 dítě). V porovnání s rokem 2008 se počet živě narozených snížil ve všech okresech kraje nejvýrazněji pak v okrese Česká Lípa (o 21,1 % živě narozených méně). Okres Česká Lípa za období 2008–2013 současně vykázal nejvyšší průměrný roční pokles, když zde počet živě narozených klesal v průměru každý rok o 3,4 %. Průměrné roční tempo poklesu tohoto ukazatele se v ostatních okresech pohybovalo mezi 1,6 % (okres Semily) a 1,1 % (okres Jablonec nad Nisou a Liberec).

Graf 9 Živě narození podle okresů Libereckého kraje

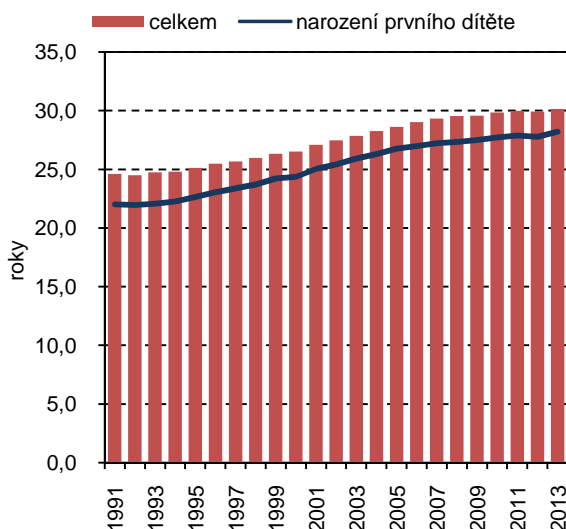

Na počtu živě narozených se více než 47,0 % podílely prvorozené a 37,0 % druhorozené děti. Zbývajících 15,6 % dětí přišlo na svět v pořadí jako třetí a další dítě. Tato struktura narozených se v kraji prakticky nemění.

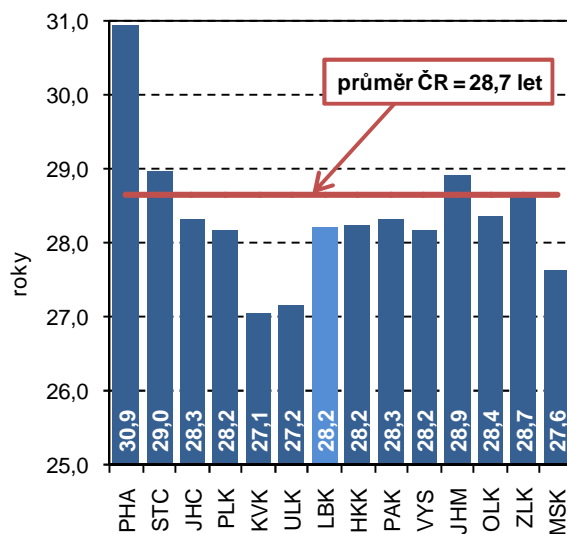
Průměrný věk matky při narození prvního dítěte se zvyšuje

Odkládání narození prvního dítěte do vyššího věku patří mezi obecně známé a stále platné trendy demografického vývoje započatého v 90. letech minulého století. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte tak v roce 2013 v našem kraji činil 28,2 let – meziročně o 0,21 roku více, oproti roku 2008 pak o 0,60 roku více. Ve srovnání s průměrem České republiky (28,7 let) jsou však prvoroďičky v kraji mladší. V rámci regionů České republiky se věk prvoroďiček pohybuje v rozmezí od 27,1 let (Karlovarský kraj) do 30,9 let (Hlavní město Praha). Z dlouhodobé časové řady je však zřejmé, že v posledních minimálně 8 letech tento průměrný věk roste pomalejším tempem, než tomu bylo před tím.

Graf 10 Průměrný věk ženy při narození dítěte a prvního dítěte v Libereckém kraji

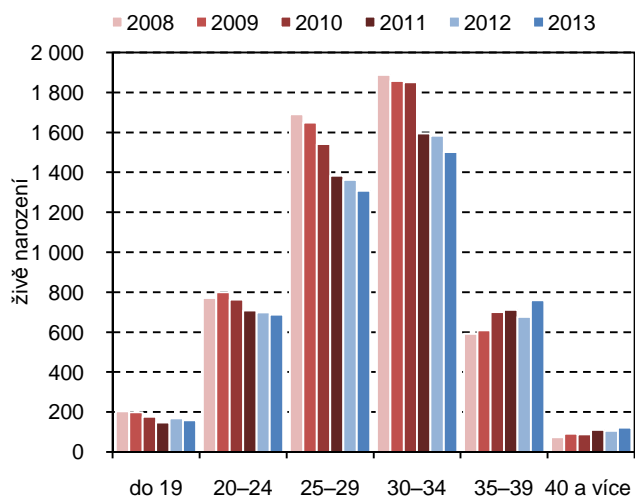
Graf 11 Průměrný věk ženy při narození prvního dítěte podle krajů v roce 2013

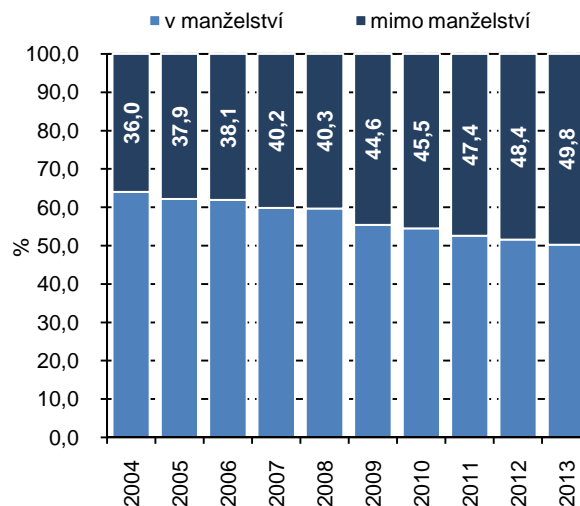
Zvyšuje se podíl matek ve vyšším věku

Bez ohledu na pořadí dítěte pak ženy v našem kraji v roce 2013 rodily v průměru ve věku 30,1 let s tím, že nejvíce dětí se narodilo ženám v kategorii 30–34 let. Při bližší analýze dat týkajících se počtu živě narozených dětí a věku jejich matek je ovšem evidentní pozvolný nárůst žen, které si (další) dítě pořizují mezi 35–39 roky nebo dokonce ve 40 a více letech, zatímco počet živě narozených dětí ženám ve věku 20–34 let klesá.

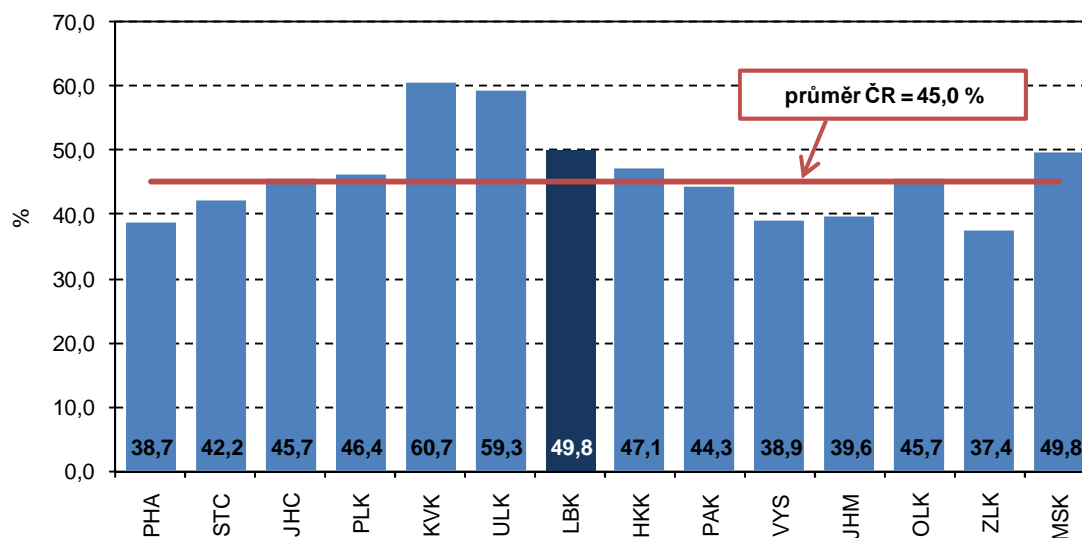
Graf 12 Živě narození podle věku matky v Libereckém kraji

Graf 13 Živě narození mimo manželství v Libereckém kraji

Graf 14 Živě narození mimo manželství podle krajů v roce 2013

Mimo manželství se narodilo téměř 50 % živě narozených dětí

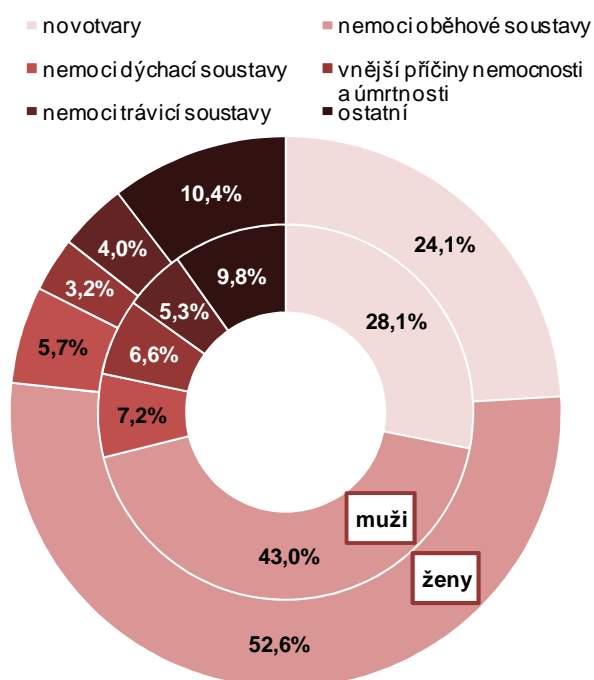
I v roce 2013 vzrostl podíl dětí narozených mimo manželství. Nesezdané páry tak v loňském roce přivedly na svět 2 258 dětí (meziročně o 34 dětí více, oproti roku 2008 o 153 dětí více), což představuje 49,8 % ze všech živě narozených (48,4 % v roce 2012 a 40,3 % v roce 2008). Nejvyšší podíl narozených mimo manželství byl evidován v okrese Česká Lípa (55,0 %), nejnižší v okrese Semily (44,4 %). Ve srovnání s celorepublikovým podílem (45,0 %) je zastoupení v kraji nadprůměrné a mezi kraji 4. nejvyšší. Ukazatel vykazoval také poměrně významné regionální rozdíly, když se v rámci České republiky pohyboval mezi 37,4 % (Zlínský kraj) a 60,7 % (Karlovarský kraj).

V případě 333 dětí narozených mimo manželství v roce 2013 v Libereckém kraji nebyl uveden otec, z toho 300 dětí se narodilo matkám svobodným, 32 ovdovělým a u jednoho dítěte byla matka vdovou.

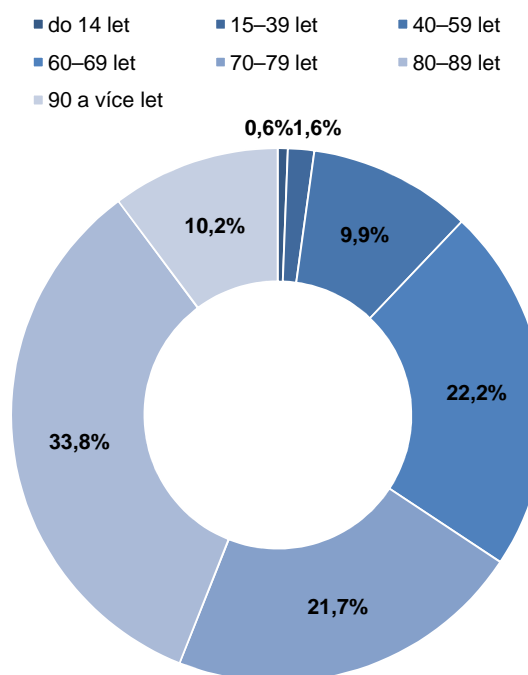
Nejčastější příčinou úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy

Hrubá míra úmrtnosti (tj. počet zemřelých na 1 000 obyvatel) v roce 2013 v Libereckém kraji dosáhla 10,1 ‰. V absolutním vyjádření tedy v kraji zemřelo 4 423 osob (2 265 mužů a 2 158 žen), což je o 37 osob (0,8 ‰) více než v roce předchozím a o 128 osob více než v roce 2008. Nejčastější příčiny úmrtí se dlouhodobě nemění. Téměř 48,0 ‰ osob zemřelo v důsledku nemocí oběhové soustavy a 26,1 ‰ osob podlehl nádorovým onemocněním (z toho v 98,9 ‰ se jednalo o zhoubné novotvary). Přesto, že počet úmrtí na uvedená onemocnění meziročně poklesl (o 0,8 ‰ v prvním a o 4,6 ‰ ve druhém případě) a snížení je patrné také v porovnání s rokem 2008 (o 0,1 ‰ a 4,8 ‰), v dlouhodobém časovém horizontu neklesá počet zemřelých pod 2 000, resp. 1 100 případů ročně. Nadále však platí, že na straně žen je vyšší zastoupení zemřelých na nemoci oběhové soustavy (52,6 ‰ žen a 43,0 ‰ mužů), naopak zemřelí na novotvary vykazují vyšší podíl v případech mužů (28,1 ‰ mužů a 24,1 ‰ žen).

Graf 15 Struktura zemřelých podle příčiny úmrtí a podle pohlaví v Libereckém kraji v roce 2013

Graf 16 Struktura zemřelých podle věkových skupin v Libereckém kraji v roce 2013

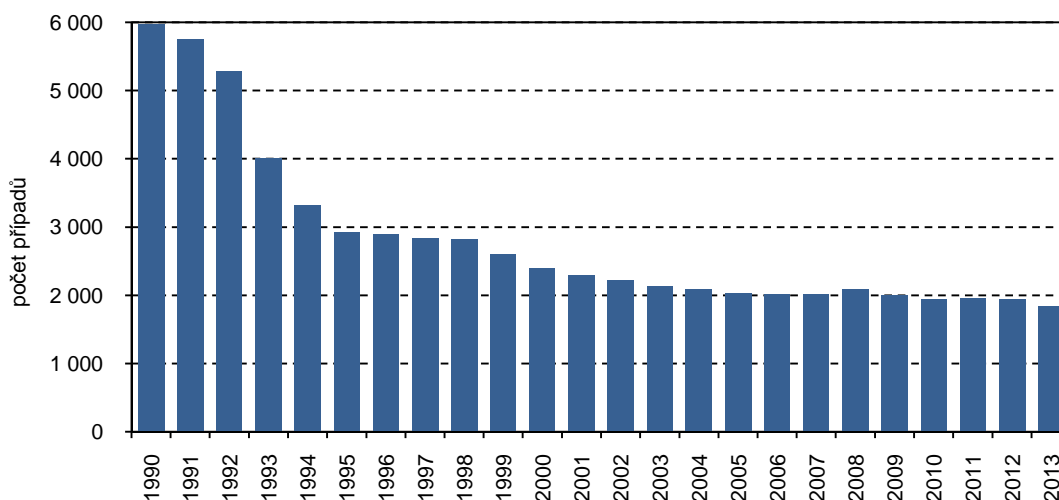
Kojenecká i novorozenecká úmrtnost vyšší než republikový průměr

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku více či méně kolísají. Kojenecká i novorozenecká úmrtnost byla v kraji v roce 2013 vyšší než republikový průměr. Kojenecká úmrtnost činila 4,4 ‰ (v ČR 2,5 ‰) a byla mezi ostatními kraji nejvyšší. Novorozenecká úmrtnost dosáhla 2,0 ‰ (v ČR 1,4 ‰) a její nejvyšší hodnota byla zjištěna ve Zlínském kraji (3,0 ‰). Hodnoty obou ukazatelů v našem kraji meziročně vzrostly.

Dalším z negativních demografických ukazatelů je potratovost. Počet potratů se (nejen) v Libereckém kraji nepřetržitě snižoval až do roku 2007. Po tomto roce ukazatel spíše stagnuje, ale v zásadě stále vykazuje klesající tendenci. V roce 2009 se pak počet potratů poprvé dostal pod hranici 2 000 případů za rok. V roce 2013 potratem skončilo 1 843 těhotenství. Meziročně tedy o 5,0 ‰

méně, proti roku 2008 se jedná o téměř 12,0% pokles a ve srovnání s rokem 1990 (5 975 potratů) je tento pokles téměř 70,0%.

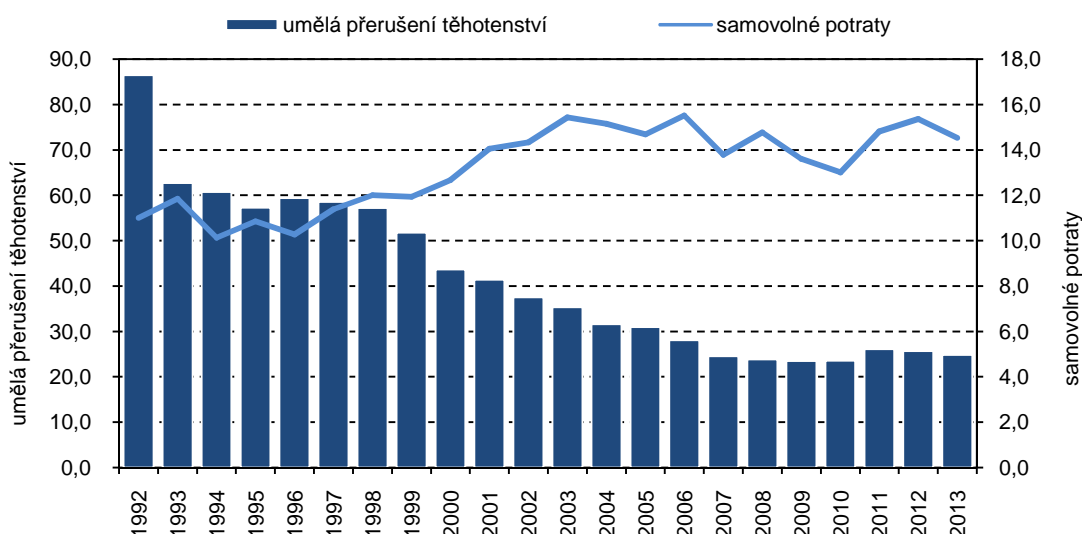
Graf 17 Potraty v Libereckém kraji

Počet samovolných potratů pozvolna narůstá

Při pohledu na strukturu potratů je z dlouhodobého pohledu patrný pokles umělých přerušení těhotenství, zatímco počet samovolných potratů spíše pozvolna narůstá. Zatímco v roce 1992 se na celkové potratovosti umělá přerušení podílela 87,1 %, v současnosti je to 61,1 %. Naopak zastoupení samovolných potratů vzrostlo z 11,1 % v roce 1992 na 35,8 % v roce 2013.

Graf 18 Umělá přerušení těhotenství a samovolné potraty připadající na 100 živě narozených dětí v Libereckém kraji

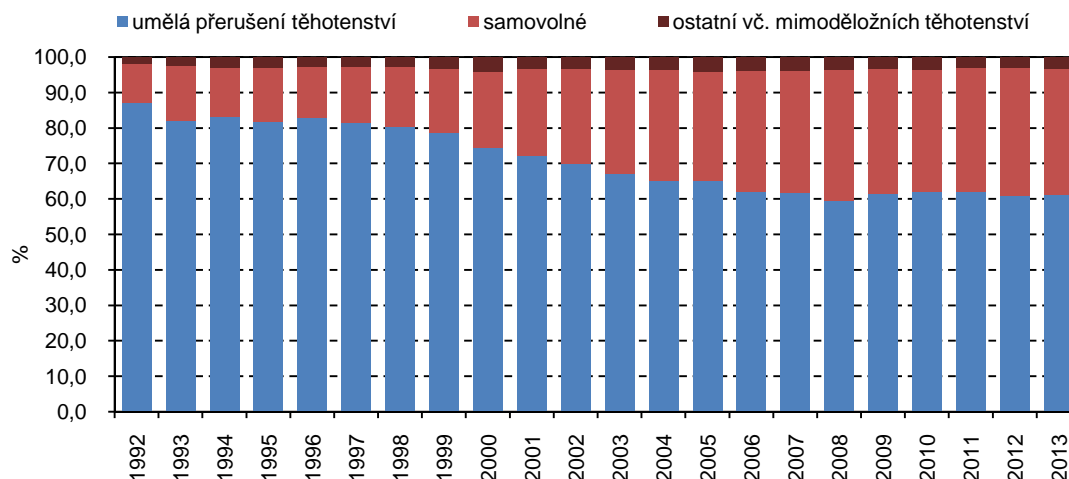

Umělou potratovost ovlivnilo rozšíření antikoncepce

Vývoj umělé potratovosti v 90. letech ovlivnilo zejména rozšíření antikoncepce. Z dostupných údajů Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR vyplývá, že v roce 2000 užívalo antikoncepci 36,7 ze 100 žen ve věku 15–49 let (tzv. fertilní věk), v roce 2012 to bylo 49,2 žen. Trend zvyšování počtu samovolných potratů (zejména od roku 1999 do roku 2008) patrně souvisí s nárůstem počtu plánovaných těhotenství, který dokládá rostoucí počet živě narozených dětí v tomto období. V té době se pro rozšíření či založení rodiny rozhodla poměrně početná skupina žen narozená v populační vlně poloviny 70. let. Vzhledem k tomu, že tyto ženy odsouvaly mateřství do doby, kdy např. dostudují, vybudují kariéru atp., je možné za rostoucím počtem samovolných potratů vidět nejen

vyšší počet těhotenství, ale také zvýšení počtu rizikových těhotenství souvisejících s již komentovaným posunem mateřství do vyššího věku. Svůj vliv má také časná detekce těhotenství, resp. časných samovolných potratů, a to díky dostupné a spolehlivé těhotenské diagnostice, tj. běžně dostupných těhotenských testů.

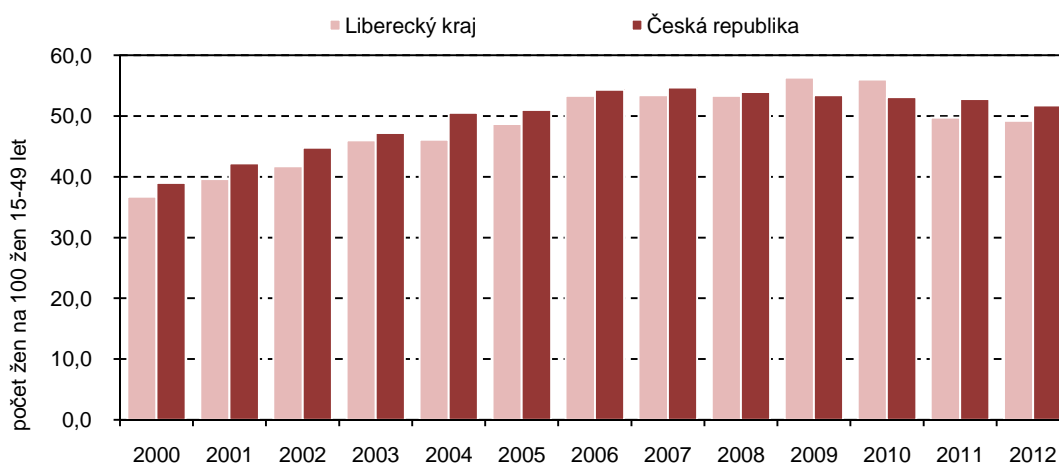
Graf 19 Struktura potratů v Libereckém kraji

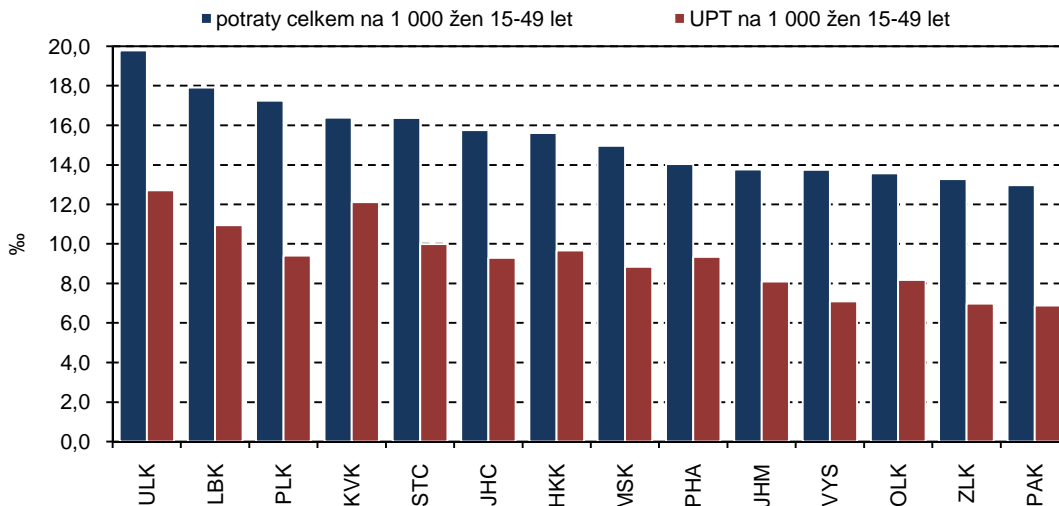
Vyšší potratovost v českých krajích

Z regionálního hlediska je obecně vyšší potratovost v českých než moravských krajích, výjimkou je Pardubický kraj. Nejvíce potratů i umělých přerušeni těhotenství na 1 000 žen ve věku 15–49 let v roce 2013 připadlo v Ústeckém kraji (19,8 ‰, resp. 12,7 ‰). Liberecký kraj se umístil na druhé (17,9 potratů celkem na 1 000 žen ve fertilním věku), resp. třetí (10,9 umělých přerušeni těhotenství na 1 000 žen ve fertilním věku) nejhorší pozici.

Graf 20 Ženy užívající antikoncepci na 100 žen ve věku 15–49 let v Libereckém kraji a v České republice

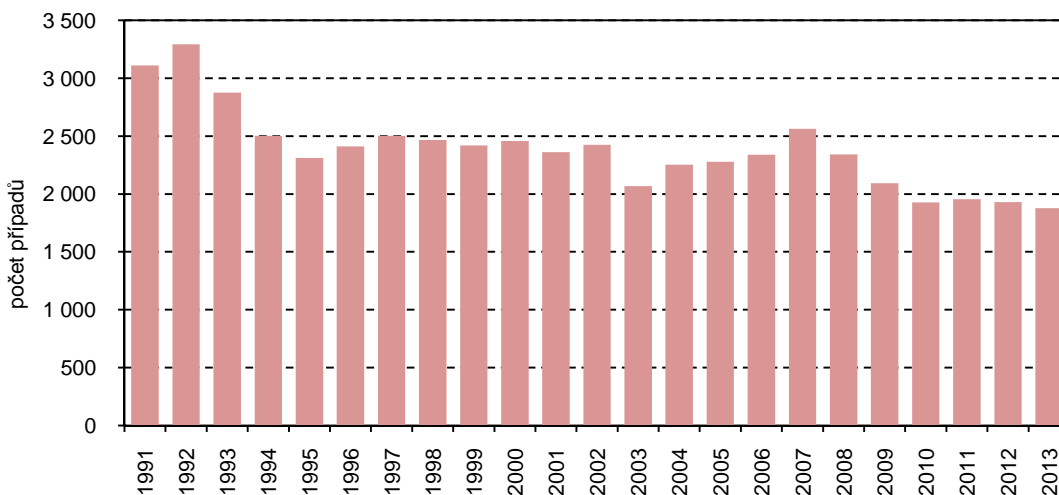
Graf 21 Potratovost podle krajů v roce 2013

V roce 2013 uzavřeno nejméně manželství od roku 1990

V roce 2013 bylo v Libereckém kraji uzavřeno 1 877 manželství, tedy nejméně od roku 1990. Sňatečnost se v kraji vyvíjí kolísavě ovšem s klesající tendencí. Jediným obdobím v časovém horizontu 1990–2013, kdy se počet sňatků nepřetržitě zvyšoval, byla léta 2004–2007. Od roku 2010 bylo v kraji uzavřeno méně než 2 000 sňatků ročně.

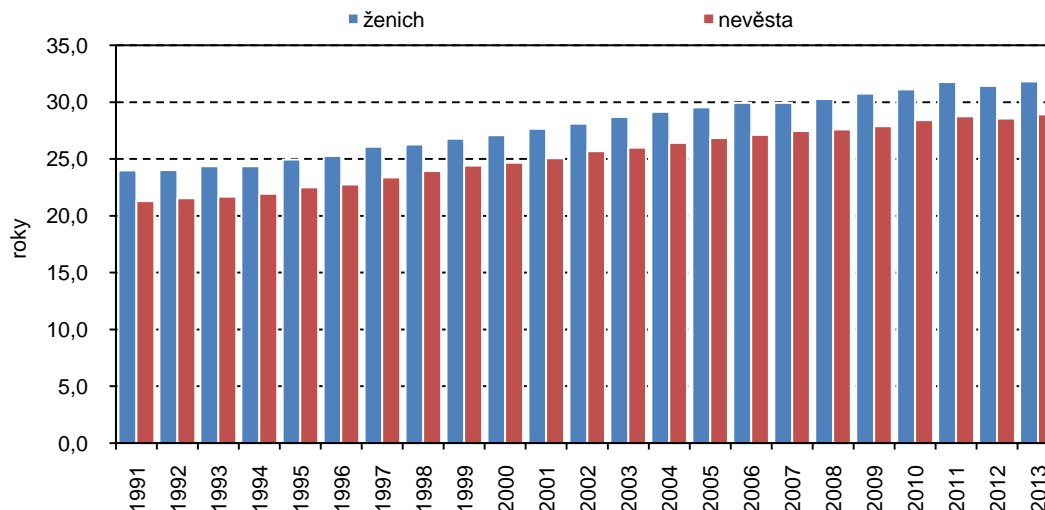
Graf 22 Sňatky v Libereckém kraji

Zvyšuje se průměrný věk snoubenců při sňatku

Průměrný věk snoubenců při prvním sňatku se dlouhodobě zvyšuje. Výjimkou byl rok 2012, kdy došlo k jeho nepatrnému meziročnímu snížení. Mužům uzavírajícím v roce 2013 svůj první sňatek bylo v průměru 31,8 let a ženám 28,9 let. Ve srovnání s údajem platným před deseti lety je to u ženichů i nevěst přibližně o 3 roky více. Průměrný věk bez ohledu na pořadí sňatku v případě mužů činil 36,0 let a v případě žen 32,9 let (nárůst oproti roku 2008 o zhruba 1 rok v případě obou pohlaví). Ve většině případů byl při uzavírání manželství starší muž (71,1 % případů), naopak ženy převyšovaly svým věkem manžela v případě 18,6 % sňatků.

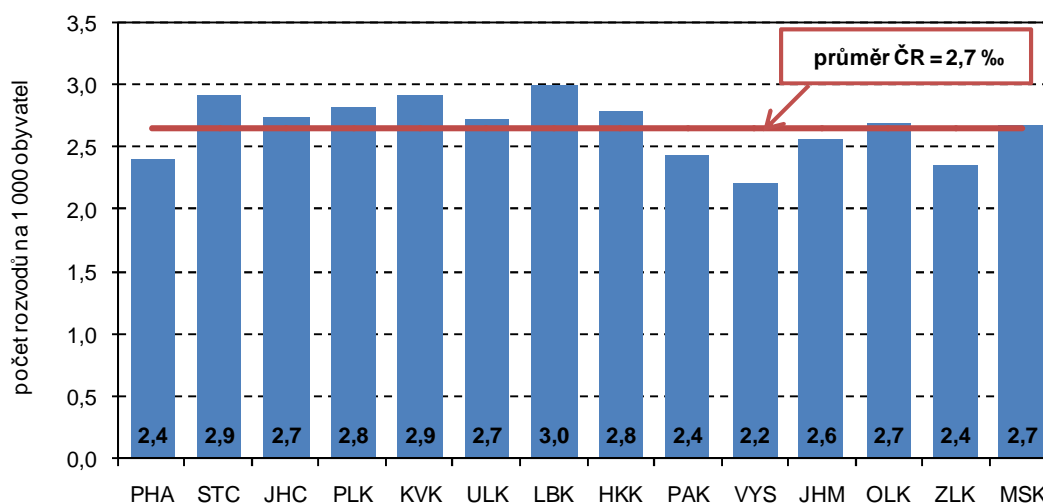
Graf 23 Průměrný věk snoubenců při prvním sňatku v Libereckém kraji

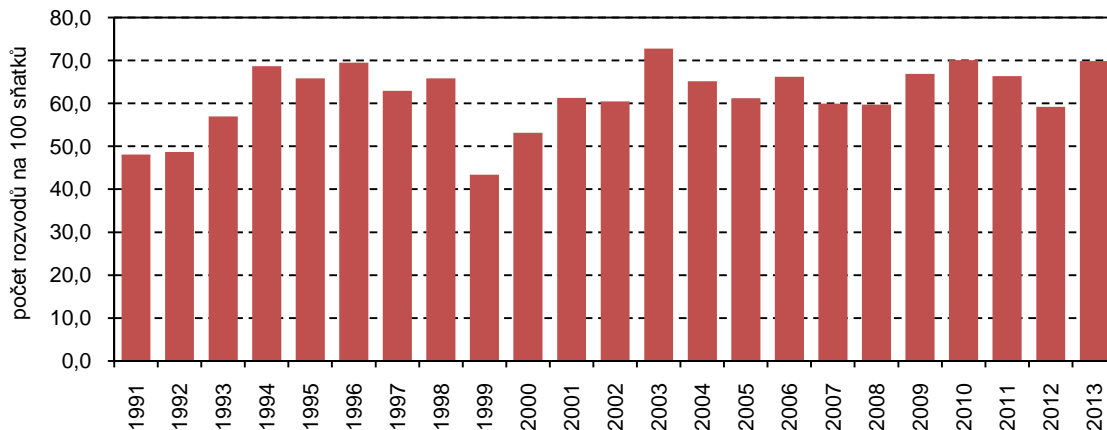
Hrubá míra rozvodovosti v mezikrajském srovnání nejvyšší

Ve sledovaném roce bylo v kraji rozvedeno 1 311 manželství (tedy o 169 více než v roce 2012), tzn. 3,0 rozvody na 1 000 obyvatel. Více než 66 % rozvodů bylo zahájeno na návrh ženy, v 60,8 % případů (797 případů) bylo rozvedeno manželství s nezletilými dětmi. Ve většině případů se jak u žen (77,1 %), tak u mužů (76,4 %) jednalo o první rozvod. Nejvíce rozvodů na 1 000 obyvatel v rámci okresů Libereckého kraje vykázal okres Česká Lípa (3,3 ‰), nejméně okres Semily (2,6 ‰). Ve srovnání krajů se na prvním místě s nejnižší rozvodovostí umístil Kraj Vysočina (2,2 rozvodů na 1 000 obyvatel), poslední příčka pak patřila právě Libereckému kraji.

Graf 24 Rozvody na 1 000 obyvatel podle krajů v roce 2013

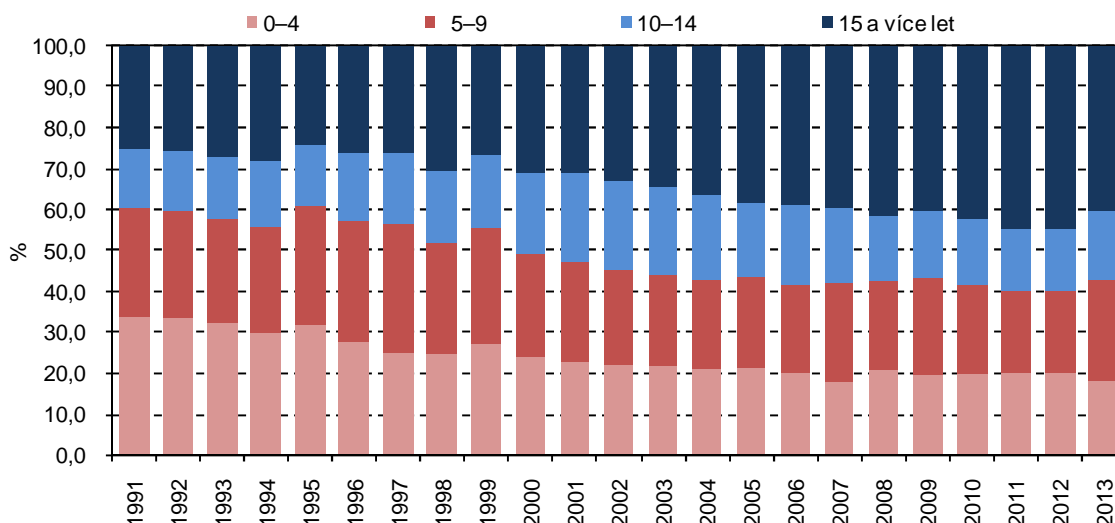
Graf 25 Rozvody na 100 sňatků v Libereckém kraji

Manželství nejčastěji končí po 15 letech soužití

Z dlouhodobých statistik vyplývá, že manželství se nejčastěji rozvádí po 15 letech společného života (40,2 % rozvedených párů v roce 2013). Tento trend je však možné sledovat teprve od roku 2000, do té doby se manželství nejčastěji rozváděla po 0–4 letech soužití. Druhým „kritickým“ obdobím je dnes obvykle 5 až 9 rok soužití, v roce 2013 po této době skončila rozvodem téměř čtvrtina manželství. Průměrný věk při prvním rozvodu dosáhl 41,3 let u mužů a 38,7 let u žen a v návaznosti na rostoucí věk při prvním sňatku se i tento věk dlouhodobě zvyšuje.

Graf 26 Struktura rozvodů podle délky trvání manželství v Libereckém kraji

V souvislosti s vysokým a rostoucím zastoupením rozvodů dlouhotrvajících manželství (tj. 15 a více let), ve kterých již společné děti pravděpodobně dosáhly zletilosti, narůstá zastoupení rozvádějících se manželů, kteří v době rozvodu neměli nezletilé děti. Z celkového počtu rozvedených manželství nemělo v roce 1991 v době rozvodu nezletilé děti 28,4 % rozvedených dvojic, po roce 2008 to již bylo více než 40,0 % a v roce 2013 podíl mírně poklesl na 39,2 % párů.

Nejčastějším důvodem rozvodu je „rozdílnost povah, názorů a zájmů“

Z demografických statistik je možné získat také údaje o příčině rozvratu manželství. Jejich využití je však omezené. Za hlavní důvod rozvratu manželství jsou totiž stále častěji uváděny obecné pohnutky (tj. „rozdílnost povah, názorů a zájmů“ a „ostatní“) před konkrétně vymezenými příčinami. Uvedené dvě

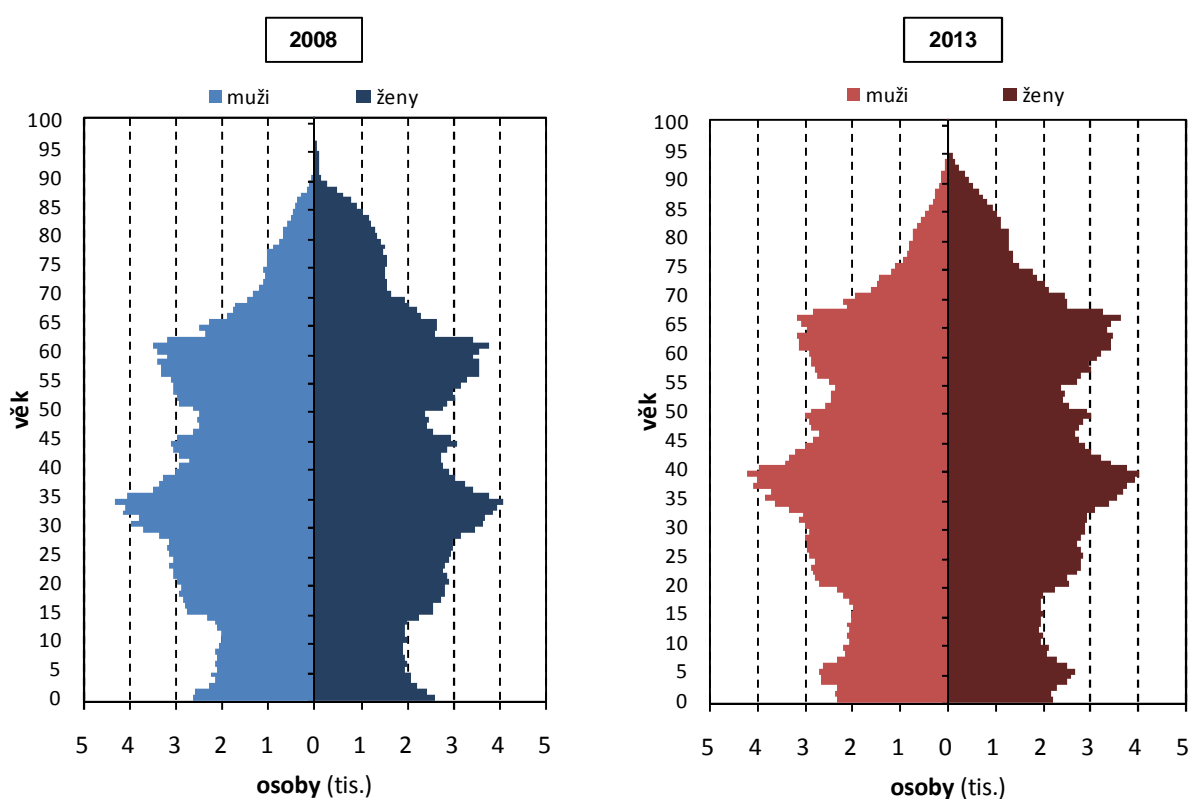
kategorie v roce 2013 zahrnovaly 91,6 % případů u mužů a 93,8 % případů u žen, z toho většina (zhruba 80,0 % u obou pohlaví) připadla na prvně jmenovanou příčinu. Srovnáme-li údaje s rokem 1991, byla rozdílnost povah, názorů a zájmů v té době příčinou rozvodu 34,4 % mužů a žen, kategorie „ostatní“ byla jako příčina uvedena u 12,5 % mužů a 11,1 % žen.

1.4 Charakteristiky věkové struktury

Věková struktura obyvatel Libereckého kraje odráží demografický vývoj posledních let. Z pohledu věkové skladby tvoří největší část obyvatel kraje osoby ve věku 15 až 64 let (67,5 % v roce 2013), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (17,0 %), nejnižší podíl pak připadá na obyvatele ve věku do 14 let (15,5 %).

Graf 27 Struktura obyvatel podle věkových skupin a pohlaví v Libereckém kraji v roce 2008 a 2013

(stav k 31. 12.)

Rok 2010 posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky převýšil podíl osob starších 65 let

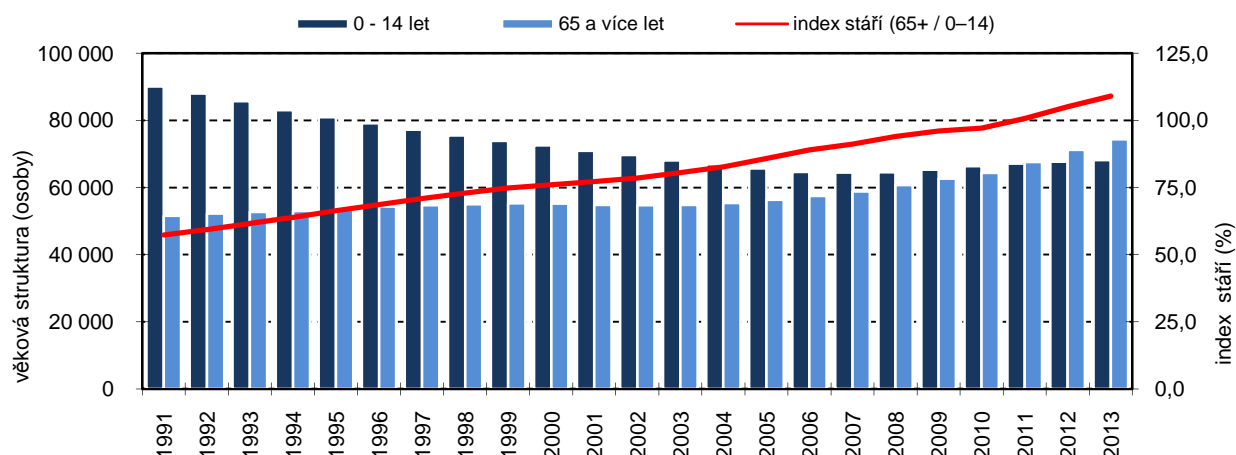
Rok 2010 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky převýšoval podíl osob starších 65 let. Zatímco u věkových skupin 15–64 let a 65 a více let nedošlo během sledovaného období k žádným trendovým změnám (tj. podíl osob v produktivním věku od roku 2006 klesá a podíl obyvatel nad 65 let naopak kontinuálně roste), zastoupení dětské složky od roku 2008 po předchozím postupném snižování mírně narůstá. Podíl dětské složky v populaci Libereckého kraje tak prozatím dosáhl své minimální hodnoty (14,8 %) v roce 2008.

Klesá zastoupení dětské složky

Pro ilustraci dlouhodobého vývoje uveďme, že od roku 1991 pokleslo zastoupení dětské složky obyvatel v kraji o 5,6 procentních bodů, zastoupení osob nad 65 let se zvýšilo o 4,8 procentních bodů a podíl obyvatel v produktivním věku se přibližuje k hodnotám z počátku 90. let.

Graf 28 Věková struktura a index stáří v Libereckém kraji

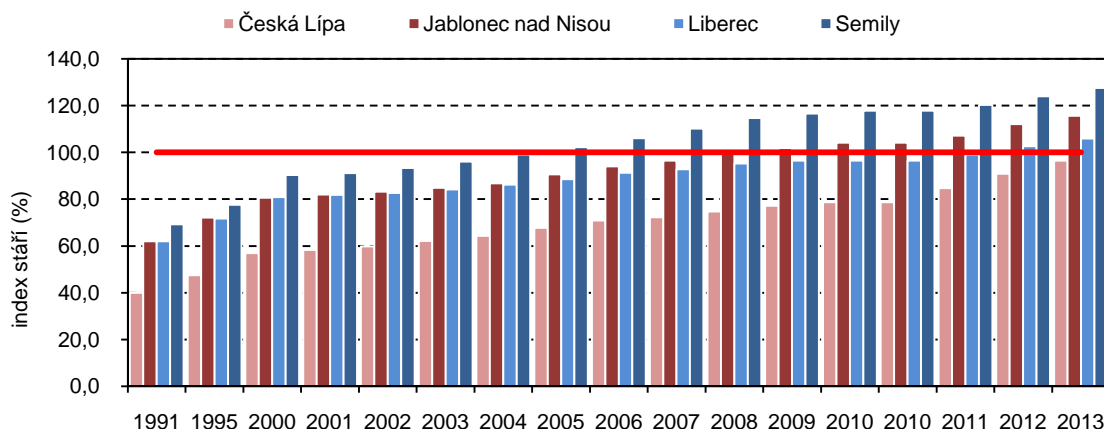
(stav k 31. 12.)

Na 100 dětí připadá 109 seniorů

Zlomem ve vývoji indexu stáří (tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let) se stal rok 2011, ve kterém hodnota ukazatele překročila pomyslnou hranici 100 a v dalších dvou letech se nadále zvyšovala. V roce 2013 tak na 100 dětí v Libereckém kraji připadlo 109,1 seniorů. V případě mužů dosahuje index stáří nižších hodnot – na 100 chlapců připadá 88,3 mužů starších 65 let, v případě žen je situace opačná – na 100 děvčat připadá 130,9 žen starších 65 let.

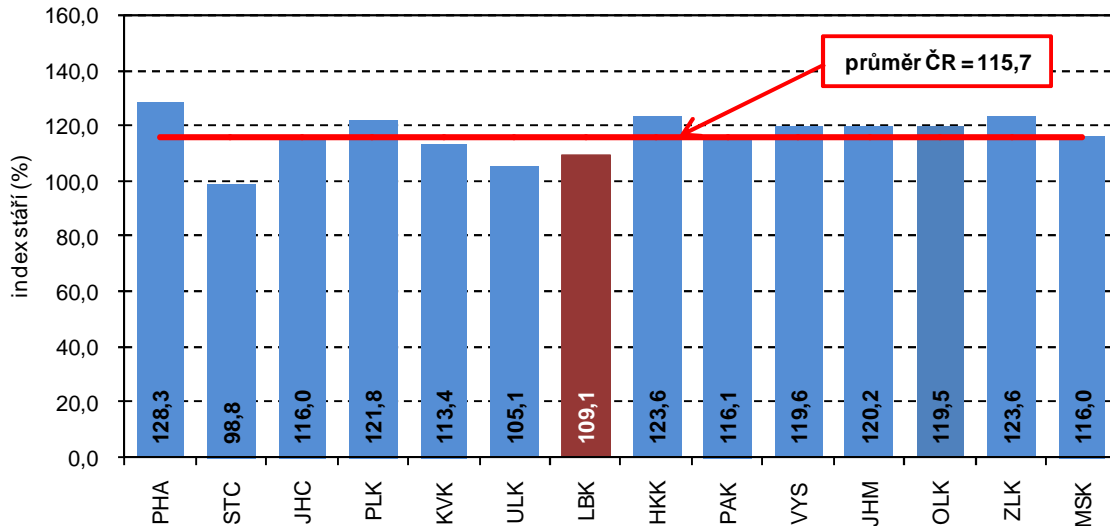
Graf 29 Index stáří podle okresů Libereckého kraje (stav k 31. 12.)

Nejstarší je okres Semily

Z pohledu jednotlivých okresů Libereckého kraje je dlouhodobě nejvyšší hodnota indexu stáří vykazována v okrese Semily – k 31. 12. 2013 na 100 dětí připadlo 127,5 seniorů. Jediným okresem, ve kterém na 100 dětí připadlo méně než 100 osob starších 65 let (tj. 96,5 seniorů), byl okres Česká Lípa. Z porovnání 14 regionů České republiky vyplývá, že nejvyšší hodnota indexu stáří byla ke konci roku 2013 zaznamenána v Hlavním městě Praze (128,3). Hodnota indexu stáří nižší než „100“ byla zjištěna pouze ve Středočeském kraji (98,8). Liberecký kraj v mezikrajském srovnání po zmíněném Středočeském kraji a kraji Ústeckém (index stáří 105,1) obsadil 3. nejlepší pozici.

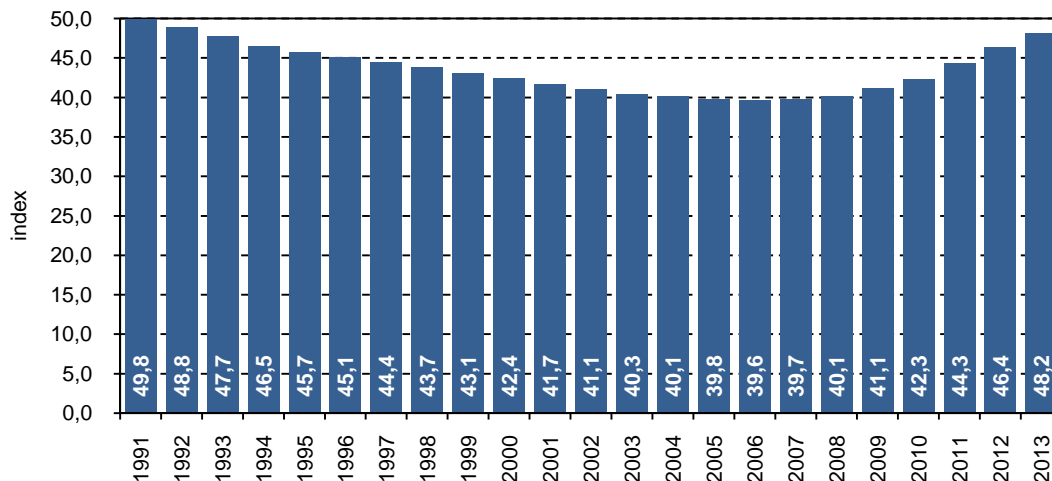
Graf 30 Index stáří podle krajů k 31. 12. 2013

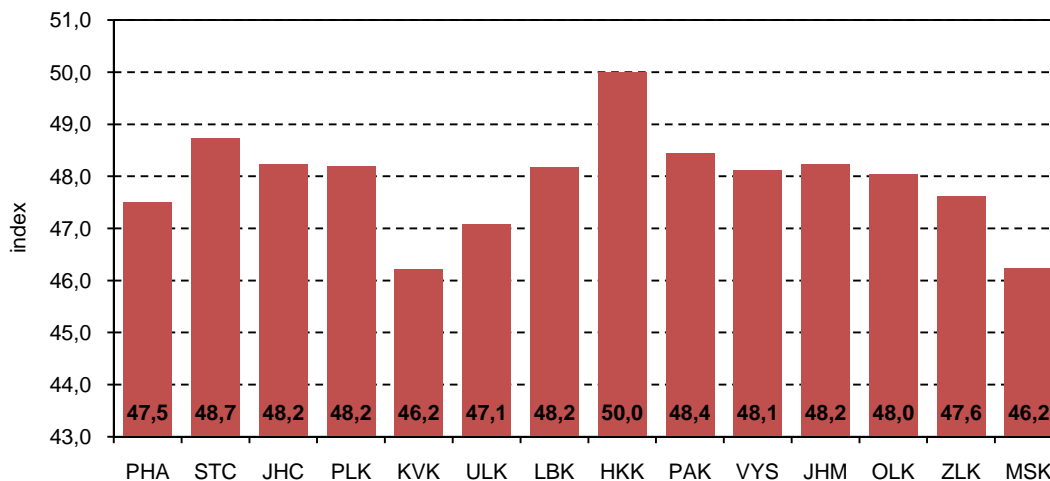
Na 100 ekonomicky aktivních osob připadá 48 ekonomicky neaktivních osob

Další charakteristikou popisující demografický vývoj na určitém území je index ekonomického zatížení, tj. počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let. V Libereckém kraji v roce 2013 na 100 osob v produktivním věku připadlo 48,2 osob ekonomicky neaktivních. Nejméně pozitivní situace mezi okresy našeho kraje byla vykázána v okrese Semily (50,4 osob), naopak v okrese Česká Lípa na 100 osob ve věku 15–64 let připadlo 45,1 osob ekonomicky neaktivních. Index ekonomického zatížení se pak v rámci krajů České republiky pohyboval v rozmezí od 42,6 osob (Karlovarský kraj) až do 50,0 osob (Královéhradecký kraj).

Graf 31 Index ekonomického zatížení v Libereckém kraji

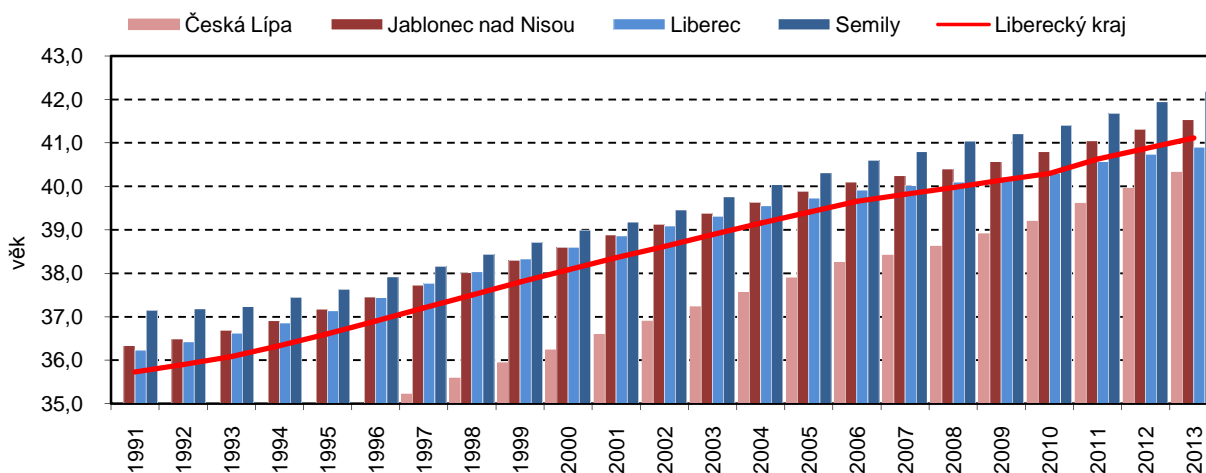
Graf 32 Index ekonomického zatížení podle krajů v roce 2013

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje dosáhl 41,1 let

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje dosáhl 41,1 let (o 0,4 roku méně než činí průměr České republiky), ženám bylo v průměru 42,5 let a mužům 39,7 let. Průměrný věk mužů se od roku 1991 zvýšil o 5,5 roku, průměrný věk žen vzrostl o 5,3 roku. Nejnižší věk mezi okresy Libereckého kraje vykázal okres Česká Lípa (40,3 let), nejvyšší okres Semily (42,2 let). Z pohledu tohoto ukazatele a krajů nejmladší obyvatelstvo žilo ve Středočeském kraji (40,6 let), na opačné straně 42,0 let bylo obyvatelům v Hlavním městě Praze, v Královéhradeckém a Zlínském kraji.

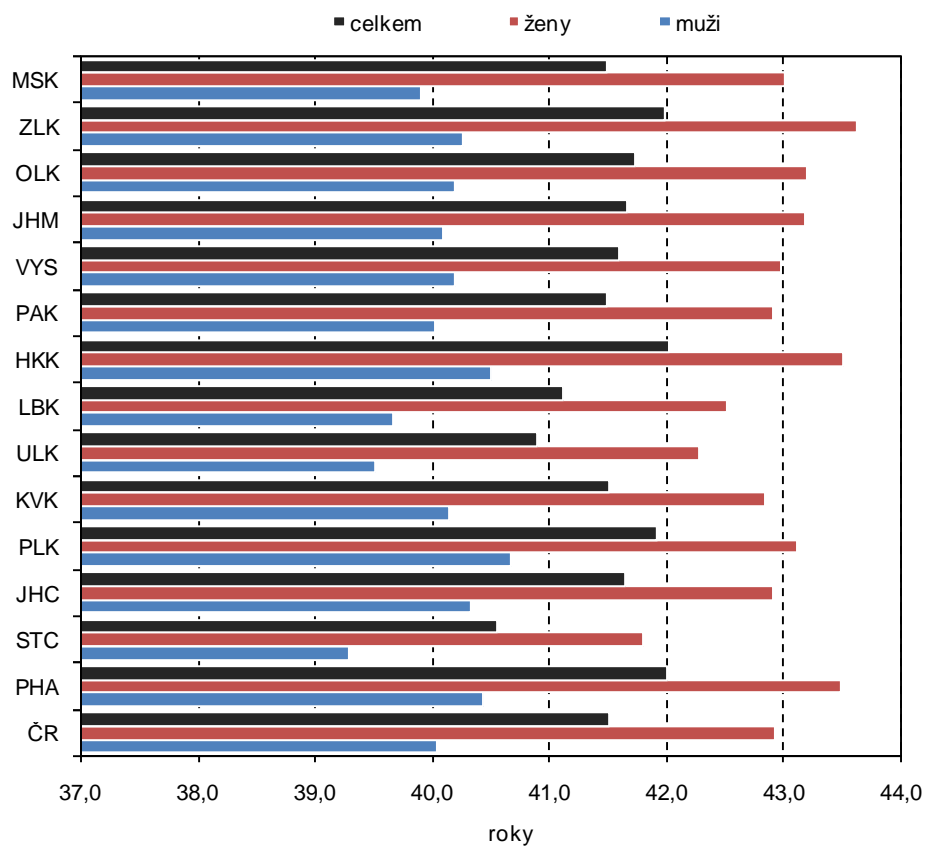
Graf 33 Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje a jeho okresů

Nejmladší obyvatelé v obci Tachov, nejstarší v obci Troskovice

Nejmladšími obyvateli na území Libereckého kraje zůstali i v roce 2013 obyvatelé obce Tachov z okresu Česká Lípa, jejichž průměrný věk dosáhl 33,6 let. Nejstarší populaci pak měli v obci Troskovice (okres Semily), ve které průměrný věk dosáhl 50,5 let.

Graf 34 Průměrný věk podle krajů k 31. 12. 2013

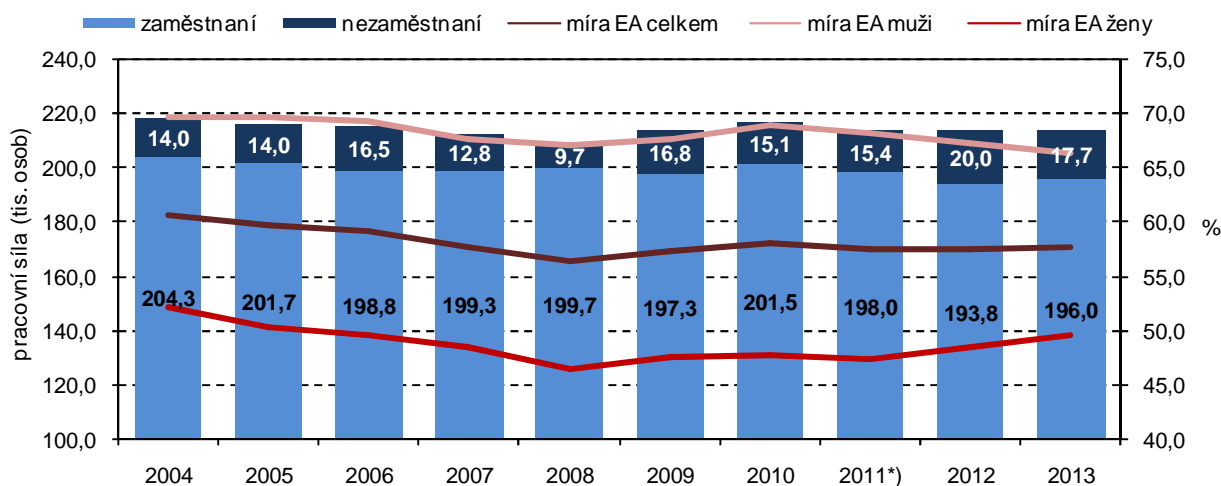

2. Sociální vývoj

2.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost (VŠPS)

Strukturu obyvatelstva podle ekonomické aktivity ovlivňují v posledních letech probíhající demografické a ekonomické procesy. Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS)¹ v Libereckém kraji v roce 2013 žilo 370,6 tis. osob starších 15 let. Z dlouhodobého pohledu se počet obyvatel nad 15 let zvyšuje (ve srovnání s rokem 1993 o 8,6 %), z krátkodobého hlediska počet těchto osob nepatrně klesá (ve srovnání s roky 2011 a 2012 shodně o 0,2 %).

Graf 35 Struktura pracovní síly a míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji (VŠPS)

*) Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011

Ekonomicky aktivní tvořili necelých 58 % osob starších 15 let

Populaci osob starších 15 let tvoří ekonomicky aktivní (pracovní síla) ve výši 213,7 tis. osob (57,7 % z celkového počtu) a ekonomicky neaktivní (důchodci, žáci a studenti, osoby pečující o rodinu) ve výši 156,9 tis. osob (42,3 %). V členění podle pohlaví pracovní sílu v roce 2013 tvořilo 119,4 tis. mužů a 94,2 tis. žen, ve struktuře podle ekonomického postavení pracovní potenciál reprezentovalo 196,0 tis. zaměstnaných a 17,7 tis. nezaměstnaných. V průběhu let 1993–2013 se objem pracovní síly vyvíjel kolísavě – svého minima dosáhl v roce 2008 (209,5 tis. osob), maxima v roce 1995 (220,3 tis. osob). Meziroční snížení pracovní síly v roce 2013 činilo pouhých 0,1 tis. osob – na jedné straně vzrostl počet zaměstnaných (o 2,2 tis. osob), na druhé straně se snížil počet nezaměstnaných (o 2,3 tis. osob).

Míra ekonomické aktivity je nižší než průměr České republiky

Míra ekonomické aktivity² v roce 2013 dosáhla hodnoty 57,7 % a ve srovnání s rokem 2012 se zvýšila o 0,1 procentní bod. Liberecký kraj tak má o 1,6 procentních bodů nižší míru ekonomické aktivity než činí průměr České republiky (59,3 %) a v rámci mezikrajského srovnání to je čtvrtá nejnižší hodnota. Míra ekonomické aktivity z dlouhodobého pohledu má víceméně

¹ Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) je organizováno od roku 1993, řídí se definicemi a doporučeními Mezinárodní organizací (ILO), respektuje obsahovou náplň celoevropského šetření Labour Force Survey a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná.

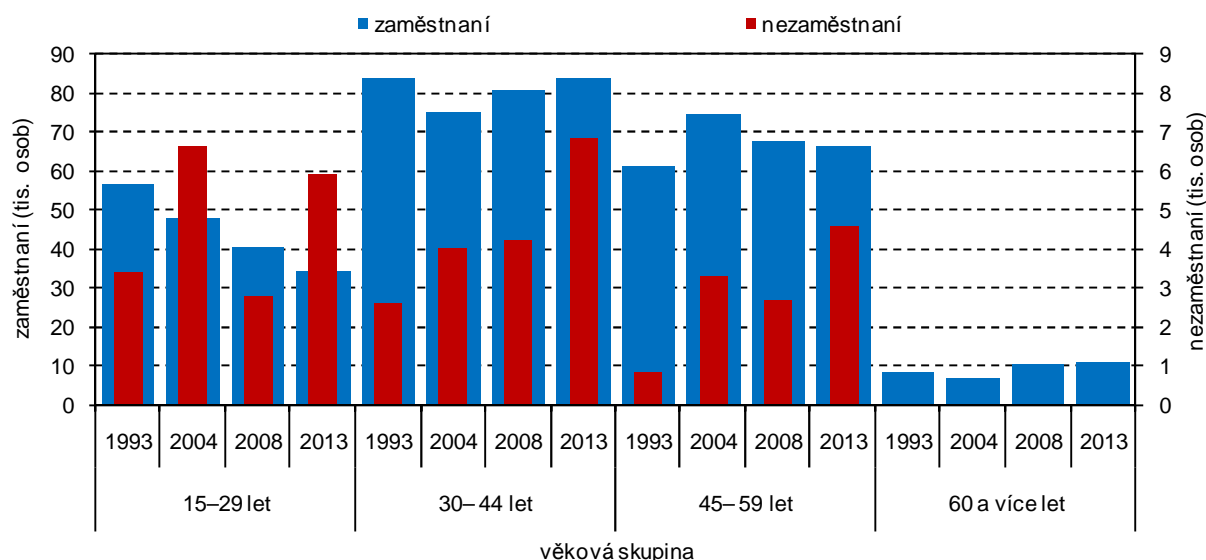
² Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a takových nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel. Tento ukazatel se počítá pouze za osoby patnáctileté a starší.

klisající tendenci, od roku 2005 se trvale pohybuje pod hranicí 60 %. Rozdílnou hodnotu tohoto ukazatele zcela logicky vykazují muži a ženy. Muži se na trhu práce účastní více než ženy, ženy omezuje starost o děti a domácnost, navíc odcházejí dříve do důchodu. V případě mužů činila míra ekonomické aktivity 66,3 % (3. nejnižší hodnota mezi kraji České republiky), v případě žen 49,5 % (5. nejnižší hodnota).

V pracovní síle klesá zastoupení mladších ročníků...

Z výsledků výběrového šetření jsou patrné změny ve věkové a vzdělanostní struktuře pracovní síly Libereckého kraje. Nejčetnější skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 30–44 let. Klesá zastoupení mladších ročníků, což souvisí se snahou mladých lidí získat co nejvyšší stupeň vzdělání. Podíl zaměstnaných osob ve věku 15–29 se od roku 1993 snížil o 9,2 procentních bodů na současných 17,6 %, podíl nezaměstnaných osob v této věkové kategorii poklesl o 14,2 procentních bodů na 33,3 %. Na druhé straně se zvyšuje počet osob ve vyšších věkových ročnících, v případě zaměstnaných ve věku 45–59 let se v uvedeném časovém horizontu podíl zvýšil o 4,7 procentních bodů na 33,9 %, v případě nezaměstnaných vzrostl o 14,0 procentních bodů na 25,8 %.

Graf 36 Pracovní síla podle věku a ekonomického postavení v Libereckém kraji (VŠPS)

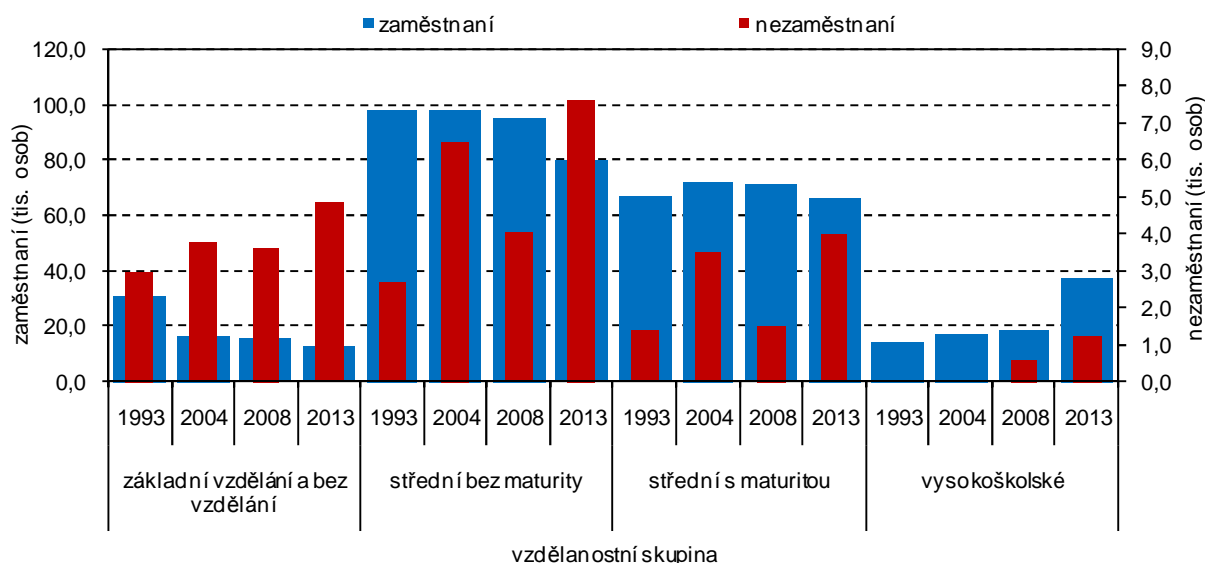

Pozn.: údaje za nezaměstnané ve věkové skupině 60 a více let nejsou k dispozici

... a zastoupení osob se základním vzděláním.

Z pohledu vzdělání u zaměstnaných i nezaměstnaných klesá podíl osob se základním vzděláním (vč. osob bez vzdělání). Zatímco v roce 1993 byly zaměstnané osoby se základním vzděláním zastoupeny 14,8 % (nezaměstnané osoby 42,0 %), v roce 2013 to již bylo 6,5 % (resp. 27,5 %). Podíl zaměstnaných osob se středním vzděláním poklesl od roku 1993 o 5,9 procentních bodů na současných 40,7 %, výrazně se zvýšil podíl zaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním (mezi roky 1993–2013 o 12,3 procentních bodů na 19,0 %). Negativním jevem je, že se rozšiřují řady nezaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním – v roce 2013 jejich zastoupení dosáhlo 6,7 % (o 1,3 procentní body více než v roce 2008).

Graf 37 Pracovní síla podle vzdělání a ekonomického postavení v Libereckém kraji (VŠPS)

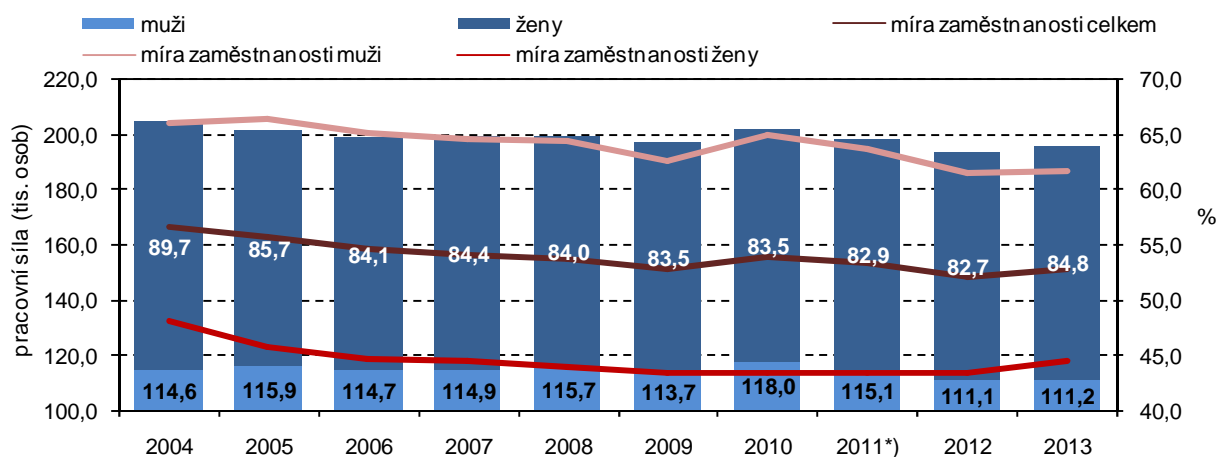

Pozn.: údaje za nezaměstnané s vysokoškolským vzděláním v letech 1993 a 2004 nejsou k dispozici

Míra zaměstnanosti je pod republikovým průměrem

V roce 2013 bylo mezi zaměstnanými v Libereckém kraji 111,2 tis. mužů a 84,8 tis. žen, přičemž počet zaměstnaných mužů meziročně vzrostl pouze nepatrně o 100 osob, počet zaměstnaných žen se zvýšil o 2,1 tis. osob. Uvedeným změnám odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů vzrostla ve srovnání s rokem 2012 o 0,2 procentní body na 61,7 % (3. nejnižší hodnota mezi kraji České republiky), míra zaměstnanosti žen se zvýšila o 1,2 procentní body na 44,5 % (4. nejnižší hodnota). Celková míra zaměstnanosti pak činila 52,9 %, o 2,3 procentní body se pohybovala pod republikovým průměrem (55,2 %) a mezi kraji byla 4. nejnižší. I přes nepatrné meziroční zvýšení o 0,7 procentních bodů hodnota ukazatele v posledních šesti letech osciluje kolem 52–54 %. Hranice 60 % byla naposledy překročena v roce 1996.

Graf 38 Struktura zaměstnaných a míra zaměstnanosti podle pohlaví v Libereckém kraji (VŠPS)

*) Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011

Mezi zaměstnanými převažují zaměstnanci

Ve struktuře zaměstnaných podle postavení v zaměstnání dlouhodobě převažují zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), v roce 2013 tvořili 83,3 % zaměstnaných. Celkem 15,6 % zaměstnaných představovali podnikatelé (1,9 % zaměstnavatelé, 13,7 % pracující na vlastní účet).

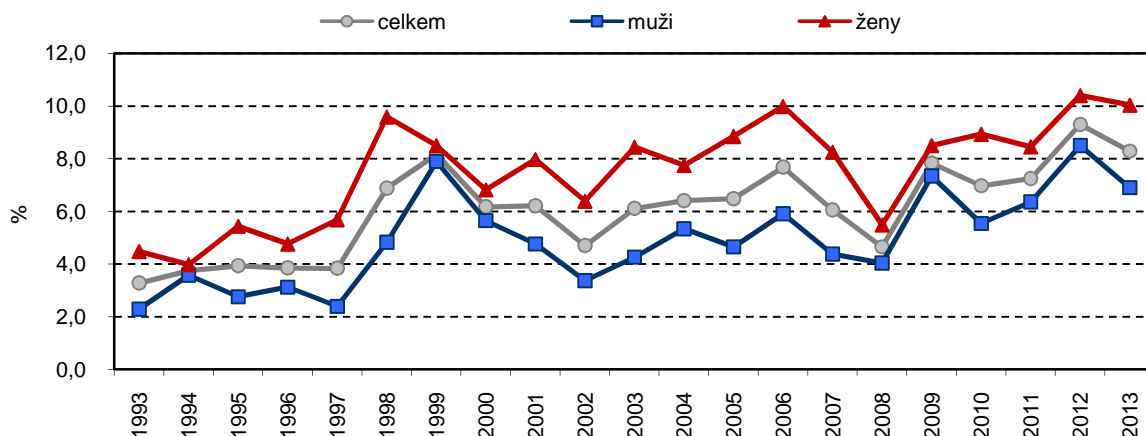
V zaměstnanosti dominuje terciární sektor

Ve struktuře zaměstnaných podle sektorů taktéž dochází k postupným změnám. V roce 2013 nejvíce zaměstnanců soustřeďoval terciární sektor – 99,8 tis. osob, tj. 50,9 % z celkového počtu zaměstnaných. Ve srovnání s průměrem České republiky je zaměstnanost v tomto sektoru podprůměrná (o 8,5 procentních bodů), ve srovnání s rokem 1993 však vzrostla o 4,7 procentních bodů. Ve druhém sektoru (sekundárním) bylo zaměstnáno 93,4 tis. osob. Podíl ve výši 47,7 % překračoval republikový průměr o více než 10 procentních bodů a ve srovnání s rokem 1993 poklesl o 0,9 procentních bodů. V letech 1993–2008 (s výjimkou roku 1995) podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru převyšoval podíl zaměstnaných v terciárním sektoru, od roku 2009 (s výjimkou roku 2011) se poměr obrátil. Vzhledem k poloze Libereckého kraje a podmínkám pro zemědělskou výrobu, je zastoupení primárního sektoru zanedbatelné. V roce 2013 v něm pracovalo 2,7 tis. osob, podíl ve výši 1,4 % se pohybuje o 1,6 procentních bodů pod republikovým průměrem. Z dlouhodobého pohledu se zastoupení zaměstnaných v primárním sektoru snižuje.

Mezi nezaměstnanými převažovaly ženy

Mezi nezaměstnanými z 53,4 % převažovaly ženy, jejich počet se meziročně snížil o 200 osob. Počet mužů se ve srovnání s průměrem roku 2012 snížil výrazněji, a to o 2,1 tis. osob na 8,2 tis. osob. Obecná míra nezaměstnanosti mužů v Libereckém kraji v roce 2013 dosáhla 6,9 %, meziročně poklesla o 1,6 procentních bodů a i přes toto snížení o 1,0 procentní bod překračovala republikový průměr. V mezikrajském srovnání to byla 5. nejvyšší hodnota. Také ženy z našeho kraje měly v porovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší nezaměstnanost, dosáhla 10,0 %. Přestože se meziročně snížila o 0,4 procentní body, republikový průměr překročila o 1,7 procentních bodů. Celková obecná míra nezaměstnanosti meziročně poklesla o 1,1 procentní bod na 8,3 %, průměr za Českou republiku dosáhl 7,0 %.

Graf 39 Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Libereckém kraji (VŠPS)

Odlišná úroveň specifické míry nezaměstnanosti podle věku i vzdělání

Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se výrazně odlišuje podle jednotlivých věkových kategorií. Zatímco v případě osob ve věku 15–29 dosáhla v Libereckém kraji v roce 2013 hodnoty 14,6 %, ve věkové skupině 30–44 let činila 7,6 % a ve věkové skupině 45–59 let „spadla“ na 6,4 %. Specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání – u osob se základním vzděláním dosáhla 27,7 %, u osob se středním vzděláním bez maturity činila 8,7 %, u osob se středním vzděláním s maturitou 5,6 % a u vysokoškolsky vzdělaných osob 3,2 %.

2.2 Nezaměstnanost (podle MPSV)

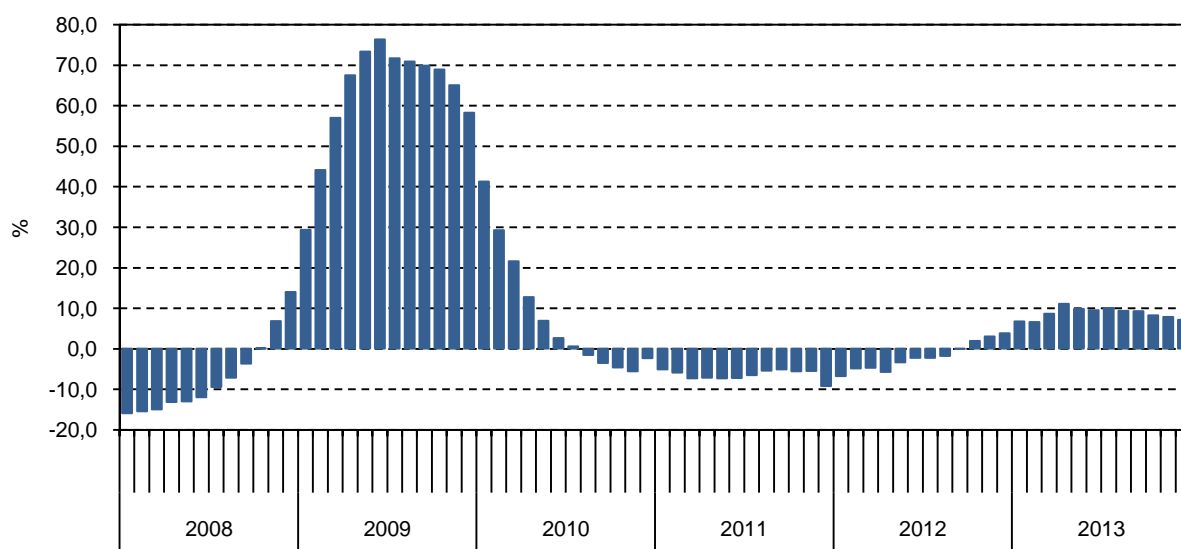
Počet nezaměstnaných meziročně vzrostl ...

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) k poslednímu dni roku 2013 evidovaly úřady práce v Libereckém kraji celkem 25 909 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s 31. 12. 2012 se jejich počet zvýšil o 1 724 osob (7,1 %), ve srovnání s koncem roku 2008, v jehož průběhu vývoj začala ovlivňovat hospodářská recese, došlo k navýšení počtu nezaměstnaných o 9 304 osob (56,0 %). V průběhu roku 2013 byl nejvyšší údaj vykázán v březnu (26 087 uchazečů o zaměstnání), nejnižší v červnu (24 390 uchazečů).

... a převažovaly ženy

Mezi uchazeči převažovaly z 51,3 % ženy, osoby se zdravotním postižením tvořily 11,3 % a absolventi a mladiství představovali 6,5 % uchazečů. Podmínku dosažitelnosti (tzn. podmínku bezprostředního nastoupení do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa) splňovalo 96,9 % uchazečů. Podpora v nezaměstnanosti byla k 31. 12. 2013 vyplácena 4 979 uchazečům (19,2 % z celkového počtu nezaměstnaných), 22,3 % z nich pobíralo částku v rozmezí od 3 501 do 4 500 Kč, podporu nad 11 501 Kč získalo 8,0 % uchazečů. Průměrná výše měsíční dávky v nezaměstnanosti činila 6 200 Kč.

Graf 40 Meziroční změna počtu uchazečů o zaměstnání v Libereckém kraji (MPSV)

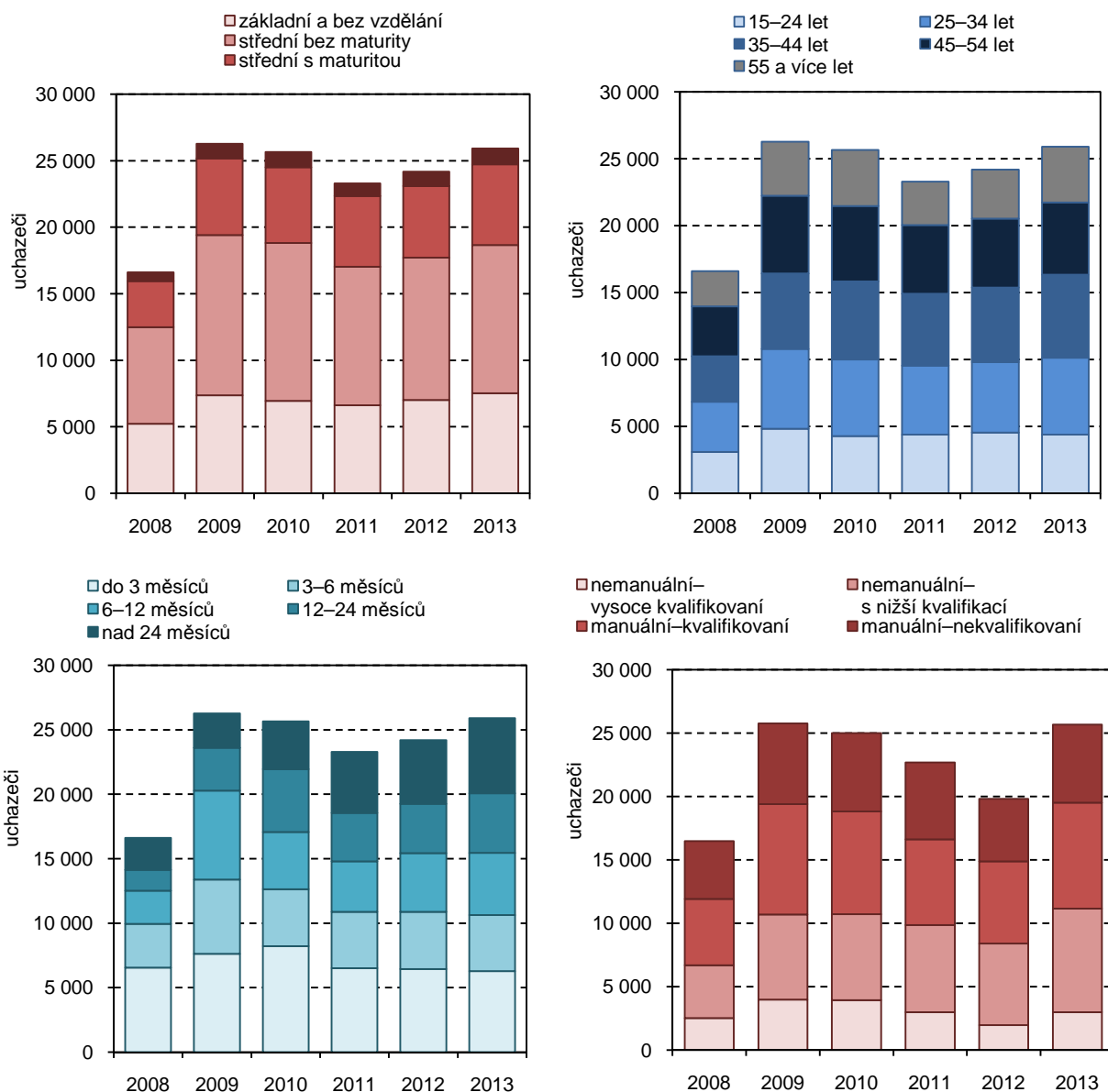
Mezi nezaměstnanými jsou nejvíce zastoupeny osoby se středním vzděláním bez maturity

Z hlediska vzdělání jsou mezi nezaměstnanými nejvíce zastoupeny osoby se středním vzděláním bez maturity (43,0 %). Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán u osob se středním vzděláním s maturitou (o 12,1 %), nicméně téměř 10% zvýšení zaznamenaly také osoby s vysokoškolským vzděláním. Ve struktuře podle věku mírně převažují osoby ve věku 35–44 let (24,0 %) a nejvyšší 14,0% meziroční nárůst vykázala skupina osob ve věku 55 a více let. Průměrný věk nezaměstnaného dosáhl 39,3 let. Z hlediska kvalifikace jsou nejpočetnější skupinou manuální pracovníci s kvalifikací (32,3 %) a vysoké zastoupení mají také nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací (31,6 %). Největší počet uchazečů je v evidencích úřadů práce veden do tří měsíců (24,2 %), druhou nejčetnější skupinou jsou osoby bez zaměstnání déle než 2 roky (22,5 %). Nepříznivou skutečností je, že ve srovnání s koncem roku 2012 vzrostly počty uchazečů s delší dobou evidence – o 21,7 % s délkou od 1 roku do 2 let a o 17,9 % s délkou evidence více než 2 roky.

Dlouhodobě nezaměstnaní představují 3,5 % pracovní síly

Pokud nezaměstnaný nemá práci déle než 1 rok, hovoříme o tzv. dlouhodobé nezaměstnanosti. Ta je závažným ekonomickým problémem, jelikož je nepříjemná jak pro stát (rostoucí výdaje státního rozpočtu na sociální dávky, nižší příjmy vzhledem k neodvedeným daním z příjmu), tak i pro jednotlivce (ztráta pracovních návyků, úbytek znalostí a dovedností, obtížný návrat do zaměstnání). K 31. 12. 2013 tvořili tito nezaměstnaní 40,4 % z celkového počtu nezaměstnaných (od roku 1994 nejvyšší hodnota), na pracovní síle se podíleli 3,5 % a meziročně jejich počet vzrostl o 19,5 %.

Graf 41 Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Libereckém kraji (MPSV)

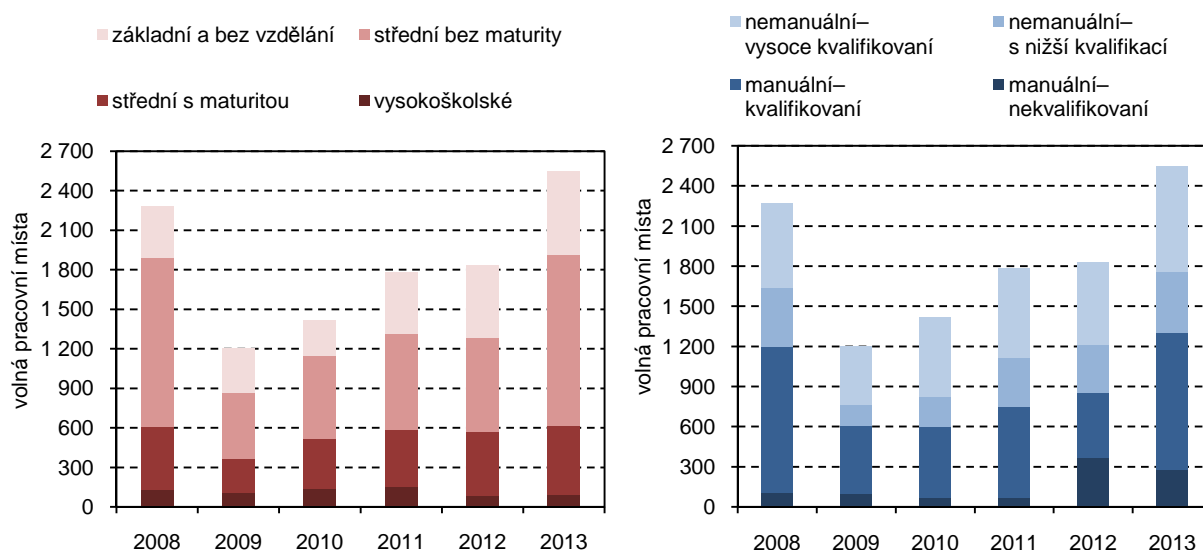

Po 4 letech překročena dvoutisícová hranice počtu volných pracovních míst

Nabídka práce je vyjádřena počtem volných pracovních míst. K 31. 12. 2013 nahlásili zaměstnavatelé úřadům práce celkem 2 549 volných pozic. Meziročně se jejich počet zvýšil o 39,2 % a po 4 letech byla opět překročena dvoutisícová hranice. Pro absolventy a mladistvé bylo k dispozici 625 pozic (24,5 % z celkového počtu volných pracovních míst), pro osoby se zdravotním postižením 265 pozic (10,4 %). Stupeň pokrytí poptávky po práci nabídkou práce charakterizuje počet uchazečů na jedno volné pracovní místo.

K uvedenému datu na 1 pracovní místo připadlo 10,2 uchazečů, což v rámci mezikrajského srovnání představuje 3. nejnižší hodnotu. Nejlepší situace je v Hlavním městě Praze (6,2 uchazečů na 1 volné místo), nejhorší v Moravskoslezském kraji (39,5 uchazečů na jedno volné pracovní místo).

Graf 42 Struktura volných pracovních míst v Libereckém kraji (MPSV)

Nový ukazatel hodnotící nezaměstnanost

Od října 2012 přešlo Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky od původního ukazatele „Míra registrované nezaměstnanosti“ na nový ukazatel, a to „Podíl nezaměstnaných osob“ vyjadřující podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na všech obyvatelích ve stejném věku. Do konce roku 2012 byly údaje za tyto dva ukazatele zveřejňovány paralelně, od ledna 2013 jsou však údaje k dispozici pouze podle nového výpočtu. Důvodů ke změně bylo několik:

- různé zdroje dat při výpočtu míry registrované míry nezaměstnanosti (dosažitelní uchazeči o zaměstnání z evidence ÚP, zaměstnané osoby z dat Výběrových šetření pracovních sil VŠPS realizovaného ČSÚ),
- nedostatečná reprezentativnost a vyšší chybovost údajů za okresy z VŠPS,
- záměna a nesprávná interpretace míry registrované nezaměstnanosti MPSV a obecné míry nezaměstnanosti z VŠPS.

Podíl nezaměstnaných osob má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je tudíž s původním ukazatelem nesrovnatelný. Pro sledování jeho vývoje je k dispozici časová řada do úrovně okresů od roku 2005.

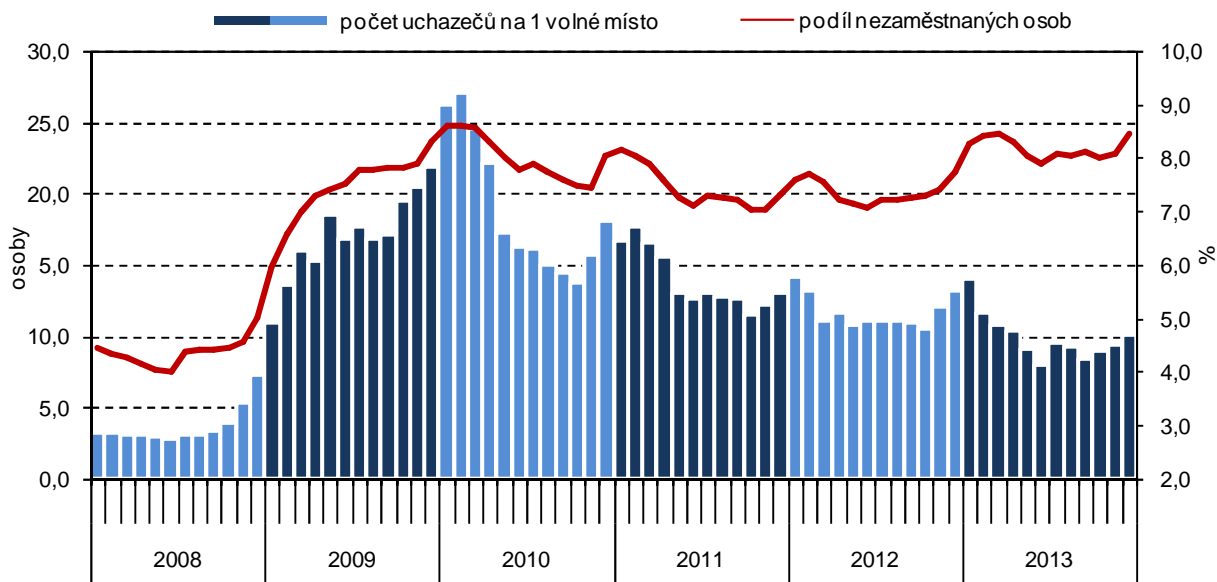
Podíl nezaměstnaných osob 6. nejvyšší mezi kraji

Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2013 v Libereckém kraji dosáhl 8,46 % a oproti konci roku 2012 se zvýšil o 0,71 procentních bodů. V rámci mezikrajského srovnání se jedná o 6. nejvyšší hodnotu, která se o 0,28 procentních bodů pohybuje nad úrovní celé České republiky. Téměř ve všech měsících roku 2013 překračoval podíl 8% hranici, výjimkou byl pouze červen, ve kterém hodnota ukazatele poklesla na 7,88 %. Roční průměr pak činil 8,15 %. Mezi okresy Libereckého kraje ke konci roku 2013 vykázal nejnižší nezaměstnanost okres Jablonec nad Nisou (7,48 %), následoval okres Liberec (8,46 %) a okres Semily (8,69 %). Nejhorší situace nastala v okrese Česká

Lípa, ve kterém podíl nezaměstnaných činil 9,13 % (53. nejvyšší hodnota mezi 77 okresy České republiky). Meziroční nárůst zaznamenaly všechny okresy – nejvíce nezaměstnanost vzrostla v okrese Semily (o 0,89 procentních bodů).

Graf 43 Graf Nezaměstnanost v Libereckém kraji v jednotlivých měsících (MPSV)

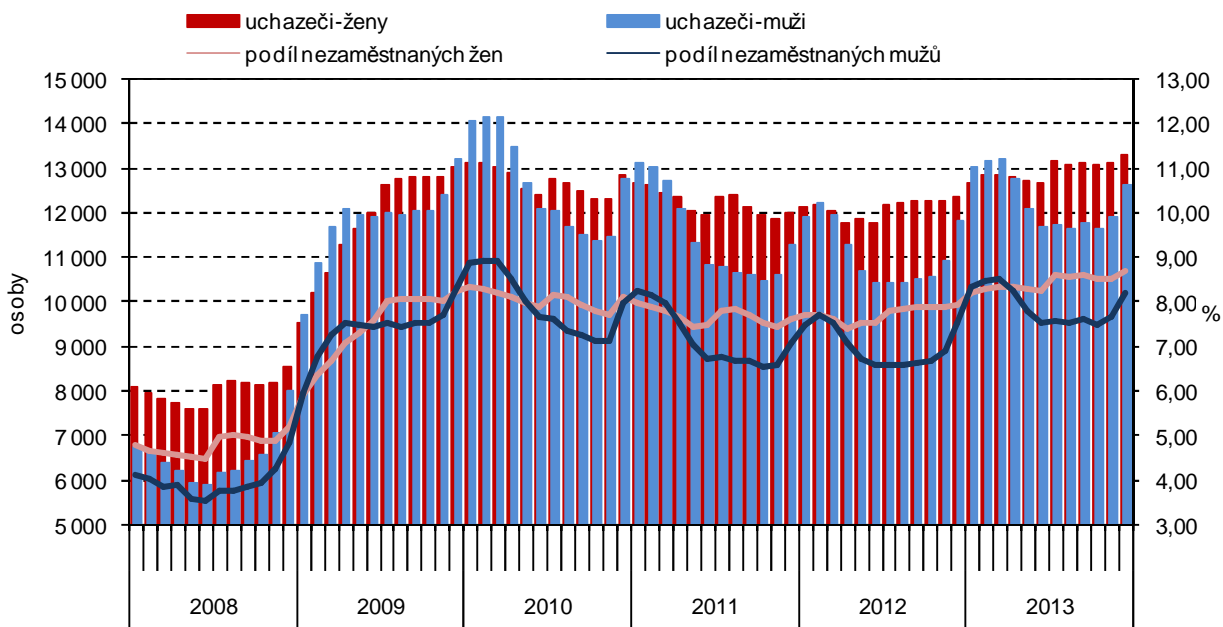
(stav ke konci sledovaného období)

Pozn.: Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu = podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu ve stejném věku (v %)

Graf 44 Nezaměstnanost podle pohlaví v Libereckém kraji (MPSV)

(stav ke konci sledovaného období)

Jak již bylo zmíněno, ke konci roku 2013 mezi uchazeči o zaměstnání převažovaly ženy. Počty nezaměstnaných žen převyšují počty nezaměstnaných mužů ve věkových kategoriích od 30 do 59 let. Podstatně více je nezaměstnaných žen se středním vzděláním s maturitou a také především ženy se potýkají s dlouhodobou nezaměstnaností.

Podíl nezaměstnaných k 31. 12. 2013 v Libereckém kraji v případě žen dosáhl 8,71 % v případě mužů byl o 0,50 procentních bodů nižší a činil 8,21 %.

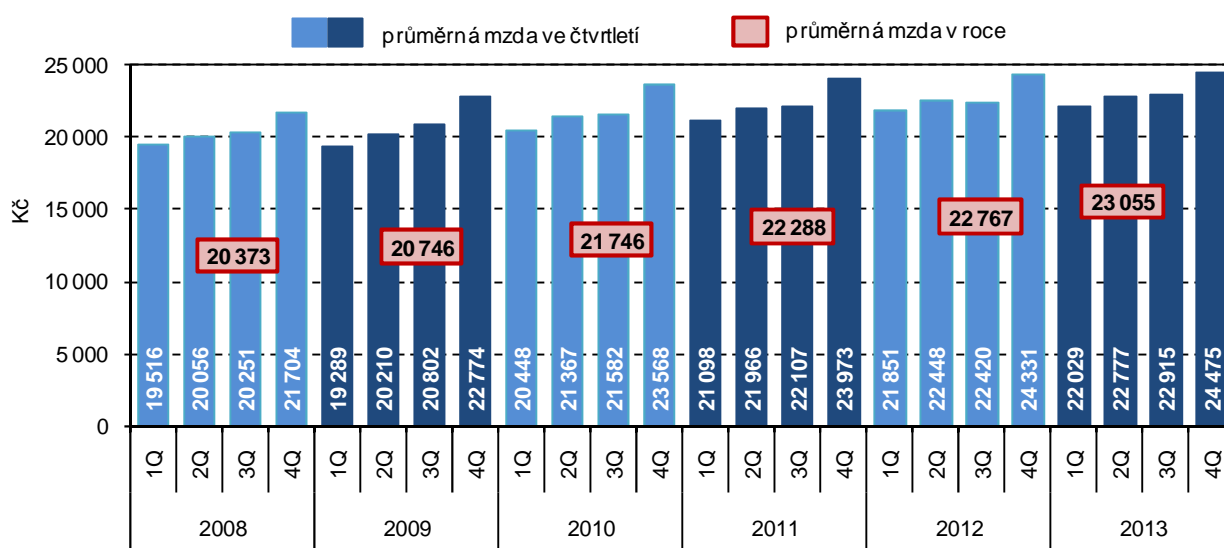
2.3 Mzdy

Šestá nejvyšší průměrná mzda v ČR

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda¹ získaná z podnikového výkaznictví v Libereckém kraji v roce 2013 dosáhla částky 23 055 Kč, meziročně tedy o 1,0 % (232 Kč) více. V důsledku meziročního růstu spotřebitelských cen (míra inflace v České republice dosáhla 1,4 %²), však mzda reálně poklesla o 0,4 %. V poměru k celorepublikovému průměru (25 128 Kč) byla o 2 073 Kč nižší. Nejvyšší průměrná mzda byla v tomto období vyplácena v Hlavním městě Praze (32 879 Kč, tj. 130,8 % průměrné republikové mzdy), nejnižší v Karlovarském kraji (21 435 Kč, tj. 85,3 %). Průměrná mzda vykázaná v Libereckém kraji byla v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců v Libereckém kraji se meziročně snížil, a to o 0,6 % (0,8 tis. osob) na 134,4 tis. osob.

Graf 45 Průměrná hrubá měsíční mzda v jednotlivých čtvrtletích v Libereckém kraji

Pozn.: za rok 2013 a 2014 předběžné údaje

Mzda žen činila 80,9 % mzdy mužů

Průměrná hrubá měsíční mzda³ v Libereckém kraji v roce 2013 získaná ze strukturální statistiky mezd zaměstnanců dosáhla 24 231 Kč (6. nejvyšší mzda mezi kraji ČR) a ve srovnání s rokem 2012 byla vyšší o 597 Kč. Muži přitom v průměru pobírali 26 498 Kč (meziroční nárůst o 774 Kč), mzda žen činila 21 444 Kč (nárůst o 402 Kč). Průměrná mzda žen byla o 5 054 Kč nižší a tvořila tak 80,9 % průměrné mzdy mužů. V rámci mezikrajského srovnání byly

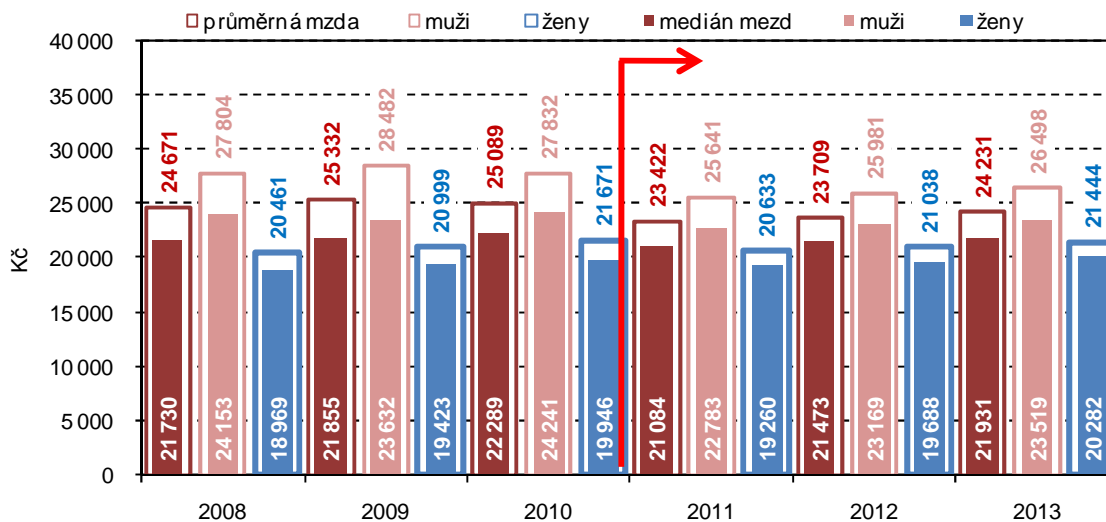
¹ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

² Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

³ Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výděлку) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoliv celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. Od roku 2011 jsou do šetření zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob. Výsledky tak nejsou s předchozími roky srovnatelné.

v roce 2013 nejvyšší průměrné výdělky i přes nepatrný téměř stokorunový pokles ve srovnání s předchozím rokem vykázány v Hlavním městě Praze (34 685 Kč). Nejnižší mzdy byly vykázány v Karlovarském kraji (22 315 Kč), který je zároveň jediným krajem, ve kterém se úroveň mezd pohybuje pod 23 tisíce korun.

Graf 46 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy a mediánu mezd v Libereckém kraji

Roky 2011, 2012 a 2013 nejsou v důsledku metodických změn s předchozími roky srovnatelné

Medián mezd mezi kraji 6. nejvyšší

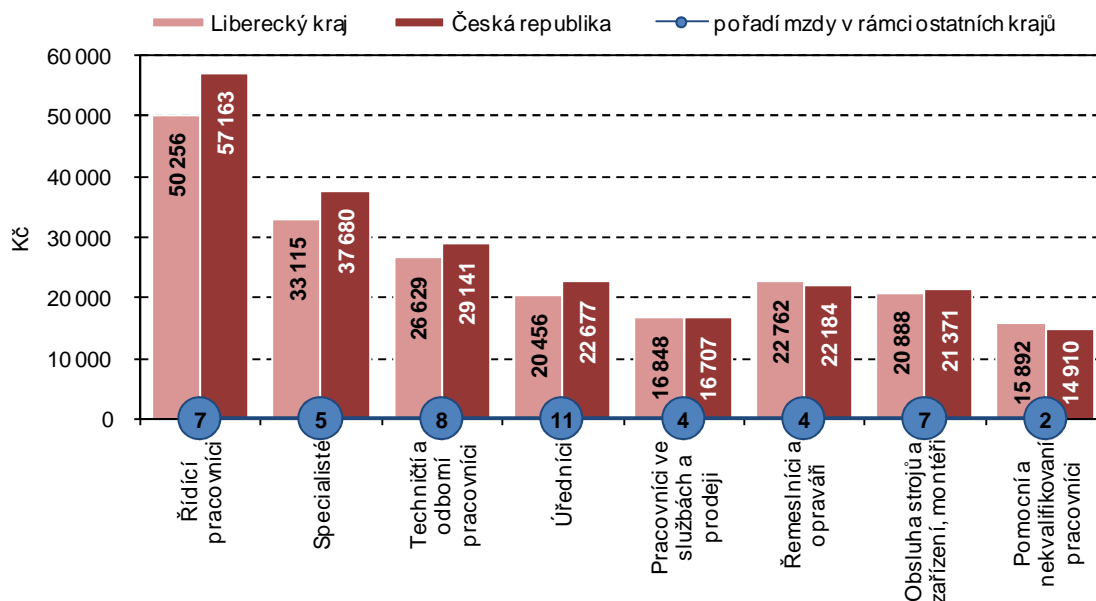
Medián mezd, který mnohem lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni, a který charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, činil v Libereckém kraji ve sledovaném roce 21 931 Kč (o 495 více než v roce 2012). Mezi kraji byl 6. nejvyšší. V případě mužů dosáhl 23 519 Kč (meziroční nárůst o 496 Kč) a v případě žen 20 282 Kč (nárůst o 535 Kč). Ženy tedy pobíraly v průměru o 3 237 Kč méně než muži a jejich medián mezd tak představoval 86,2 % mediánu mužů. Nejvyšší mzdový medián byl z mezikrajského pohledu zjištěn v Hlavním městě Praze (27 803 Kč) a nejnižší v Karlovarském kraji (20 306 Kč).

Rozdíl mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou a mediánem mezd pak v Libereckém kraji v roce 2013 dosáhl 2 300 Kč.

Nejnižší mzdy u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků

Dalším pohledem, který nám strukturální statistika nabízí, je třídění mezd podle zaměstnání. K tomu je používána Klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracovaná na podkladě mezinárodního standardu. Z hlediska hlavních tříd zaměstnání klasifikace CZ-ISCO pobírali v roce 2013 v Libereckém kraji nejvyšší mzdy řídicí pracovníci (50 256 Kč). Průměrná mzda specialistů dosáhla 33 115 Kč, technických a odborných pracovníků 26 629 Kč. Nejnižší mzdy byly zjištěny u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, jejichž průměrný měsíční výdělek činil 15 892 Kč.

Graf 47 Průměrná hrubá měsíční mzda podle hlavních tříd CZ-ISCO v Libereckém kraji v roce 2013

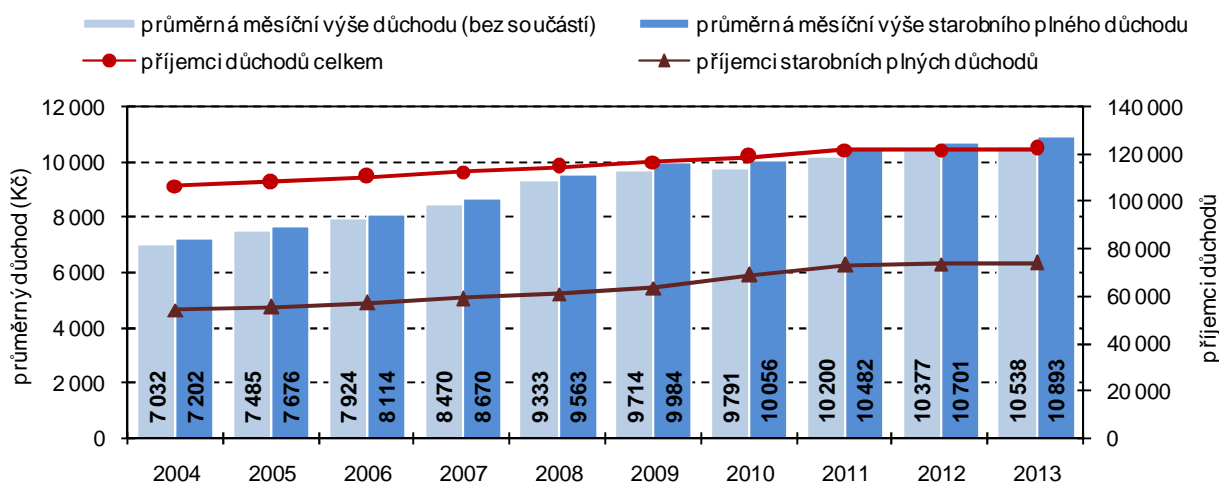

2.4 Důchodci a důchody

Na 1 000 obyvatel v roce 2013 připadalo 278 příjemců důchodu

Na konci roku 2013 některý z důchodů v Libereckém kraji pobíralo celkem 121 879 osob. Počet příjemců důchodů se proti konci roku 2012 zvýšil pouze nepatrně (o 183 osob, tj. 0,2 %). Ve srovnání s rokem 1993 se jejich počet zvýšil o 23 151 osob (23,4 %), za posledních 10 let o 15 357 osob (14,4 %) a ve srovnání s rokem 2008 o 7 555 osob (6,6 %). Zatímco v roce 1993 na 1 000 obyvatel Libereckého kraje připadlo 231 osob pobírajících důchod, v roce 2013 to bylo 278 osob.

Graf 48 Příjemci důchodů a průměrná výše důchodu v Libereckém kraji (stav v prosinci)

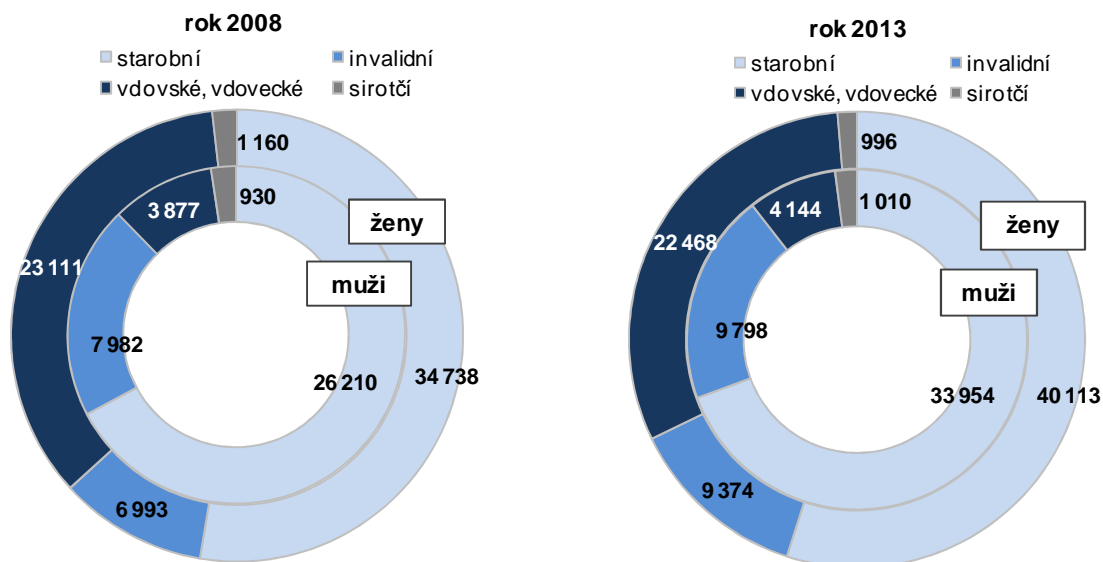
Zdroj: MPSV, Česká správa sociálního zabezpečení

Mezi příjemci důchodů v Libereckém kraji převažují dlouhodobě ženy

Celkově mezi příjemci důchodů v Libereckém kraji převažují dlouhodobě ženy. V roce 2013 představovaly 59,9 % z celkového počtu důchodců, jejich zastoupení se však pozvolna snižuje (v roce 2008 činilo 61,7 %). V roce 2013 tak bylo mezi příjemci důchodů 72 969 žen a 48 910 mužů. Ženy tvoří většinu příjemců plných starobních (54,2 % z celkového počtu), poměrných starobních (81,8 %) a invalidních důchodů 1. stupně (52,3 %). V případě ostatních typů

důchodů převažovali muži. Počet příjemců-mužů ovšem roste rychlejším tempem než počty příjemkyň-žen. V porovnání s rokem 2008 se celkový počet příjemců mužů navýšil o 11,8 %, počet žen vzrostl o 3,4 %. Markantnější rozdíl je pak patrný v případě příjemců starobních důchodů – počet mužů mezi roky 2008 a 2013 se zvýšil o 29,5 %, počet žen pak o 15,5 %.

Graf 49 Příjemci důchodů podle pohlaví v Libereckém kraji (stav v prosinci)

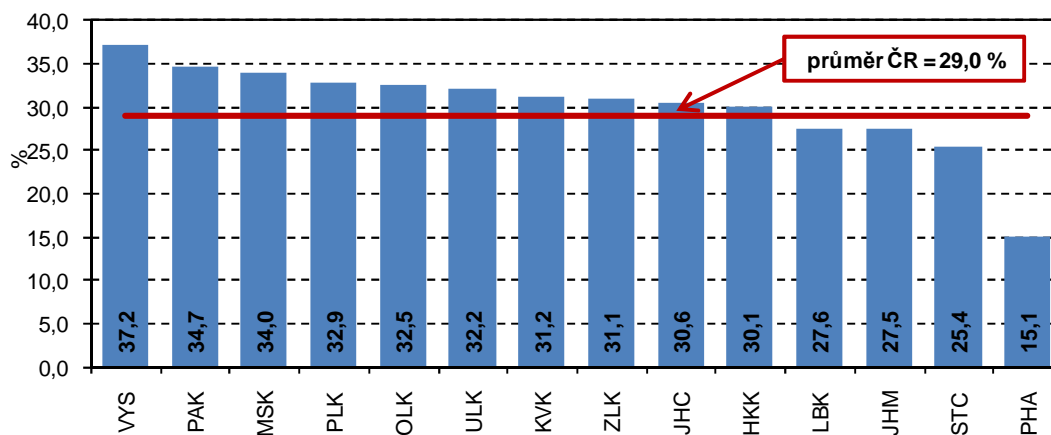

Zdroj: MPSV, Česká správa sociálního zabezpečení

Největší část tvoří starobní důchodci

Převažující část důchodců dlouhodobě tvoří starobní důchodci. Vývoj jejich počtu byl do jisté míry ovlivněn přijetím novely zákona v roce 2010. Od tohoto roku se mezi starobní důchodce převádějí invalidní důchodci po dosažení věku 65 let. Na konci roku 2013 pobíralo starobní důchod 74 067 osob a jejich zastoupení na celkovém počtu příjemců důchodu dosáhlo 60,8 % (tzn. ve srovnání s koncem roku nárůst o 7,5 procentních bodů). Druhou nejpočetnější skupinou byly příjemkyně vdovských důchodů (18,4 %), 7,1 % příjemců byl vyplácen invalidní důchod 3. stupně.

Graf 50 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu podle krajů v roce 2013

Zdroj: MPSV, Česká správa sociálního zabezpečení

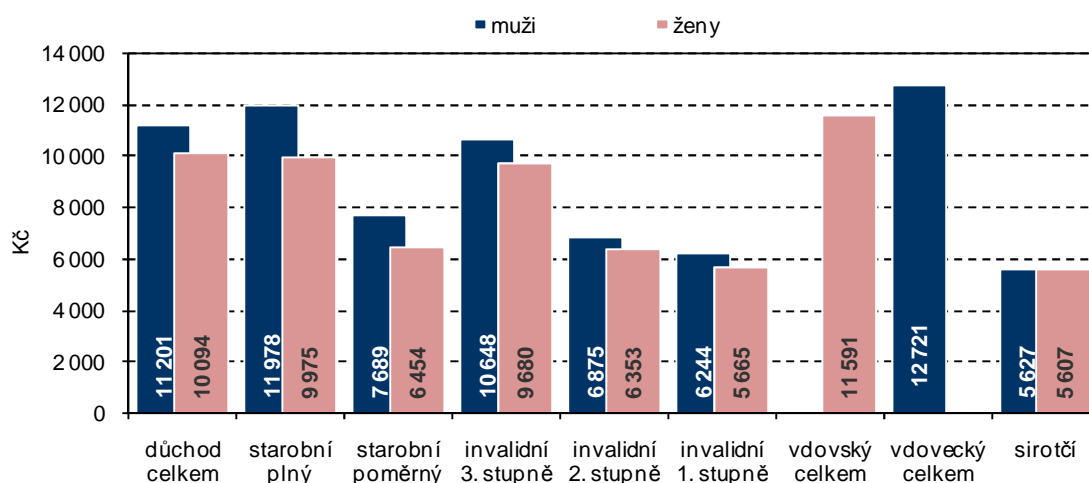
Stále více lidí volí předčasný odchod do důchodu

Faktorů, které ovlivňují rozhodnutí odejít do předčasného důchodu je několik – zvyšující se věk odchodu do důchodu, úsporná opatření v oblasti zaměstnanosti, složitější vlastní uplatnění na trhu práce apod. Předčasný důchod v roce 2013 pobíralo 19 545 osob, což představovalo 27,6 % příjemců starobního důchodu celkem (bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let). Oproti roku 2008 se jejich počet zvýšil o 7 812 osob, uvedený podíl se zvýšil o 8,4 procentních bodů.

Průměrný důchod v kraji pod průměrem ČR

Bez ohledu na typ důchodu činil průměrný důchod v roce 2013 v Libereckém kraji 10 538 Kč. Ve srovnání s průměrem České republiky byl o 115 Kč nižší a ve srovnání s ostatními kraji byl 6. nejvyšší. Plný starobní důchod ke konci uvedeného roku dosáhl 10 893 Kč. Ten byl oproti průměru České republiky nižší o 77 korun a v mezikrajském srovnání byl 5. nejvyšší. Uvedený celkový průměrný důchod představoval 43,5 % průměrné hrubé mzdy v Libereckém kraji a 48,1 % mediánu mzdy v Libereckém kraji. Starobní důchod byl na úrovni 45,0 % průměrné hrubé mzdy a na úrovni 49,7 % mediánu.

Graf 51 Průměrné důchody podle druhu důchodu a pohlaví v Libereckém kraji (stav v prosinci)

Zdroj: MPSV, Česká správa sociálního zabezpečení

Průměrný důchod mužů v roce 2013 dosáhl částky 11 201 Kč, důchod žen pak činil 10 094 Kč. Rozdíl v jejich výši představoval 1 107 Kč a postupně se zvyšuje (v roce 2008 rozdíl 872 Kč ve prospěch mužů). V případě starobních důchodů je rozdíl ještě výraznější – zatímco muži pobírali důchod ve výši 11 978 Kč, ženy ve výši 9 975 Kč (rozdíl 2 003 Kč).

2.5 Školství

Situaci ve školství ovlivňuje demografický vývoj

Zásadním faktorem ovlivňujícím rozvoj a stav školství v Libereckém kraji je demografický vývoj. Od roku 2010 meziročně klesá počet živě narozených dětí. Tento trend bude podle projekce obyvatelstva do roku 2050 pokračovat až do roku 2031 a po osmiletém období růstu nastane opět období snížené reprodukce. Navíc v celé projektované časové řadě údaj o počtu živě narozených nepřekročí pětitisícovou hranici dosaženou v letech 1989–1993 a 2007–2010. Tento vývoj se do budoucna projeví i v dalších vzdělávacích stupních.

Předškolní vzdělávací soustava zaznamenala ve sledovaném období nárůst počtu dětí, avšak tempo růstu již nebylo tak dynamické jako v předchozích šesti

letech. Mateřské školy ve školním roce 2013/2014 navštěvovalo 15 675 dětí, tedy o 1,8 % více než v předchozím roce. Meziročně se snížil počet mateřských škol (o 3 na 369 zařízení), zvýšil se však počet tříd (o 12 na 678 tříd).

Meziročně nepoklesl počet základních škol

Základní školy se v posledních letech potýkaly s poklesem žáků, ten se zastavil až ve školním roce 2011/2012. Ve školním roce 2013/2014 do školních lavic zasedlo 36 499 žáků, což v meziročním srovnání představuje nárůst o 2,4 %. Počet škol zůstal na stejné úrovni jako v předchozím roce (205 škol), počet tříd vzrostl o 33 na 1 921 tříd.

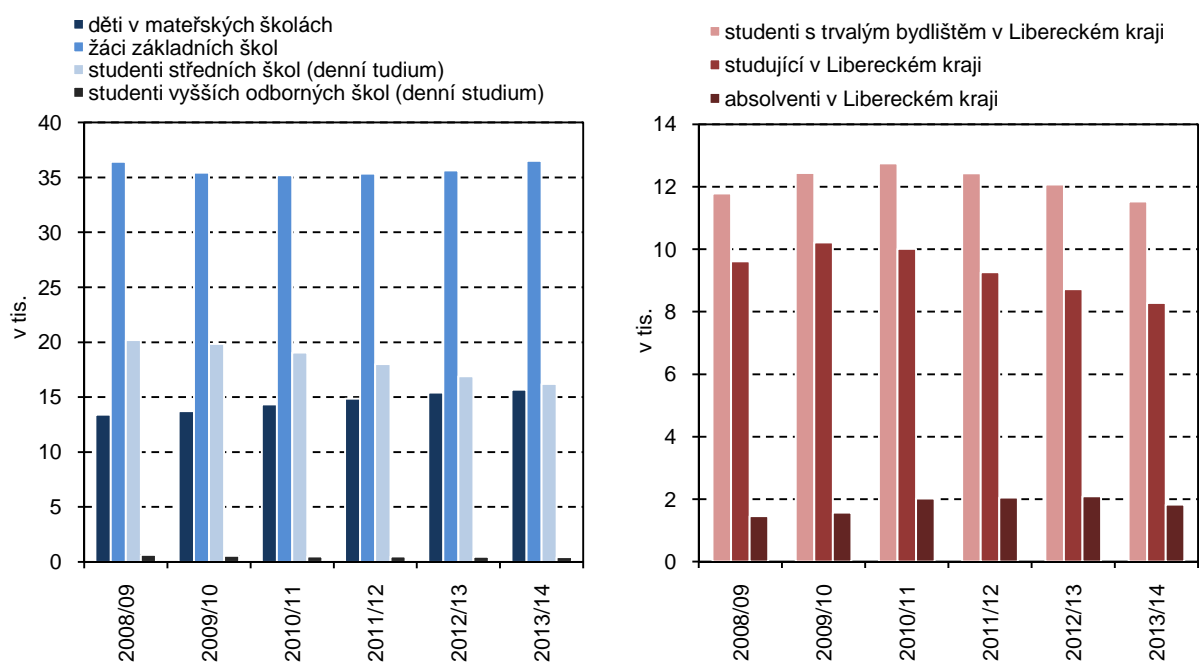
Klesá zájem o vyšší odborné školy

Situace ve středním školství je ovlivněna nástupem slabých ročníků a počet studentů rok od roku klesá. Zatímco v roce 2008/2009 některou ze středních škol navštěvovalo 20 203 studentů v denním studiu, v roce 2013/2014 to bylo již 16 192 studentů (téměř o jednu pětinu méně). Meziročně poklesl počet „středoškoláků“ o 4,1 %. Zájem mladých lidí klesá i o studium na vyšší odborné škole – v šestiletém horizontu počet studentů poklesl o jednu třetinu, v meziročním srovnání o 9,3 %.

Počet vysokoškoláků čtvrtým rokem klesá

Také vysoké školství zaznamenává útlum. V roce 2013/2014 vysokou školu v Libereckém kraji studovalo 8 276 studentů, meziročně se jejich počet snížil o 5,1 % a jedná se o čtvrtý meziroční pokles. Na různých vysokých školách v celé České republice studovalo v uvedeném roce 11 528 studentů s trvalým bydlištěm v Libereckém kraji, tentokrát se stav ponížil již potřetí, a to o 4,5 %.

Graf 52 Vývoj počtu žáků a studentů v Libereckém kraji

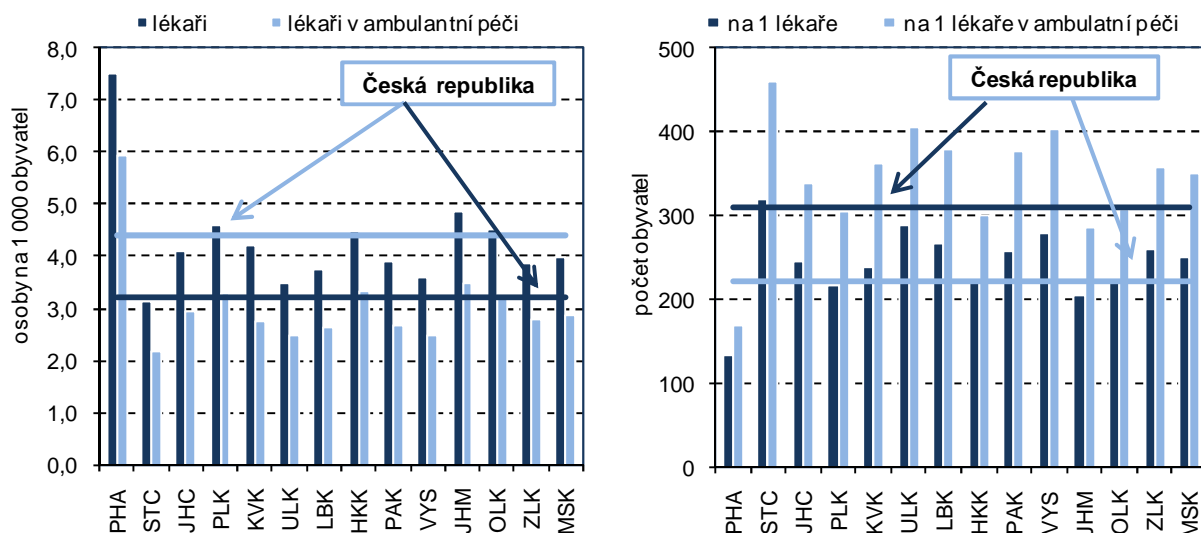
2.6 Zdravotnictví

Dostupnost zdravotní péče, která je jedním z důležitých cílů zdravotní politiky, můžeme posuzovat podle čtyř základních hledisek – geografického (rozmístění zdravotnických zařízení do regionů, úroveň sítě), časového (čekací doba na vyšetření či zákrok), finančního (způsob úhrady nákladů za poskytnutou zdravotní péči) a profesionálního (možnost získání specializované zdravotní péče).

V počtu lékařů zaostává kraj za průměry ČR

Z údajů, jejichž zdrojem je Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky vyplývá, že k 31. 12. 2013 ve státních a nestátních zdravotnických zařízeních Libereckého kraje pracovalo 1 686 lékařů. Na 1 lékaře tak připadlo v průměru 260 obyvatel, na 1 000 obyvatel vycházelo 3,8 lékařů. Ambulantní péče byla zajišťována 1 156 lékaři (tj. 379 obyvatel na 1 lékaře, 26,4 lékařů na 10 000 obyvatel). V případě těchto ukazatelů Liberecký kraj zaostává za průměry České republiky a patří mu spodní příčky mezikrajského žebříčku.

Graf 53 Počet lékařů na 1 000 obyvatel a počet obyvatel na 1 lékaře podle krajů

Síť zdravotnických zařízení se významně nemění

Obyvatelé Libereckého kraje mohli v roce 2013 využít služeb 8 nemocnic, 1 léčebny dlouhodobě nemocných a 3 odborných léčebných ústavů. Zatímco počet uvedených zařízení se dlouhodobě víceméně nemění, jejich lůžková kapacita klesá. V případě nemocničních lůžek (včetně ambulantních) při porovnání stavu roku 2008 s rokem 2013 jejich počet poklesl o 6,4 % na 2 454 lůžek (5,6 lůžek na 1 000 obyvatel), v případě odborných léčebných ústavů došlo ve stejném časovém měřítku ke snížení kapacity o 12,4 % na 1 312 lůžek (3,0 lůžek na 1 000 obyvatel). Zdravotnickou péči v nemocnicích v roce 2013 zajišťovalo 736,6 lékařů (přepočtený stav), tj. o 12,4 % více než v roce 2008. V průběhu uvedeného roku pobývalo v nemocnicích 88 601 pacientů (meziročně méně o 1,4 %) a v přepočtu na 10 000 obyvatel tak připadlo 2 021 realizovaných hospitalizací. Průměrná délka ošetrovací doby meziročně vzrostla o 0,1 dne na 7,5 dnů, využití lůžkové fondy (tj. podíl počtu ošetrovacích dnů a průměrného počtu stanovených lůžek) se ve srovnání s rokem 2012 zvýšilo o 14,7 dnů na 268,7 dnů.

Zdravotnickou péči v Libereckém kraji dále nabízelo 192 samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé (tj. o 6 více než v roce 2012) a stejně jako v předchozím roce 87 ordinací pro děti. Nepatrně se zlepšila situace v případě samostatných stomatologických ordinací, jejich počet se meziročně zvýšil o 3 ordinace. Gynekologickou péči poskytovalo 45 ordinací, speciální zdravotní péči 263 samostatných ordinací.

Síť zdravotnických zařízení také zahrnuje léčebnu TBC a respiračních nemocí pro dospělé a děti, Ústav chirurgie ruky a plastické chirurgie (vysoce specializované zařízení) a 2 lázeňské léčebny.

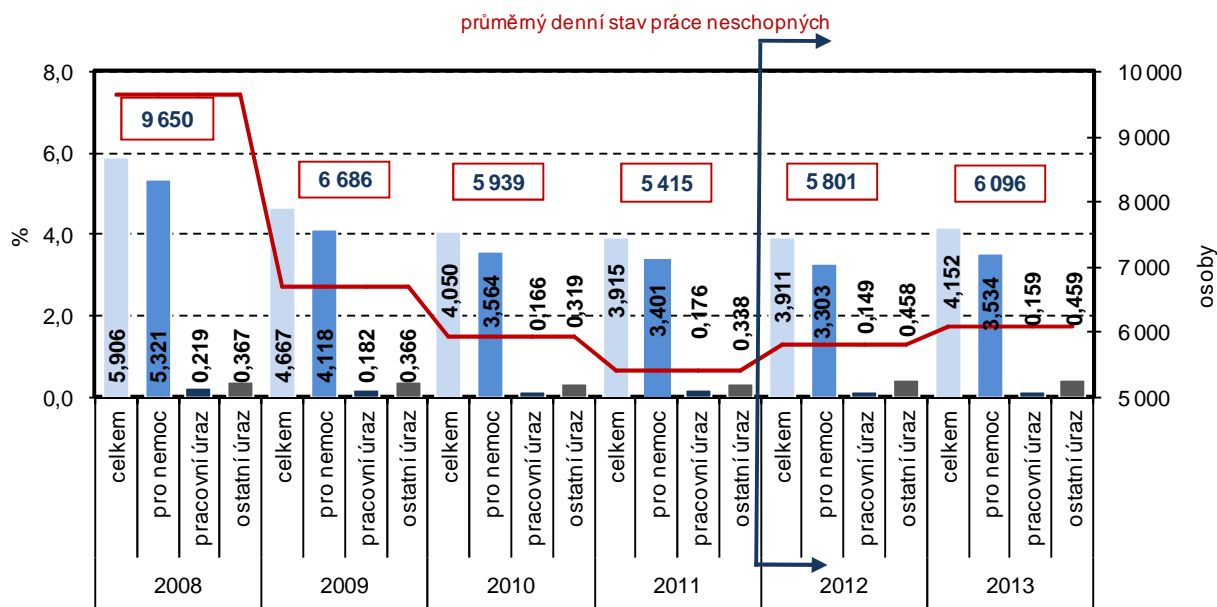
2.7 Pracovní neschopnost

Nejvyšší krajská hodnota nově hlášených případů na 100 nemocensky pojištěných

Dlouhodobý vývoj dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz výrazně ovlivnily změny v systému nemocenského pojištění zahájené rokem 2009, zejména pak úpravy ve stanovení výše dávek nemocenského pojištění.

V roce 2013 bylo v Libereckém kraji evidováno 146 830 nemocensky pojištěných osob, z toho ženy představovaly 47,9 %. Ve srovnání s rokem 2012, od kterého jsou údaje „Statistiky dočasné pracovní neschopnosti a úraz“ získávány pouze zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (do roku 2012 ze statistického zjišťování doplněného z administrativního zdroje IS ČSSZ) a jsou tedy srovnatelné, se jejich počet snížil o 1 528 případů (1,0 %). V důsledku pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz denně chybělo v našem kraji na svých pracovištích 6 096 pojištěnců, což ve srovnání se situací v roce 2012 bylo o 295 pojištěnců více. Nově bylo ve sledovaném roce nahlášeno 52 419 případů pracovní neschopnosti (oproti roku 2012 o 10,1 % více), přičemž nepatrně více případů bylo na straně žen (50,8 %). V uvedeném celkovém počtu bylo zahrnuto 46 156 případů pracovní neschopnosti pro nemoc (88,1 % z celkového počtu), 1 631 případů pro pracovní úraz (3,1 %) a 4 632 případů ostatních úrazů (8,8 %). V roce 2013 pak na 100 nemocensky pojištěných osob připadlo 35,70 nově hlášených případů (v předchozím roce 32,10 případů) a z pohledu mezikrajského srovnání se jedná o nejvyšší hodnotu.

Graf 54 Průměrné procento pracovní neschopnosti v Libereckém kraji

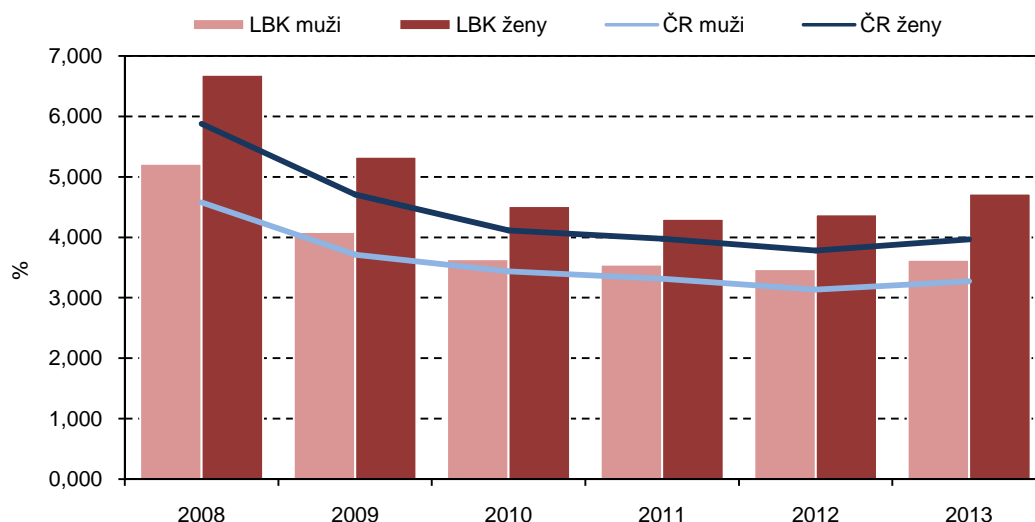

Pozn.: Data od roku 2012 nejsou v důsledku změn v metodě zjišťování s daty z předešlých let srovnatelná

Kratší doba pracovní neschopnosti než v průměru za ČR

Jeden nově hlášený případ pracovní neschopnosti v Libereckém kraji v průměru trval 42,45 kalendářních dnů. Uvedená doba se tak meziročně zkrátila o 2,14 dne a pohybovala se pod celorepublikovým průměrem (44,00 dnů). Zatímco případ nemoci trval v průměru 41,03 dnů, pracovní neschopnost způsobená úrazem dosáhla 52,08 dnů.

Graf 55 Průměrné procento pracovní neschopnosti podle pohlaví v Libereckém kraji

Čtvrtá nejvyšší hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti

Průměrné procento pracovní neschopnosti (tzn. kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz) v roce 2013 v Libereckém kraji dosáhlo 4,152 %. Ve srovnání s rokem 2012 se hodnota ukazatele navýšila o 0,241 procentních bodů a byl tak ukončen klesající trend započatý rokem 2009. Z regionálního pohledu bylo nejvyšší průměrné procento pracovní neschopnosti vykázáno ve Zlínském kraji (4,412 %), nejnižší v Hlavním městě Praze (2,651 %). V Libereckém kraji byla dosažena čtvrtá nejvyšší hodnota.

2.8 Kriminalita

Skončilo pětileté období poklesu zjištěné kriminality

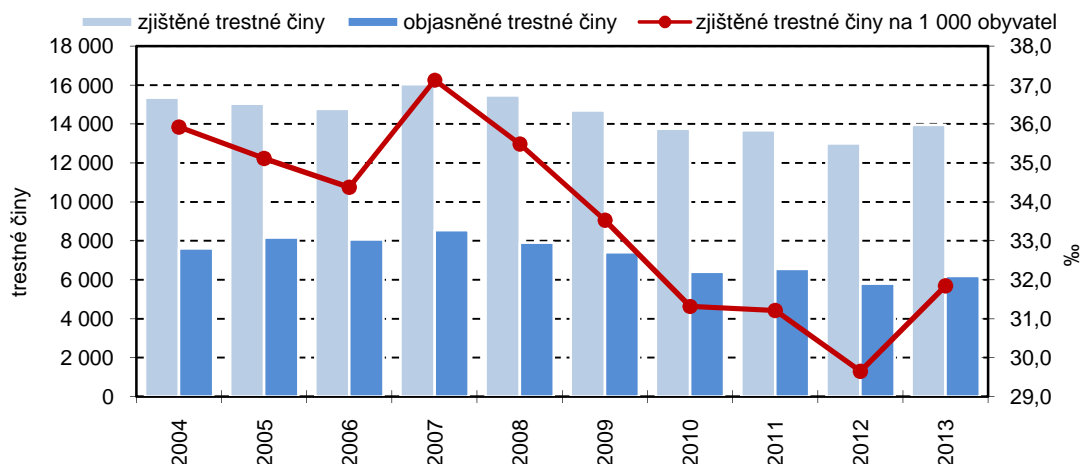
V průběhu roku 2013 bylo v Libereckém kraji zjištěno 13 963 trestných činů, meziročně se jejich počet navýšil o 960 událostí (7,4 %) a bylo tak ukončeno pětileté období sestupného trendu. Počet zjištěných trestných činů v uvedeném roce byl v porovnání s ostatními kraji České republiky 8. nejvyšší (4,3% podíl na republikovém úhrnu 325 366 trestných činů), v přepočtu na 1 000 obyvatel připadlo 31,8 trestných činů a v mezikrajském srovnání to již znamenalo 4. nejvyšší hodnotu. Nejvyšší kriminalita mezi kraji byla vykázána v Hlavním městě Praze (65,9 trestných činů na 1 000 obyvatel), mezi okresy Libereckého kraje v okrese Česká Lípa (37,0 trestných činů). Protipólem jim je Zlínský kraj s 15,7 činy a okres Semily 19,1 činy na 1 000 obyvatel.

V kraji dlouhodobě převažuje obecná kriminalita

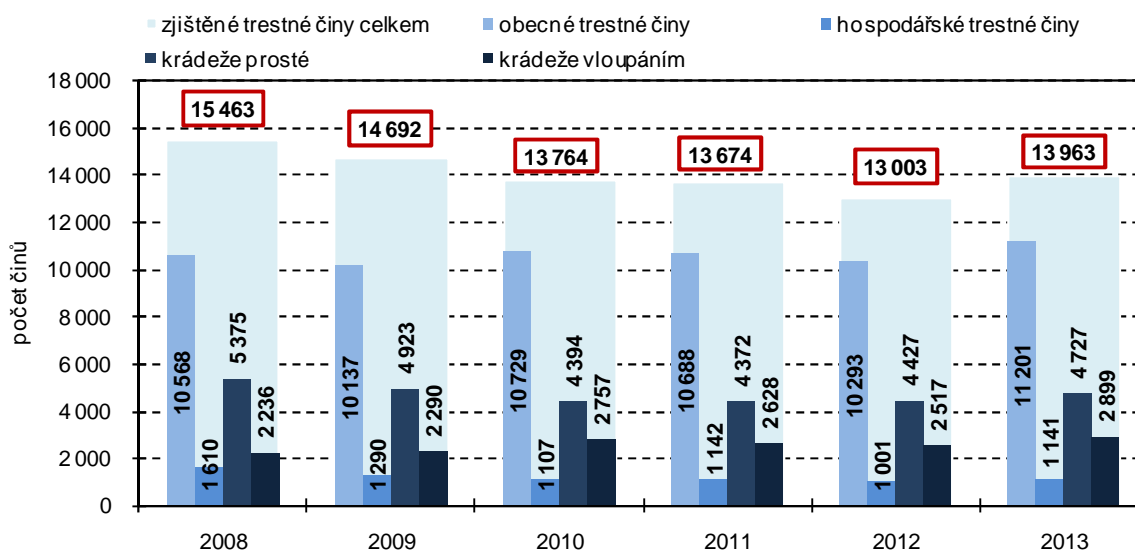
Z hlediska klasifikace zjištěných trestných činů v Libereckém kraji dlouhodobě převažuje obecná kriminalita (80,2 % všech činů v roce 2013). V jejím rámci pak dominuje majetková trestná činnost (77,0 % obecných činů), jedná se především o krádeže prosté (více než polovina majetkové trestné činnosti) a krádeže vloupáním (jedna třetina činů). Mezi obecné trestné činy patří také vraždy, těch bylo v roce 2013 v Libereckém kraji spácháno 8 (3 z nich na objednávku). Hospodářská kriminalita tvořila pouze 8,2 % zjištěných činů a nejrozšířenějším trestným činem bylo neoprávněné držení platební karty (25,8 % hospodářských trestných činů) a úvěrový podvod (20,7 %).

Celkově bylo v roce 2013 v Libereckém kraji objasněno 6 195 trestných činů.

Graf 56 Kriminalita v Libereckém kraji

Graf 57 Struktura zjištěných trestných činů v Libereckém kraji

2.9 Dopravní nehody¹

Nižší počet nehod

V roce 2013 bylo v Libereckém kraji evidováno 3 788 dopravních nehod. Meziročně jejich počet poklesl o 1,8 % (71 událostí), ve srovnání s rokem 2009, ve kterém došlo ke změně pravidel pro hlášení dopravní nehody, nehodovost poklesla o 13,2 %. V relativním vyjádření na 1 000 obyvatel připadlo 8,6 nehod, z tohoto pohledu jsou „řidiči a chodci“ v Libereckém kraji čtvrtí nejhorší. Nejvyšší nehodovost z tohoto pohledu vykazalo Hlavní město Praha (14,9 dopravních nehod na 1 000 obyvatel), nejnižší Plzeňský a Karlovarský kraj (5,4 nehod).

Ke zranění nebo usmrcení účastníků došlo ve sledovaném roce při 1 042 dopravních nehodách, jejich počet v podstatě zůstal na úrovni předcházejícího roku. Do 24 hodin po nehodě zemřelo 20 osob (o 5 méně než v roce 2012), 108 osob bylo zraněno těžce, 1 194 osob utrpělo lehká zranění.

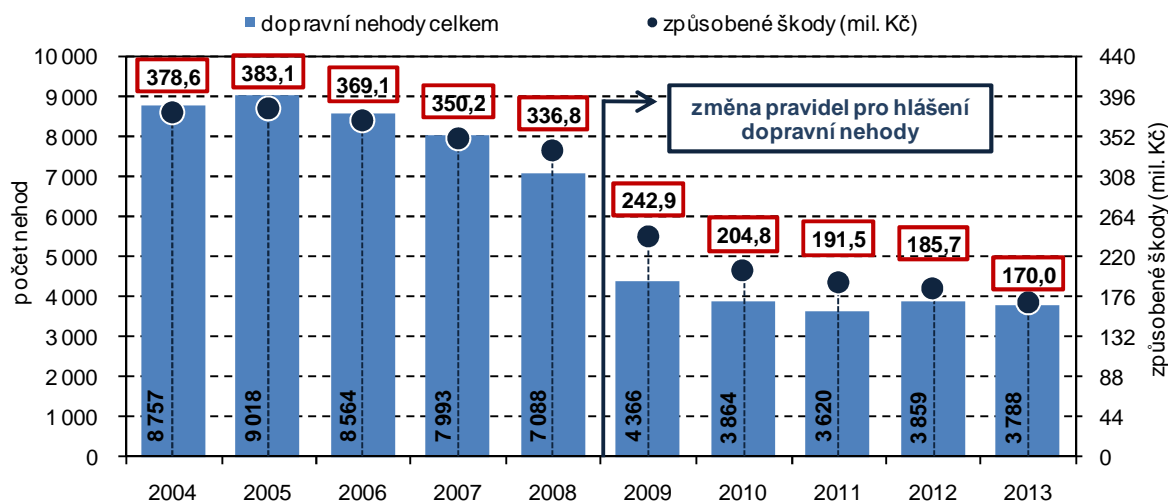
¹ Od roku 2009 jsou Policii ČR povinně hlášeny pouze nehody, při kterých došlo ke zranění nebo škodě nad 100 tis. Kč. Údaje před rokem 2009 jsou tedy nesrovnatelné.

Méně nehod způsobených alkoholem

Škody způsobené při dopravních nehodách v roce 2013 v Libereckém kraji dosáhly částky 170 041 tis. Kč, tj. o 8,4 % méně než v předcházejícím roce. Na jednu dopravní nehodu tak připadla škoda ve výši téměř 45 tis. Kč.

Počet nehod, jejichž příčinou byl alkohol, se v Libereckém kraji v roce 2013 meziročně snížil o 12,5 % na 244 havárií. Při těchto nehodách vyhasly 4 lidské životy, tj. 20,0 % z celkového počtu usmrčených (republikový podíl dosáhl 8,9 %).

Graf 58 Graf Dopravní nehody v Libereckém kraji

3. Ekonomický vývoj

3.1 Makroekonomika

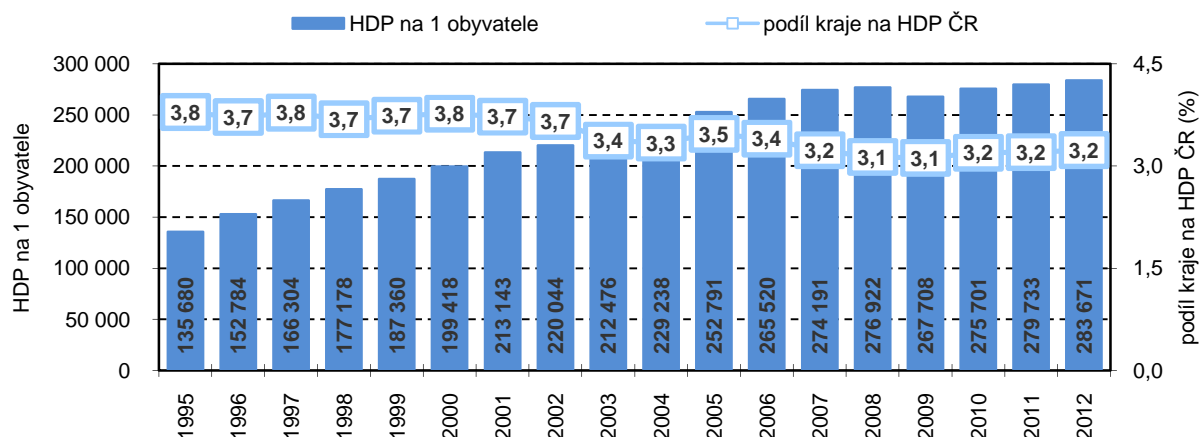
Liberecký kraj patří dlouhodobě mezi regiony s nejnižší úrovní hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele a s největší cykličností vývoje reálného HDP. Při své malé rozloze i lidnatosti je ve větší míře exportně a průmyslově orientován.

Vývoj krajského HDP se neodlišuje od republikového vývoje

Hrubý domácí produkt je jedním z ukazatelů, kterým můžeme posuzovat výkonnost ekonomiky v daném regionu. V peněžních jednotkách vyjadřuje hodnotu všeho, co bylo nově na daném území vytvořeno za sledované období. V roce 2012 se vývoj HDP příliš nelišil od republikové úrovně (pokles o 1,0 % ve stálých cenách), když ekonomika kraje zaznamenala meziroční pokles ve výši 0,9 % (vyjádřeno ve stálých cenách). Liberecký kraj tak patřil k dalším 11 krajům České republiky, ve kterých došlo k meziročnímu zpomalení ekonomiky. Nejvýraznější propad pak vykázal Pardubický kraj (o 5,3 % ve stálých cenách). Naopak hospodářství Ústeckého kraje meziročně vzrostlo o 1,7 % a podobně tomu bylo také v případě kraje Zlínského (nárůst o 1,0 % ve stálých cenách).

Vývoj ukazatele v regionu v letech 2008–2012 kopíruje republikový trend. Roky 2008 až 2011 byly v Libereckém kraji i v celé České republice přelomové. Rok 2008 byl ještě rokem růstovým a předkrizovým, rok 2009 byl rokem propadu hospodářství. V letech 2010 a 2011 opět dochází k určitému oživení (v roce 2010 nárůst HDP o 5,7 % ve stálých cenách, v roce 2011 nárůst o 3,1 %).

Graf 59 Hrubý domácí produkt v Libereckém kraji (běžné ceny)

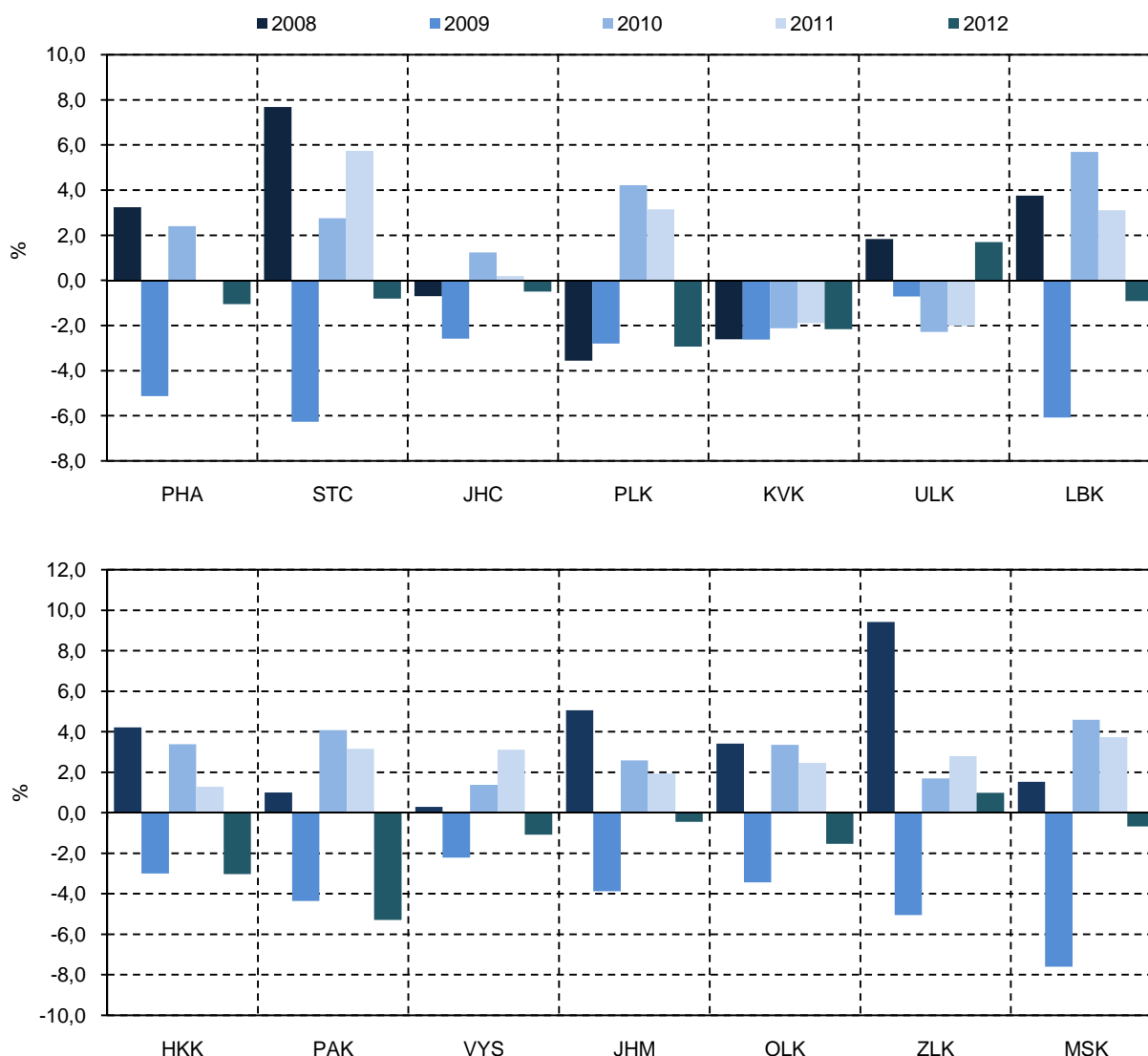

HDP kraje představuje 77,5 % hodnoty HDP ČR

Hodnota hrubého domácího produktu vyjádřeného v běžných cenách a vytvořeného v roce 2012 v Libereckém kraji dosáhla 124 416 mil. Kč. Na jednoho obyvatele kraje tak z tohoto objemu v průměru připadlo 283 671 Kč. Tato hodnota se však nacházela pod průměrem České republiky, a to o 82 284 Kč, což představuje 77,5 % celorepublikového HDP na obyvatele. Jediným krajem, ve kterém HDP na obyvatele převýšilo (a to více než dvojnásobně) republikový průměr bylo Hlavní město Praha. Podíl Libereckého kraje na celkovém objemu HDP České republiky se nezměnil a zůstal na úrovni 3,2 %, tedy stejně jako v letech 2010 a 2011. Na tvorbě HDP se nejvíce

podílelo Hlavní město Praha (24,7 %) a nejméně pak Karlovarský kraj (2,0 %). Náš region v pomyslném mezikrajském srovnání obsadil v případě všech zmíněných ukazatelů předposlední pozici.

Graf 60 Vývoj regionálního hrubého domácího produktu ve stálých cenách (předchozí rok = 100 %)

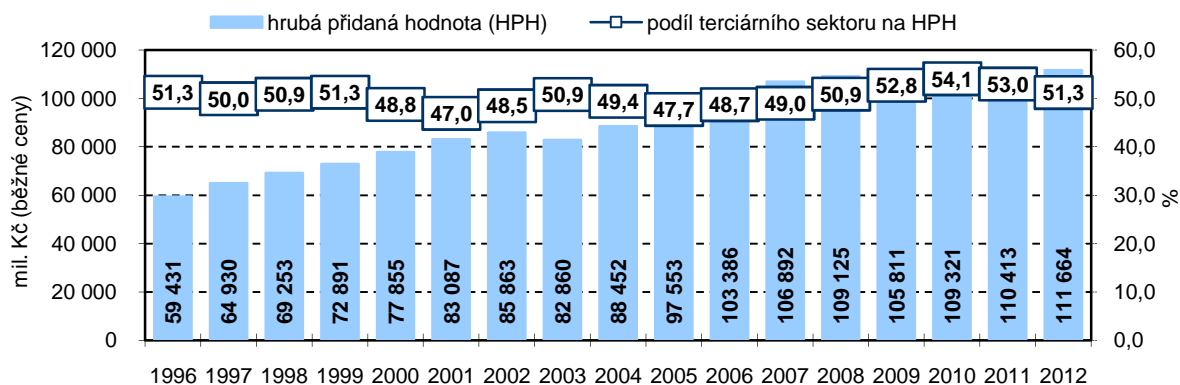
Hrubá přidaná hodnota meziročně vzrostla

Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje HDP očištěný od daní a dotací na produkty. V Libereckém kraji došlo meziročně k jejímu nárůstu o 1,1 % na hodnotu 111 664 mil. Kč (v běžných cenách), proti roku 2008 hodnota vzrostla o 2,3 %. Jediným rokem, ve kterém hrubá přidaná hodnota poklesla, a v časové řadě 2008–2012 tak dosáhla minimální hodnoty, byl rok 2009.

Podíl primárního sektoru pod průměrem ČR

Podíl primárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty se oproti předchozímu roku 2011 (1,8 %) nepatrně zvýšil a v roce 2012 dosáhl v Libereckém kraji hodnoty 2,0 % a v České republice 2,4 %. Příspěvek primárního sektoru na tvorbě HPH se po celé sledované období pohyboval pod průměrem České republiky a oscilloval v rozmezí 1,4 % (rok 2008) až 2,0 % (rok 2012).

Graf 61 Hrubá přidaná hodnota v Libereckém kraji (běžné ceny)

Nadprůměrný podíl sekundárního sektoru

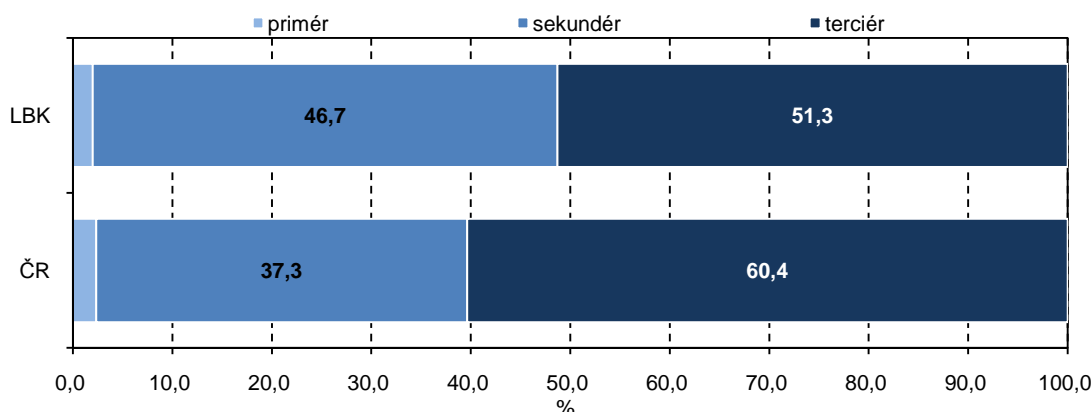
Sekundární sektor se na struktuře HPH podílel 46,7 %, což je o 1,6 procentních bodů více než v loňském roce, a o 9,4 procentních bodů více, než činil podíl sekundéru na tvorbě hrubé přidané hodnotě v České republice. Vzhledem k průmyslovému zaměření Libereckého kraje je nadprůměrný podíl průmyslových odvětví na tvorbě HPH v tomto regionu typický. Regionu v oblasti sekundární sféry dominuje zpracovatelský průmysl, který se na tvorbě celkové krajské hrubé přidané hodnoty podílel 36,8 %.

Podíl terciární sféry na tvorbě HPH klesá

Podíl terciární sféry na tvorbě HPH v Libereckém kraji v roce 2012 činil 51,3 % a meziročně poklesl o 1,8 procentních bodů. V terciéru měla nejsilnější zastoupení odvětví obchodu, dopravy, pohostinství a ubytování, která se na krajské HPH podílela 17,3 %, tj. o 0,3 procentní body více než v roce 2008. Podíl sektoru služeb na struktuře HPH v regionu klesá od roku 2010, kdy dosáhl svého maxima (54,1 %).

V mezikrajském srovnání se primární sektor v roce 2012 na tvorbě hrubé přidané hodnoty nejvíce podílel v kraji Vysočina (5,5 %), sekundární sektor dominoval ve Zlínském kraji (52,6 %) a terciární sektor získal prvenství v Hlavním městě Praze (84,0 %).

Graf 62 Podíl sektorů na tvorbě hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji a České republice v roce 2012

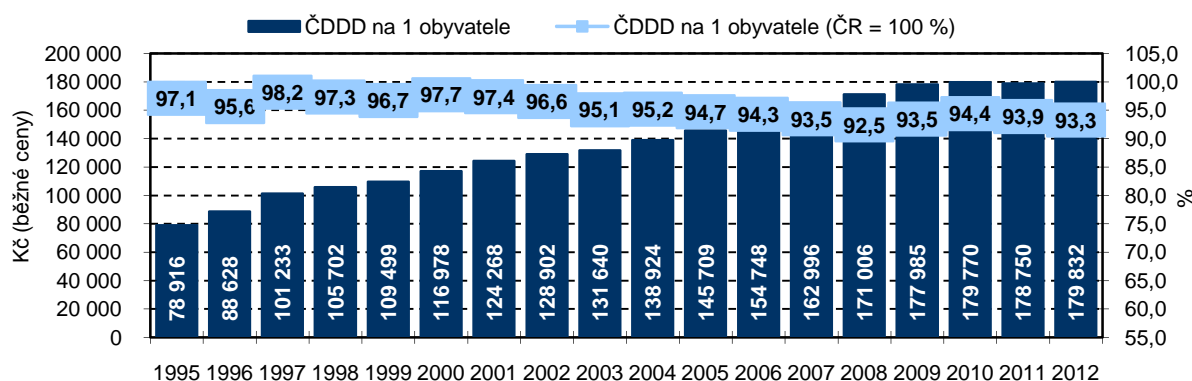
Čistý disponibilní důchod domácností roste dlouhodobě

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) vyjadřuje částku, kterou mohou domácnosti vynaložit na konečnou spotřebu, na úspory apod. Tento ukazatel nám do značné míry znázorňuje úroveň materiálního bohatství domácností, trvale žijících v daném regionu. Na rozdíl od roku 2011, kdy čistý disponibilní důchod domácností v Libereckém kraji meziročně poklesl o 0,9 %, vykázal

v roce 2012 mírný meziroční růst ve výši 0,7 % a dosáhl hodnoty 78 873 mil. Kč (v běžných cenách). V přepočtu na jednoho obyvatele tak připadlo 179 832 Kč, což odpovídalo 93,3 % republikové úrovně, tedy o 0,6 procentních bodů méně, než v předchozím roce. Nadprůměrné úrovně v případě tohoto ukazatele bylo dosaženo jen ve dvou krajích, tj. v Hlavním městě Praze (129,5 %) a ve Středočeském kraji (108,3 %). Naopak nejnižší hodnotu vykázal Karlovarský kraj, kde čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele dosáhl 88,0 % průměru České republiky. Na celkovém objemu ČDDD v České republice se náš kraj podílel (před Karlovarským krajem, tj. 2,5 %) druhou nejnižší hodnotou 3,9 %. Nejvyšší podíl pak patřil Hlavnímu městu Praha (15,3 %).

Ukazatel ČDDD má v Libereckém kraji i v České republice z dlouhodobého hlediska jako jediný makroekonomický ukazatel rostoucí charakter. Výjimkou byl z tohoto pohledu pouze rok 2011. Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností v tomto roce poklesla pravděpodobně v důsledku aplikace restriktivní fiskální politiky a snižování veřejných výdajů.

Graf 63 Čistý disponibilní důchod domácností v Libereckém kraji (běžné ceny)

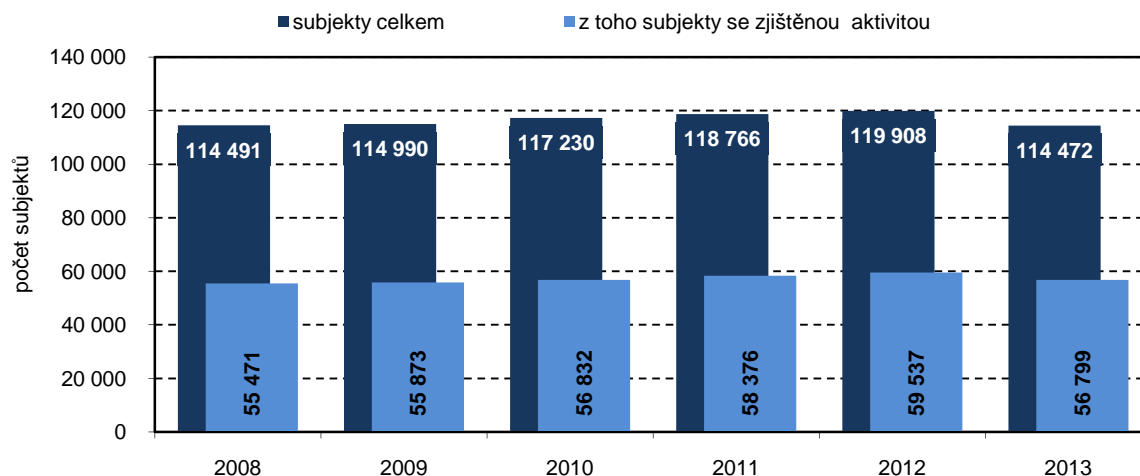
3.2 Organizační statistika

Informačním zdrojem pro sestavení organizační statistiky je Registr ekonomických subjektů (RES), který eviduje všechny právnické osoby, fyzické osoby s postavením podnikatele a organizační složky státu, které jsou účetní jednotkou. Vzhledem k zpřesnění dat podle Registru osob není zcela možné údaje z konce roku 2013 srovnávat s daty z minulých let.

Většinu z registrovaných subjektů tvořily fyzické osoby

V Registru ekonomických subjektů bylo k 31. 12. 2013 evidováno 114 472 ekonomických subjektů se sídlem v Libereckém kraji, z toho jen u 56 799 subjektů byla zjištěna aktivita (necelých 50 %). Většinu z registrovaných subjektů tvořily fyzické osoby (81,6 %), zejména živnostníci (88,5 % fyzických osob). Právnických osob bylo registrováno celkem 21 105 (zbývajících 18,4 % ze všech zapsaných subjektů) a z 51,4 % je tvořily obchodní společnosti. Ty zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti, akciové společnosti a od roku 2010 evropská hospodářská zájmová sdružení a evropské společnosti. V průběhu roku 2013 nově vzniklo 3 219 subjektů se sídlem v Libereckém kraji, zaniklo 8 484 subjektů. Mezi vzniklými a zaniklými subjekty převažovaly fyzické osoby (76,3 %, resp. 78,1 %).

Graf 64 Ekonomické subjekty v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Nejvíce ekonomických subjektů působí ve sféře služeb

Z hlediska odvětví hlavní činnosti CZ-NACE nejvíce ekonomických subjektů působilo ve sféře služeb (73 903 subjektů, tj. 64,6 % z celkového počtu subjektů), především pak v oblasti „velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel“ (24 860 subjektů). V průmyslových odvětvích a ve stavebnictví (sekundární sektor) svou činnost vyvíjelo celkem 32 691 jednotek (tj. 28,6 %), z toho ve zpracovatelském průmyslu působilo 16 291 subjektů a ve stavebnictví 15 423 subjektů. Primární sféru jako svůj hlavní obor činnosti uvedlo 4 420 subjektů, což představovalo 3,9 % ze všech registrovaných.

Nízké zastoupení velkých podniků

Při členění ekonomických subjektů podle velikosti (na základě počtu zaměstnanců) značná část jednotek zapsaných v RES tento údaj neuvedla (61,8 %) nebo neměla žádné zaměstnance (29,9 %). Do kategorie malých podniků a mikropodniků s 1–49 zaměstnanci spadalo k 31. 12. 2013 celkem 9 004 subjektů (7,9 % ze všech subjektů), do kategorie středních podniků čítajících 50–249 zaměstnanců pak 373 firem (0,3 %) a mezi velké podniky s 250 a více zaměstnanci se zařadilo 69 subjektů (0,06 %).

3.3 Zemědělství

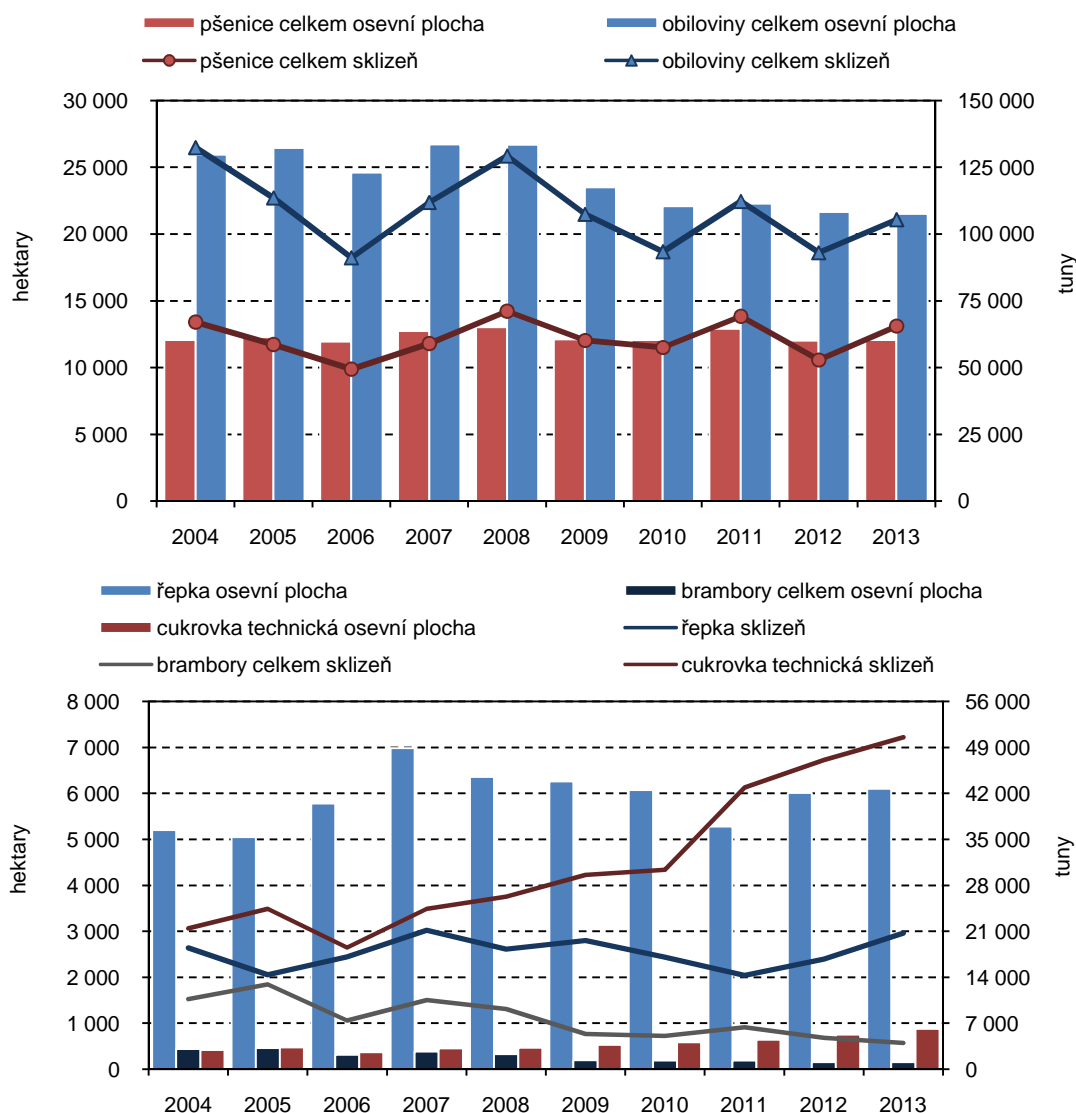
Klíčovými plodinami obiloviny a píce

Zemědělské hospodářské odvětví každého regionu zahrnuje jednotky, které vykonávají zemědělské činnosti a hospodaří na jeho území. Produkce zemědělského odvětví představuje celkovou finální produkci odvětví zemědělství, která toto odvětví opouští. Podle dosud zveřejněných výsledků dosáhla produkce zemědělského odvětví v Libereckém kraji v roce 2012 objemu 2 277,7 mil. Kč (běžné ceny). Ve srovnání s její definitivní hodnotou za rok 2011 se jedná o nárůst ve výši 5,3 %. Vyšší zastoupení má v zemědělství kraje rostlinná produkce (56,2 %) než produkce živočišná (40,6 %). Klíčovými zemědělskými plodinami jsou pak dlouhodobě obiloviny (35,7 % rostlinné produkce) a pícniny (29,2 %). V rámci živočišné produkce z téměř 57,0 % převažuje výroba živočišných produktů a prakticky výhradně jde o produkci mléka (99,1 % zemědělských produktů). Chov zvířat se v našem kraji orientuje především na skot (51,3 %) a prasata (27,6 %).

Výměra orné půdy se snižuje

Výměra orné půdy v Libereckém kraji se za posledních deset let snížila o 15,7 %, naopak plochy trvalých travních porostů pozvolna narůstají (za deset let o 13,9 %). V souvislosti s uvedeným vývojem poklesla během poslední dekády také úhrnná osevní plocha zemědělských plodin (o 14,1 %). Nejvýrazněji se omezení produkční plochy projevilo v případě brambor (pokles o 64,8 % za poslední desetiletí) a žita (pokles o 64,5 %). Opačně je na tom osevní výměra řepky (nárůst o 17,2 %) a technické cukrovky (nárůst o 11,7 %). Snižují se také osevy obilovinami, od roku 2004 o 17,1 %, od roku 2007 je pak patrný téměř kontinuální pokles.

Graf 65 Sklizeň a osevní plochy vybraných zemědělských plodin v Libereckém kraji

Příznivější meziroční sklizeň obilovin

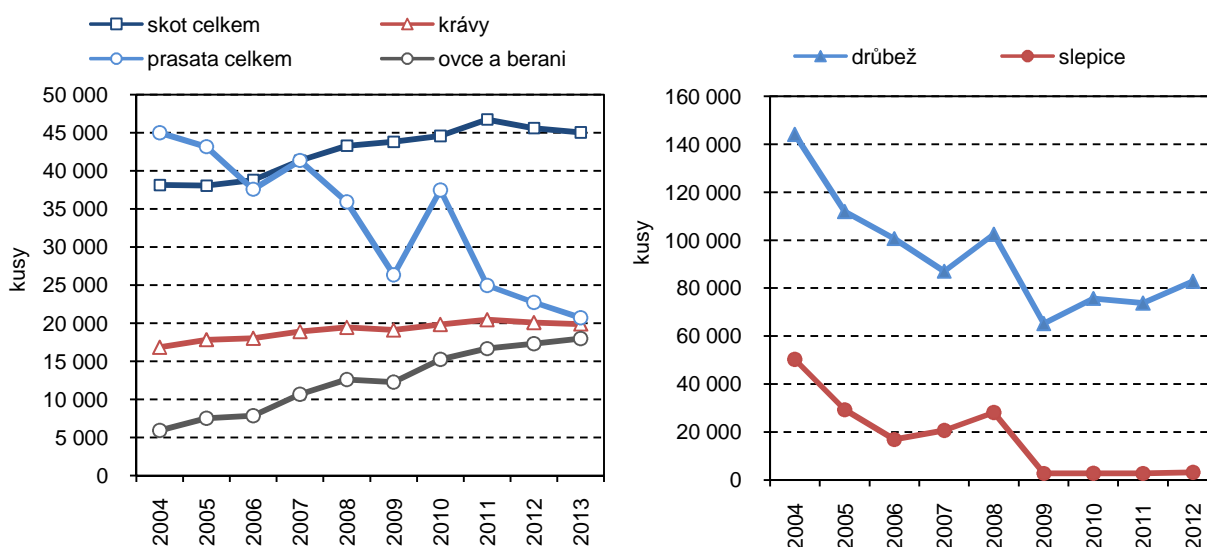
Výsledky sklizně v roce 2013 byly ve srovnání s rokem 2012 pro většinu základních plodin příznivější. Například sklizeň pšenice se meziročně navýšila o 24,0 % a úroda řepky o 23,4 %. I přes zmíněný nepříznivý vývoj osevních ploch byl rok 2013 úrodný také pro obiloviny (o 13,4 %). Naopak produkce brambor, ova, píce a kukuřice na zeleno a siláž ve srovnání s rokem 2012 poklesla. Nejvýraznější propad (o 22,6 %) byl patrný v případě poslední jmenované plodiny, brambor bylo sklizeno o 16,4 % méně.

V horizontu deseti let je již zřejmý vliv poklesu osevních ploch na konečnou úrodu zejména v případě obilovin a brambor. V porovnání s rokem 2004 bylo v kraji v roce 2013 vyprodukováno o 20,3 % méně obilovin a o 62,8 % méně brambor. Výrazně se projevil nárůst osevní plochy v úrodě technické cukrovky, její produkce se tak mezi roky 2004 a 2013 více než zdvojnásobila. Úroda řepky vzrostla o 11,9 %.

Během posledních deseti let navýšení stavu skotu ...

Situace v živočišné výrobě Libereckého kraje vykazuje z dlouhodobého pohledu několik trendů. Chovy skotu a krav s určitými výkyvy klesaly od počátku devadesátých let do roku 2005, resp. 2004. V roce 2005 stavy skotu (38 051 kusů) a v roce 2004 stavy krav (16 846 kusů) totiž dosáhly svého historického minima. Od té doby se počty těchto zvířat opět s menšími či většími odchylkami navyšují. Během posledních deseti let se stavy skotu v našem kraji navýšily o 18,1 % na 45 035 kusů, podobně o 18,0 % na 19 883 kusů vzrostly také počty chovaných krav.

Graf 66 Stavy vybraných hospodářských zvířat v Libereckém kraji (stav k 1. 4.)

... a snížení stavu prasat a drůbeže

Zájem zemědělských výrobců o chovy prasat, drůbeže a slepic v časové řadě nadále spíše klesá. Zatímco ještě před deseti lety bylo v kraji evidováno 44 999 kusů prasat, v roce 2013 jich byla již méně než polovina. Největší změnu však vykázal chov drůbeže a slepic – jen od roku 2004 klesly stavy drůbeže o 61,2 % na 55 917 kusů a stavy slepic o téměř 94,0 % na 3 201 kusů. Zemědělci v kraji tak rušením chovů pravděpodobně reagovali mj. na povinné změny v technologiích chovu nosnic, respektujících jejich „welfare“.

Rozšiřují se chovy ovcí, koz a koní

S rozvojem ekologických farem a zdravého životního stylu se naopak rozšiřují chovy ovcí, koz a koní. Dnes je tak v kraji chováno 17 979 kusů ovcí (za 10 let více než 3krát více), 2 571 koz (3,6násobný nárůst) a 2 152 koní (o 66,6 % více).

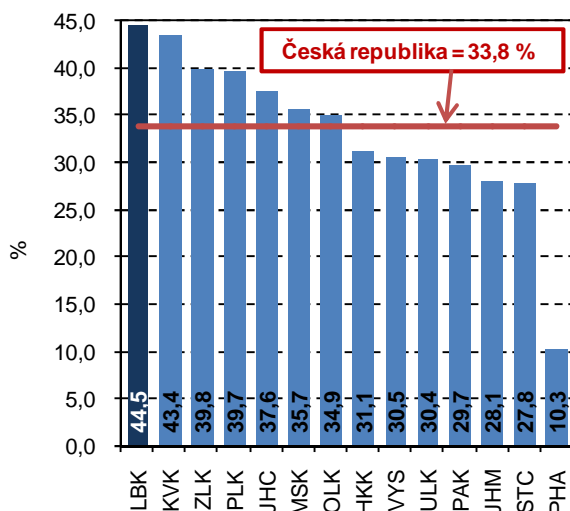
3.4 Lesnictví

První místo mezi kraji z hlediska lesnatosti

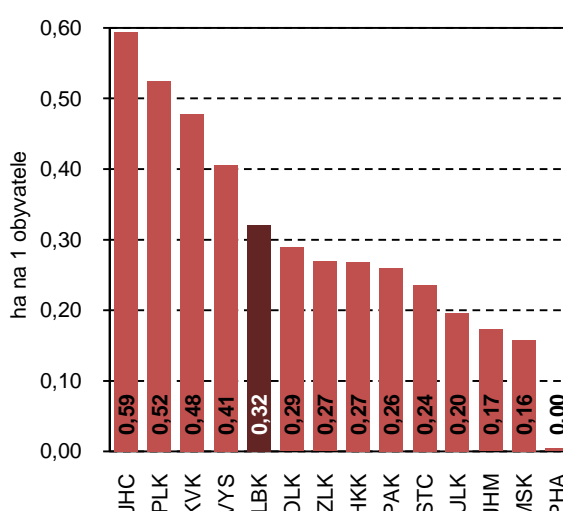
Ačkoliv Liberecký kraj tvoří pouze 4,0 % území České republiky, z hlediska lesnatosti zaujímá mezi ostatními regiony České republiky první místo. Lesní půda z celkové rozlohy kraje představuje 44,5 % (průměr České republiky činí 33,8 %) a lesy se tak rozprostírají na 140 806 ha území. Mezi roky 2013 a 2012

se rozloha lesních pozemků navýšila pouze nepatrně o 16,6 ha, od roku 2008 o 572 ha. Vzhledem k charakteru krajiny jsou nejrozsáhlejší lesní komplexy situovány do horských oblastí. Místní lesní hospodářství je pak významně omezeno zájmy ochrany přírody. Na území Libereckého kraje se nachází kromě 5 chráněných krajinných oblastí také 1 národní park, 8 národních přírodních rezervací a 36 přírodních rezervací a dále 9 národních přírodních památek a 68 přírodních památek.

Graf 67 Podíl lesní půdy na rozloze krajů k 31. 12. 2013

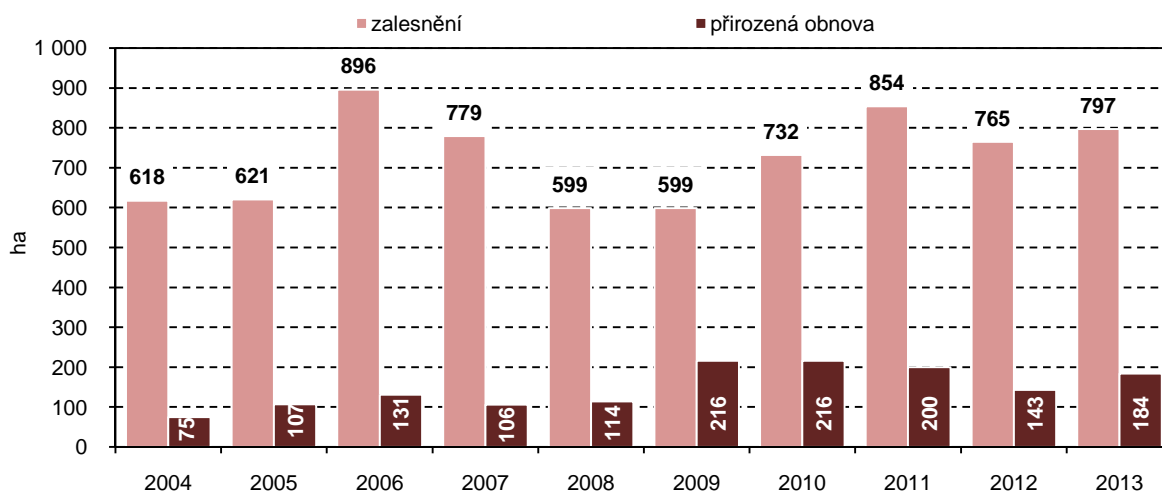
Graf 68 Lesní půda na 1 obyvatele podle krajů k 31. 12. 2013

Ve výsadbě převažují jehličnany

Obnova lesů byla v roce 2013 oproti roku 2012 nepatrně intenzivnější. Zalesnění se tak dočkalo 797 ha půdy, což je o 4,2 % více než v loňském roce a o 33,1 % více než v roce 2008. Co do druhu převažovaly mezi vysázenými dřevinami téměř z 67,0 % jehličnany, především smrky (51,8 % jehličnanů) a borovice (39,4 %). Zbývající třetina území byla obnovena dřevinami listnatými, mezi nimiž ze 72,3 % dominovaly bukové porosty. Přirozenou obnovou pak bylo v roce 2013 zalesněno dalších 184 ha.

Graf 69 Zalesňování a přirozená obnova v Libereckém kraji

Těžba dřeva na území Libereckého kraje pokrývá v průměru 3,6 % republikové těžby

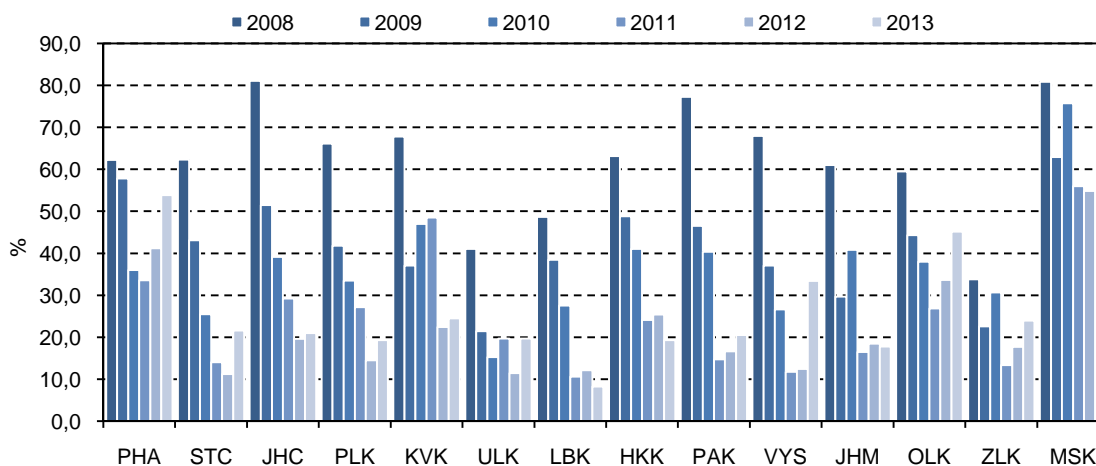
Těžba dřeva na území Libereckého kraje pokrývá v průměru 3,6 % republikové těžby. Nejvýznamnějším „dodavatelem“ dřevní hmoty je z tohoto pohledu dlouhodobě Jihočeský kraj, když zdejší lesy produkují každoročně více než 2 mil. m³ b. k. dřeva (13,5% podíl v roce 2013). Vysoký podíl těžby připadá také na kraj Plzeňský (10,8 %), Vysočinu (10,7 %), Středočeský (9,7 %) a také ostatní moravské kraje.

Lesy Libereckého kraje v roce 2013 těžbou přišly o 593 104 m³ b. k. dřeva. Meziročně tak těžba vzrostla o 14,4 %. V horizontu sledovaného období (2008 až 2013) bylo maximální množství dřeva v kraji vyprodukováno v roce 2010 (612 187 m³ b. k.) a minimální v roce 2012 (518 670 m³ b. k.)

V kraji po celé sledované období převažovala těžba „cílená“

Z hlediska struktury těžby v našem kraji po celé sledované období převažovala těžba „cílená“ nad těžbou nahodilou¹. Poměr těchto dvou způsobů produkce dřeva se však v časové řadě lišil. Například v roce 2008 bylo nahodilou těžbou získáno 48,6 % vytěžené hmoty, naopak v roce 2013 tento podíl dosáhl pouze 8,2 %. Převažujícím důvodem nahodilé těžby byla ve všech letech živelní kalamita.

Graf 70 Podíl nahodilé těžby na celkové těžbě dřeva podle krajů

Z hlediska ostatních krajů České republiky a nahodilé těžby jsou patrná dvě specifika. Jedním z nich je rok 2008 – v tomto roce převažovala nahodilá (především živelní) těžba téměř ve všech krajích. Výjimkou byl pouze kraj Liberecký, Ústecký a Zlínský, ovšem i v těchto krajích byl podíl nahodilé těžby významně vyšší než v následujících letech. S největší pravděpodobností šlo o následky orkánu Kyrill, který Českou republiku i velkou část evropského kontinentu postihl v roce 2007. Druhým specifikem je Moravskoslezský kraj. Ten jako jediný po celé sledované období vykazuje převahu nahodilé těžby s tím, že poměr mezi živelní a hmyzovou těžbou je poměrně vyrovnaný. Místní lesy tedy „trápí“ nejen přírodní živly, ale poměrně významným problémem je zde také dřevokazný hmyz.

¹ Nahodilá těžba dřeva zahrnuje údaje za nahodilé těžby a kalamity všeho druhu (abiotické a biotické příčiny). Do celkového rozsahu se zahrnují též souše, ojedinělé polomy, vývraty, veškerá lapáková hmota položená za účelem zachycení kůrovců a jedinci, ve kterých zimuje škodlivý hmyz (kůrovci apod.). Nahodilá těžba dřeva (zpracovaná) představuje množství zpracovaného dřeva v rámci nahodilé těžby.

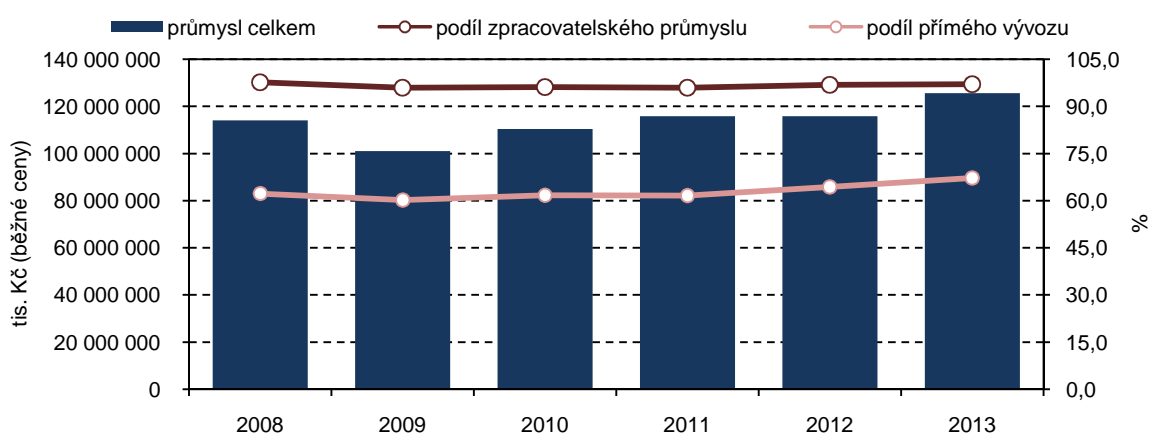
3.5 Průmysl

Rok 2013 byl pro velké průmyslové podniky úspěšnější

Rok 2013 byl pro velké průmyslové podniky sídlící v Libereckém kraji z hlediska tržeb výrazně úspěšnější než roky předchozí. Ve vývoji jejich hospodářských výsledků předchozích let se totiž ve větší či menší míře projevovalo oživení i pokles ekonomiky.

Tržby v roce 2013 dosáhly 125 623 mil. Kč, tedy nejvíce od roku 2008. Meziročně se jedná o nárůst ve výši 8,5 % (druhý nejvyšší po Královéhradeckém kraji – 15,8 %), oproti roku 2008 pak jejich objem vzrostl o 10,1 %. Podobně se tržby v roce 2013 oproti roku 2012 vyvíjely také v dalších devíti krajích. Ve 4 krajích (tj. kraje Moravskoslezský o 5,6 %, Jihomoravský o 2,2 %, Ústecký o 0,9 % a Olomoucký o 0,6 %) tržby naopak meziročně poklesly.

Graf 71 Tržby (bez DPH) z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v Libereckém kraji

Většina tržeb plyne z přímého vývozu

Většina tržeb realizovaná průmyslovými podniky v Libereckém kraji dlouhodobě plyne z přímého vývozu a jeho podíl v posledních letech dokonce narůstal. Stimulem k tomuto vývoji byla pravděpodobně také hospodářská krize z roku 2008. Nejvyšší meziroční nárůst přímého vývozu je v Libereckém kraji možné sledovat v roce 2010 (12,1 %) a v roce 2013 (13,3 %). Podíl přímého vývozu na celkových tržbách z průmyslové činnosti v kraji v roce 2013 dosáhl 67,2 % (v České republice je to 56,0 %) a mezi ostatními regiony České republiky byl 5. nejvyšším.

Stěžejním odvětvím je automobilový průmysl

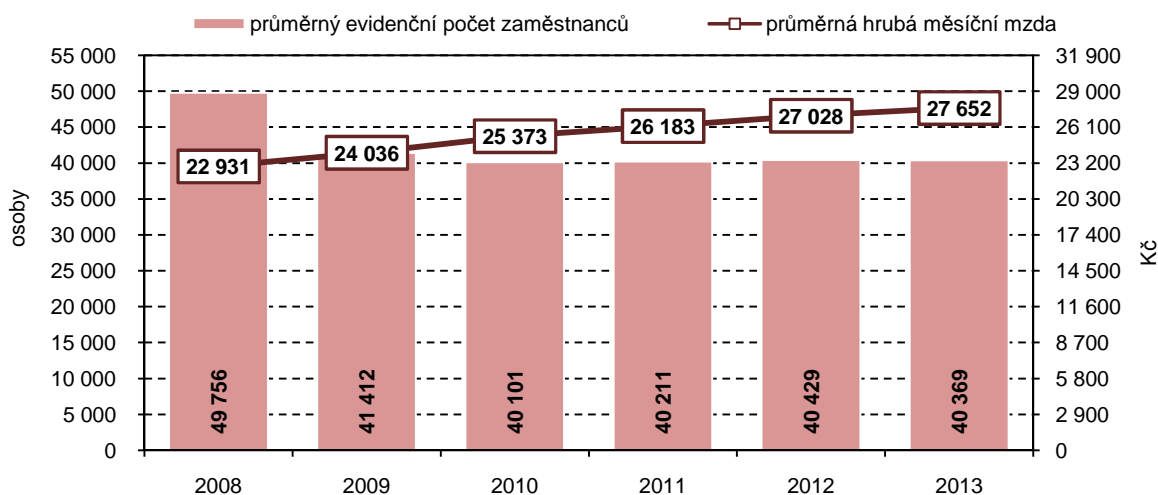
Většina průmyslových tržeb (v roce 2013 více než 97,0 %) je v našem kraji vytvářena odvětvími zpracovatelského průmyslu. Stěžejním odvětvím je pak automobilový průmysl – „Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů“ v roce 2013 přinesla téměř 47,0 % tržeb zpracovatelského průmyslu. Další 13,6 % připadalo na výrobu strojů a zařízení jinde neuvedených, 9,0 % hodnoty přinesla výroba elektrických zařízení a 8,9 % výroba pryžových a plastových výrobků. Tato struktura se v rámci sledovaného období významně nemění.

Zpracovatelský průmysl zaznamenal v časovém období 2009–2013 pokles tržeb pouze v roce 2009 (o 13,0 %), v dalších letech už dochází k různě intenzivním nárůstům. Nejlépe se zpracovatelskému průmyslu dařilo v roce 2010, kdy došlo k meziročnímu navýšení tržeb o 9,4 %. V roce 2013 tržby vzrostly o 8,7 %.

Průměrná mzda roste s menší intenzitou

Zaměstnanost v průmyslu klesala v letech 2008 až 2010, z toho nejvýraznější propad (o 16,8 %) vykázala v době ekonomického poklesu, tedy mezi roky 2008 a 2009. V letech 2011 a 2012 dochází k mírnému nárůstu (o 0,3 % a 0,5 %), který v roce 2013 opět vystřídal meziroční 0,1% pokles. Průměrná měsíční mzda zaměstnanců v průmyslu ve sledovaném období 2008–2013 rostla, intenzita tohoto růstu se však až na rok 2010 pozvolna snižuje.

Graf 72 Průměrný evidenční počet zaměstnanců a průměrná hrubá mzda v průmyslových podnicích v Libereckém kraji

3.6 Stavebnictví

Krize ve stavebnictví přetrvává

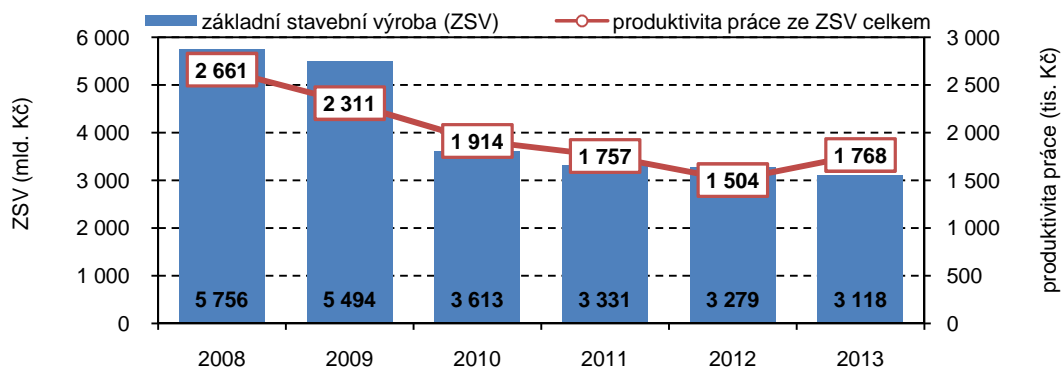
Velké stavební firmy (tzn. firmy s 50 a více zaměstnanci) sídlící v Libereckém kraji v roce 2013 vytvořily o 4,9 % základní stavební výroby¹ (ZSV) méně než v roce 2012 a o téměř 46 % výroby méně než v roce 2008. Objem ZSV navíc od roku 2008 nepřetržitě klesá. Jedná se tak zřejmě a především o reakci na hospodářskou krizi. V pozemním stavitelství se ekonomická recese projevila okamžitě a objem ZSV se v této oblasti stavebnictví snižuje již od roku 2008. V roce 2013 však došlo k mírnému oživení pozemního stavitelství (tj. k meziročnímu nárůstu o 3,2 %). Výroba v oblasti inženýrských staveb na recesi zareagovala s mírným zpožděním a pokles objemu ZSV v tomto oboru sledujeme od roku 2010, přetrvává však až do roku 2013.

Nejnižší zaměstnanost od roku 2008

Vývoj zaměstnanosti výše uvedené tendence nekopíruje. Velké stavební podniky ke snižování počtu svých zaměstnanců přistoupily až v roce 2010, jejich počet tak meziročně poklesl o jednu pětinu (tj. z 2 377 v roce 2009 na 1 887 v roce 2010). V následujících dvou letech se počet zaměstnanců navyšuje až na 2 180 osob v roce 2012. V roce 2013 zaměstnanost znovu klesá (o 19,1 %) a ve výše specifikovaných stavebních firmách tak pracuje nejméně osob od roku 2008.

¹ Základní stavební výroba ZSV představuje objem stavebních prací, které jednotka provedla pracovníky zahrnutými do jejího evidenčního stavu včetně produktivní práce učňů a objemu stavebních prací na vlastním hmotném investičním majetku.

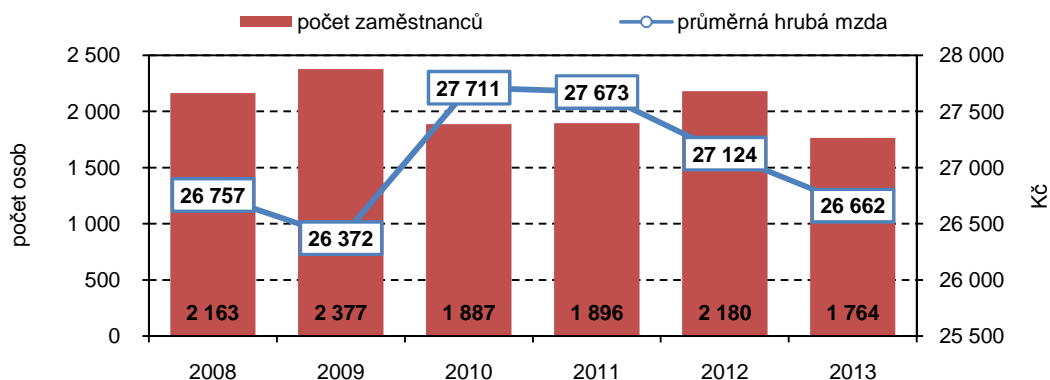
Graf 73 Základní stavební výroba v Libereckém kraji

Průměrné mzdy klesají S výjimkou roku 2010, kdy došlo k 5,1% mzdovému nárůstu, vykazují průměrné mzdy ve velkých stavebních firmách klesající tendenci. V roce 2013 tak zaměstnanci ve stavebnictví v průměru pobírali 26 662 Kč měsíčně, tedy o 1,7 % méně než v roce 2012. Jednalo se o srovnatelný výdělek, který jim byl vyplácen v roce 2008 (26 757 Kč).

Graf 74 Počet zaměstnanců a průměrná hrubá měsíční mzda ve stavebnictví v Libereckém kraji

(podniky s 50 a více zaměstnanci sídlící v kraji)

Obdobné výsledky za menší firmy

Obdobné výsledky byly zjištěny i za okruh stavebních firem s 20 a více zaměstnanci. Stavební práce provedené těmito podniky podle dodavatelských smluv¹ (stavební práce „S“) v Libereckém kraji od roku 2008 kontinuálně klesaly v průměru ročně o 7,4 %. Konkrétně mezi roky 2013 a 2008 došlo k poklesu ve výši 32,1 %, tj. z 9 873 mil. Kč (běžné ceny) na 6 706 mil. Kč.

Ve struktuře stavebních prací převažují inženýrské stavby

Ve struktuře stavebních prací podle dodavatelských smluv v roce 2013 převažovaly z 53,4 % inženýrské stavby následované nebytovými budovami (40,0 %). Realizace bytových budov tvořila pouze 4,9 % stavebních prací „S“. Důsledky ekonomické krize se tedy promítly také do vývoje objemu stavebních prací jednotlivých typů staveb. Zatímco poptávka jednotlivců po novém bydlení reprezentovaná v našem případě realizací bytových staveb začala prakticky

¹ Stavební práce „S“ (podle dodavatelských smluv) celkem vyjadřují celkovou hodnotu vlastních výkonů ze stavební činnosti vykazující jednotky (včetně zabudovaných materiálů) provedenou na základě smlouvy o dodávce pro konečného uživatele (stavebníka) včetně hodnoty eventuálních poddodávek stavebních prací přijatých od jiných dodavatelských organizací pro splnění dané smlouvy o dodávce pro konečného uživatele. (Nepatří sem poddodávky stavebních prací vykazující jednotky pro jiné dodavatele ani dodávky stavebních prací realizované mezi závodovými jednotkami vykazující jednotky). Objem skutečně provedených prací se uvádí ve fakturovaných hodnotách (hodnota výkonů, která byla provedena, ale ještě nezúčtována, se stanoví odhadem) bez daně z přidané hodnoty.

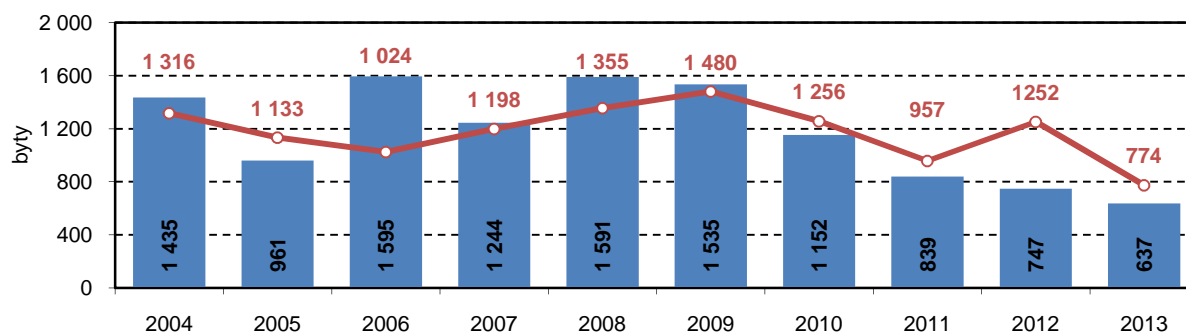
okamžitě klesat (jen mezi roky 2008 a 2009 o 66,0 %, v porovnání krajních let sledovaného období došlo k více než 83,0% poklesu), veřejný sektor, resp. objem inženýrských staveb se s problematikou recese konfrontoval s nižší intenzitou a mnohem později (meziroční snížení objemu prací ve výši 23,8 % je zaznamenáno až v roce 2011; objem stavebních prací dosažený u těchto staveb v roce 2010 je dokonce v celé časové řadě nejvyšší). Bezprostřední pokles objemu zaznamenaly také práce na nebytových budovách, mezi roky 2008 a 2013 klesl téměř na polovinu.

3.7 Bytová výstavba

Zájem o novou výstavbu klesá V roce 2013 bylo v Libereckém kraji ve srovnání s rokem 2012 zahájeno i dokončeno méně bytů. V obou případech šlo o pokles významný, tj. v případě zahájené výstavby o 14,7 % a v případě dokončené dokonce o 38,2 %. Zatímco však počet dokončených bytů v rámci sledovaného období kolísal, zahájená výstavba, která de facto reprezentuje úroveň zájmu o výstavbu, od roku 2008 nepřetržitě klesá.

V roce 2013 tak byla v našem kraji zahájena výstavba 637 bytů, v roce 2008 to bylo 1 591 bytů. Vyšší počet bytů byl zahájen již jen v roce 2003 (1 838 bytů) a v roce 2006 (1 595 bytů). Dokončeno bylo 774 bytů, tj. o 42,9 % bytů méně než v roce 2008.

Graf 75 Zahájená a dokončená bytová výstavba v Libereckém kraji

Ve struktuře bytové výstavby převažují byty v rodinných domech Ve struktuře bytové výstavby převažují byty v rodinných domech. Ty v roce 2013 tvořily zhruba 80,0 % zahájené (521 bytů) i dokončené (619 bytů) výstavby. Jejich dominantní postavení však v případě zahájené výstavby započalo v roce 2005, u dokončené výstavby jej můžeme sledovat až od roku 2007.

Útlum výstavby bytů v bytových domech Zřetelným trendem ve vývoji bytové výstavby Libereckého kraje je pokles výstavby bytových domů. Ještě v roce 2008 byla v kraji zahájena realizace 456 bytů v bytových domech, v roce 2013 tímto způsobem vznikne již jen 35 nových bytů.

Dalších 60 nových bytů (9,4 %) bylo v roce 2013 zahájeno v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným a bytovým domům, 17 bytů (2,7 %) bude realizováno v nebytových budovách a 4 byty (0,6 %) vzniknou stavební úpravou nebytových prostor.

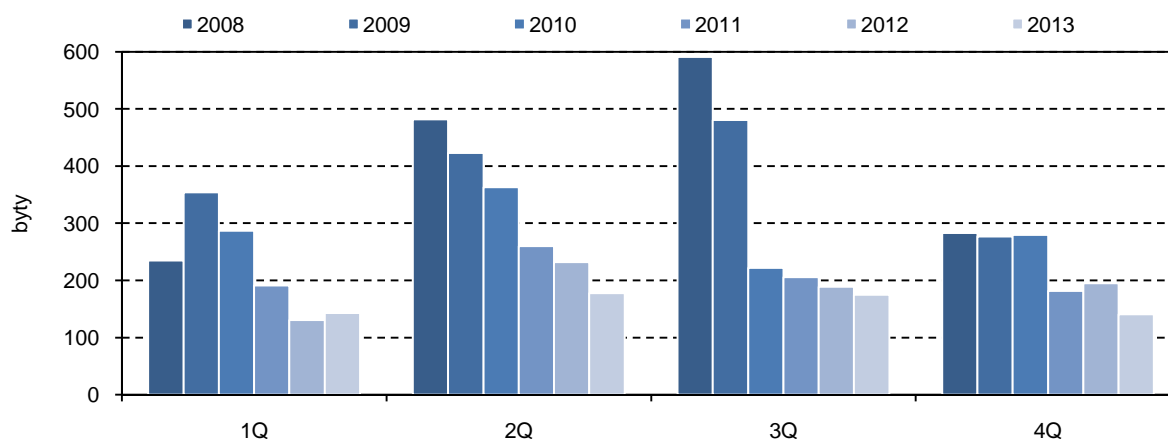
Struktura dokončené výstavby v Libereckém kraji kopíruje strukturu zahájené výstavby. Jak již bylo výše zmíněno, téměř 80 % bytů bylo v roce 2013 dokončeno v rodinných domech. V bytových domech vzniklo 52 bytů (6,7 %),

nástavbou, přístavbou a vestavbou k rodinným nebo bytovým domům 49 nových bytů (6,3 %). Stavební úpravou nebytových prostor bylo zrealizováno 48 bytů (6,2 %) a v nebytových stavbách vzniklo 6 bytů (0,8 %).

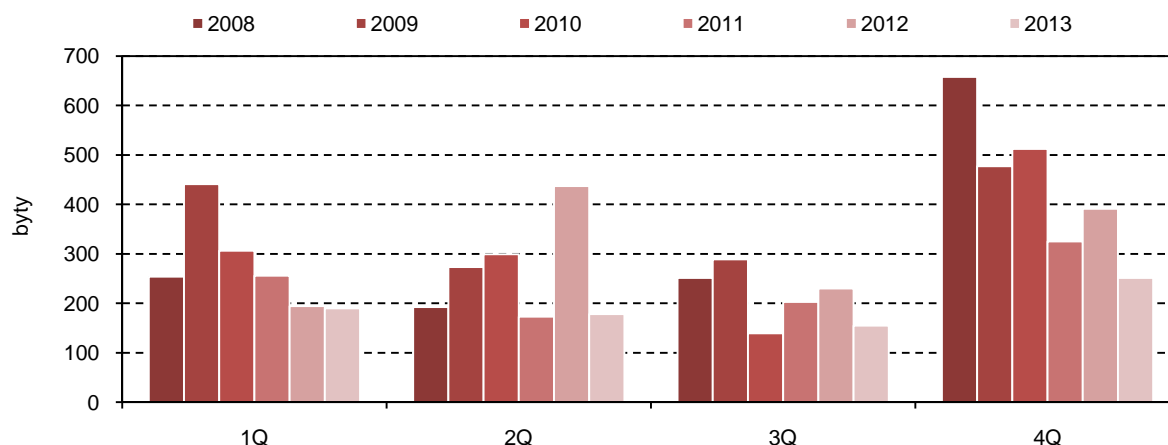
Více než 17 % bytů dokončeno v krajském městě

Více než 17 % (133 bytů) bytů dokončených v Libereckém kraji v roce 2013 připadalo na krajské město Liberec. Více než 40 bytů bylo dokončeno jen ve městě Nový Bor (49 bytů, tj. 6,3 %) a Jablonec nad Nisou (45 bytů, tj. 5,8 %). V 73 obcích kraje nebyl v roce 2013 dokončen žádný byt.

Graf 76 Zahájená bytová výstavba v Libereckém kraji v jednotlivých čtvrtletích

Graf 77 Dokončená bytová výstavba v Libereckém kraji v jednotlivých čtvrtletích

V 10 obcích nebyl v letech 2008–2013 zrealizován žádný byt

Mezi obce s nejvyšším počtem dokončených bytů (více než 100) se v úhrnu let 2008 až 2013 kromě měst (Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov, Nový Bor, Hrádek nad Nisou, Harrachov) zařadily také 2 obce z okolí krajského města (Šimonovice a Stráž nad Nisou). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v obci Bedřichov v průměru ročně (za období 2008 až 2013) dokončováno 31 bytů, což je nejvyšší intenzita bytové výstavby v kraji. Na 2. až 5. místě se s průměrnou intenzitou dokončování 22,5–17,8 bytů ročně umístily obce Šimonovice (satelit města Liberec), Svojkov (satelit města Nový Bor), Vítkovice (rekreační obec v Krkonoších) a Bohatice (satelit obce Zákupy). Protipólem vysoké stavební aktivity je 10 obcí, ve kterých nebyl v letech 2008–2013 zrealizován žádný byt. S výjimkou obce Jiřetín pod Bukovou (522 obyvatel k 31. 12. 2013) se převážně jedná o malé obce do 300 obyvatel.

3.8 Stavební povolení

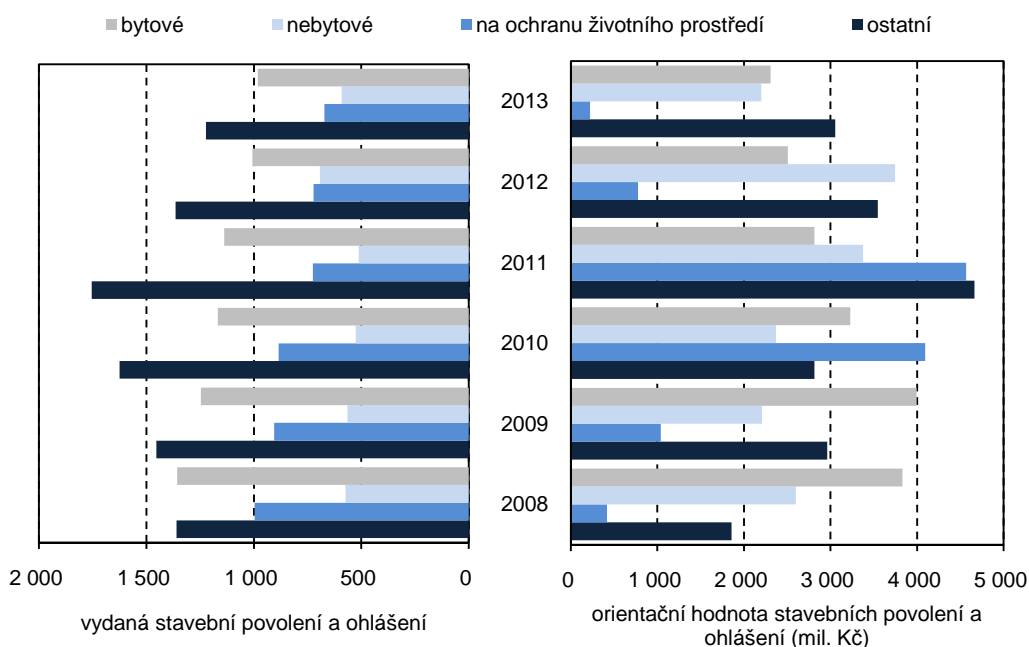
Meziroční pokles investiční aktivity

V roce 2013 stavební úřady působící v Libereckém kraji vydaly celkem 3 467 stavebních povolení (tj. 4,1% podíl na republikovém úhrnu), meziročně došlo k poklesu o 8,4 %. Z dlouhodobého pohledu dosáhla investiční aktivita v našem regionu svého maxima v roce 2004 (6 233 povolení), od roku 2005 víceméně klesá a tento vývoj má negativní vliv na celou oblast stavebnictví.

Převažují povolení na výstavbu budov

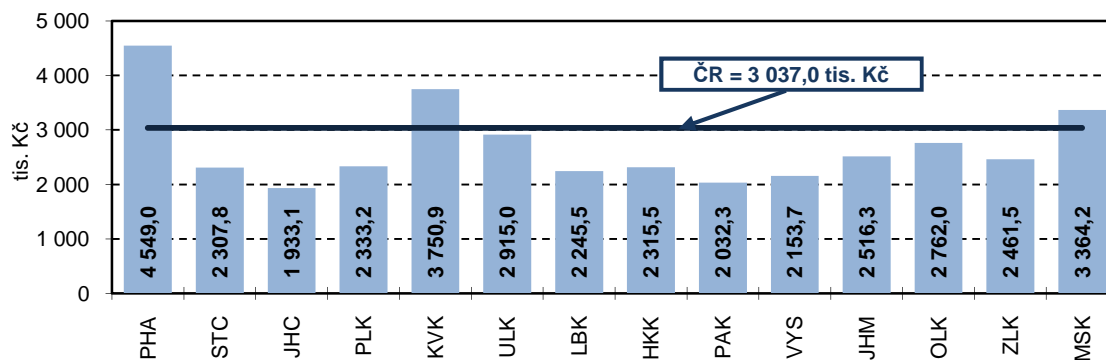
Na výstavbu budov bylo vydáno 1 572 povolení (45,3 % z celkového počtu), 62,4 % z nich na bytové budovy a 37,6 % na nebytové budovy. Na výstavbu objektů souvisejících s ochranou životního prostředí bylo vydáno 672 povolení (19,4 %) a k zahájení výstavby ostatních staveb 1 223 povolení (35,3 %). U všech těchto základních druhů staveb počet vydaných stavebních povolení meziročně poklesl, nejvíce pak u nebytových budov (o 14,7 %) a budov ostatních (o 10,3 %).

Graf 78 Počet a orientační hodnota stavebních povolení v Libereckém kraji

Orientační hodnota stavebních povolení (tzn. hodnota nákladů vynaložených na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu) dosáhla v roce 2013 v Libereckém kraji celkem 7 785 mil. Kč, což je podstatně méně než v roce 2012 (o 26,4 %). Na jedno stavební povolení tedy v průměru připadlo 2 245,5 tis. Kč, tedy meziročně o 547,5 tis. Kč méně (19,6 %). Investice na výstavbu budov byly stanoveny na 4 509 mil. Kč (57,9 % z celkové částky), 39,2 % hodnoty bude proinvestováno při výstavbě ostatních staveb, 2,8 % při výstavbě staveb na ochranu životního prostředí. Meziročně poklesla orientační hodnota stavebních povolení u všech základních typů staveb, nejvíce pak u budov na ochranu životního prostředí (o 71,5 %) a budov nebytového charakteru (o 41,2 %).

Graf 79 Průměrná hodnota na jedno stavební povolení podle krajů v roce 2013

3.9 Doprava

Ve struktuře komunikací chybí dálnice

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky činila celková délka pozemních komunikací k 31. 12. 2013 na území Libereckého kraje 2 415,6 km, přičemž 29,3 % z uvedené délky silnic bylo v provozu v okrese Liberec, 26,6 % v okrese Česká Lípa, 25,7 % v okrese Semily a zbylých 18,4 % v okrese Jablonec nad Nisou. Ve struktuře silniční sítě převažovaly z 65,9 % silnice III. třídy, které slouží zejména k propojení obcí. V okrese Jablonec nad Nisou podíl těchto silnic dosáhl dokonce 76,6 %. Silnice II. třídy, které spojují okresy, představovaly 20,2 % z celkové délky (v okrese Semily 30,4 %), silnice I. třídy určené pro dálkovou a mezinárodní dopravu pak 13,1 % (v okrese Semily 9,5 %). Rychlostní silnice, které se svým technicko-stavebním vybavením podobají dálnicím, tvořily necelé 1 % a jsou lokalizovány pouze v okrese Liberec a Semily. Ve struktuře komunikací Libereckého kraje chybí dálnice.

Nejhustší silniční síť v okrese Jablonec nad Nisou

Hustota silniční sítě v Libereckém kraji 76,4 km na 100 km² území převyšuje průměr České republiky (70,7 km na 100 km²). Nej hustší silniční síť vykazuje zalidněný okres Jablonec nad Nisou (110,6 % km na 100 km²), a to i přesto, že značnou část jeho území zabírají Jizerské hory. Naopak nejnižší hustotou silniční sítě se vyznačuje okres Česká Lípa (59,9 km na 100 km²), na jehož teritoriu se nachází bývalý Vojenský újezd Ralsko.

V Libereckém kraji se k 31. 12. 2013 nacházelo celkem 900 mostů o celkové délce 13 893 m, z toho 365 mostů (40,5 %) bylo lokalizováno v okrese Liberec. Strukturu mostů z hlediska stavu jejich nosné konstrukce tvořilo: 281 mostů v bezvadném a velmi dobrém stavu (31,2 %), 391 mostů ve stavu dobrém a uspokojivém (43,5 %), 198 (22,0 %) ve špatném a velmi špatném stavu a 15 mostů bylo v havarijním stavu.

3.10 Věda, IT

Pokles počtu pracovišť ve vědě a výzkumu

V Libereckém kraji došlo po několikaletém nárůstu počtu pracovišť zabývajících se vědou a výzkumem k jejich poklesu. V roce 2012 zde působilo 90 pracovišť (z toho 7 výzkumných), což je o tři méně než v předchozím roce. Většina pracovišť se nacházela v podnikatelském sektoru (83,3 % z celkového počtu), ve vládním vyvíjelo svou činnost 7,8 % pracovišť, ve vysokoškolském sektoru 6,7 % pracovišť. V soukromém neziskovém sektoru působilo pouhých 2,2 % pracovišť.

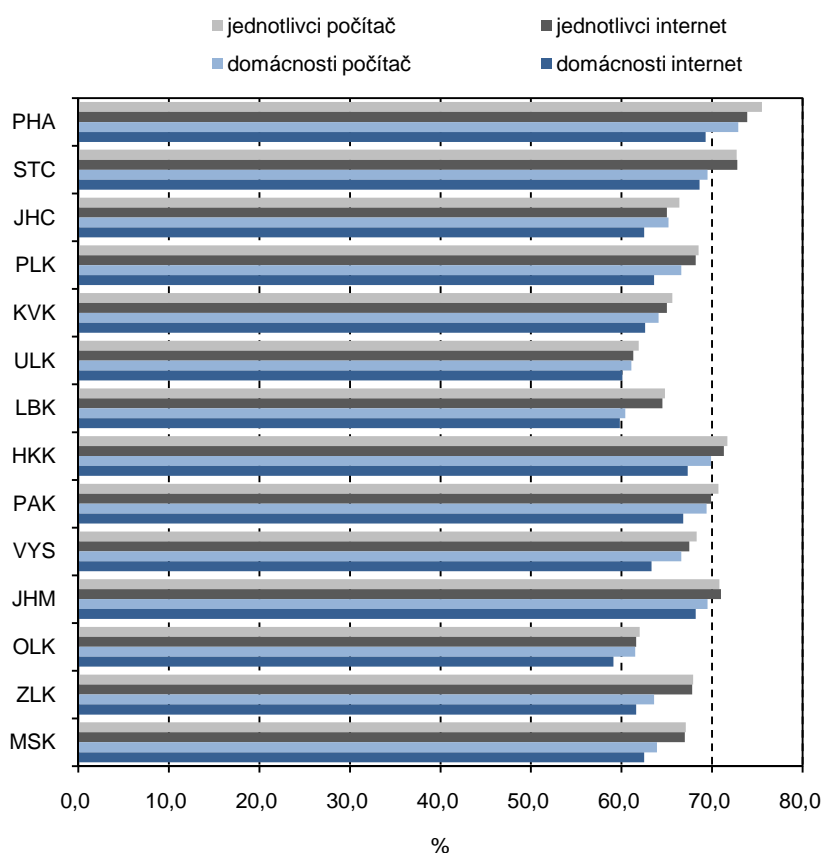
Roste počet zaměstnanců

V uvedených pracovištích bylo zaměstnáno 2 286 osob (meziroční nárůst o 6,5 %), v přepočtu na plnou pracovní dobu (FTE) činil počet zaměstnanců 1 899 osob (nárůst o 8,1 %). Výzkumem se zabývalo 1 043 pracovníků (o 8,4 % méně), v přepočtu na plnou pracovní dobu 933 pracovníků.

Zvyšující se výdaje na vědu a výzkum

Výdaje na vědu a výzkum v Libereckém kraji dosáhly v roce 2012 hodnoty 2 850 mil. Kč, podíl na republikovém objemu výdajů činil 3,9 %. Oproti předchozímu roku se tedy výdaje zvýšily o 53,2 %, ve srovnání s rokem 2008 dokonce o 87,9 %. Tyto výdaje byly z největší části financovány zdroji ze zahraničí (43,2 %), druhým významným poskytovatelem finančních prostředků byl podnikatelský sektor (36,8 %). Z vládního sektoru pocházelo 19,9 % z celkové hodnoty výdajů. V druhovém členění výdajů na vědu a výzkum převažovaly investiční výdaje (39,8 %), na mzdy směřovalo 34,6 % a na ostatní běžné výdaje 25,6 % výdajů.

Graf 80 Informační technologie v domácnostech a u jednotlivců podle krajů

Více než 60 % domácností v kraji má počítač ...

Používání moderních informačních a komunikačních technologií se snaží podchytit Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. Z výsledků tohoto šetření vyplývá, že v roce 2012 v Libereckém kraji 60,4 % z celkového počtu domácností využívalo pro svou potřebu osobní počítač. Podíl domácností s připojením na internet dosáhl 59,4 %, podíl domácností s připojením na vysokorychlostní internet pak činil 57,8 %. To znamená, že téměř všechny domácnosti vybavené osobním počítačem jsou zároveň připojené na internet. Oproti roku 2011 se počet domácností vybavených počítačem zvýšil o 6,0 procentních bodů, ve srovnání s rokem 2008 nárůst činí 20,3 procentních bodů.

... což mezi kraji představuje poslední pozici

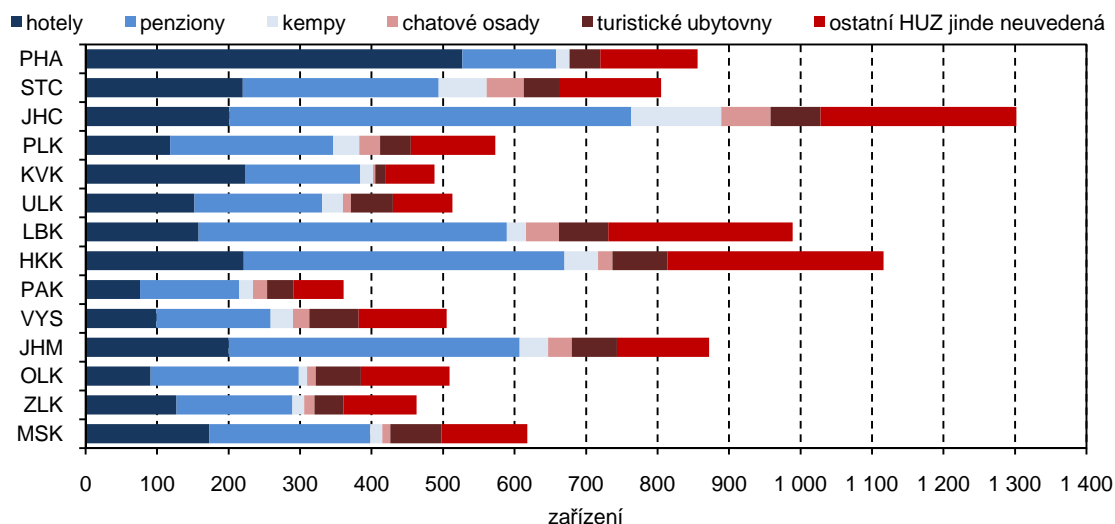
V mezikrajském srovnání se Liberecký kraj z pohledu vybavení domácností osobním počítačem umístil na posledním místě, prvenství patří Hlavnímu městu Praze se 72,9 %. S podílem domácností připojených na internet se Liberecký kraj umístil na předposledním místě, těsně před Olomouckým krajem s 59,1 % připojených domácností. Primát má opět Hlavní město Praha s 69,3 %.

3.11 Cestovní ruch

Revize dat na základě projektu Ministerstva pro místní rozvoj

Počínaje rokem 2012 začalo Ministerstvo pro místní rozvoj za účelem zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu realizovat projekt „Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu“, který bude ukončen v roce 2014. Projekt byl financován prostřednictvím Integrovaného operačního programu z fondů Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Českým statistickým úřadem definovalo metodiku a požadavky na výstupy, terénní šetření bylo zadáno soukromé firmě. Na základě výsledků projektu byl aktualizován Registr hromadných ubytovacích zařízení a došlo k revizi kapacit i návštěvnosti za roky 2012 a 2013, z tohoto důvodu nejsou údaje z předchozích let srovnatelné.

Graf 81 Hromadná ubytovací zařízení podle kategorie a krajů k 31. 12. 2013

V přepočtu na 1 000 obyvatel nejvíce ubytovacích zařízení

Liberecký kraj má z pohledu počtu hromadných ubytovacích zařízení a jejich kapacit mezi kraji České republiky významné postavení. Ke konci roku 2013 bylo návštěvníkům kraje k dispozici 989 ubytovacích zařízení (o 18 méně než ke konci roku 2012), což představuje 9,9 % z nabídky zařízení České republiky. Z absolutního pohledu to v rámci mezikrajského srovnání znamená třetí místo – více zařízení má již jen Jihočeský (1 302 zařízení, 13,1 %) a Královéhradecký kraj (11,2 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel však prvenství patří právě našemu kraji. Ve struktuře hromadných ubytovacích zařízení Libereckého kraje chybí pětihvězdičkový hotel, k dispozici je však 158 hotelů, hotelů, motelů a hotelů garní ve čtyřech kategoriích. Téměř 44 % hromadných ubytovacích zařízení spadá do kategorie penzionů, dále je možné se ubytovat v 27 kempech, 46 chatových osadách a 69 turistických ubytovnách. Nabídku dotváří 258 ostatních ubytovacích zařízení, mezi které patří např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků (odborových svazů), školící střediska podniků (odborových svazů) a jiná ubytovací zařízení vyčleňující lůžkovou kapacitu

pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.) Hromadná ubytovací zařízení v Libereckém kraji ke konci roku 2013 nabízela 15 056 pokojů (7,0 % kapacity České republiky a mezi kraji 6. nejvyšší údaj) s 45 863 lůžky (8,3 % kapacity ČR, 5. nejvyšší údaj).

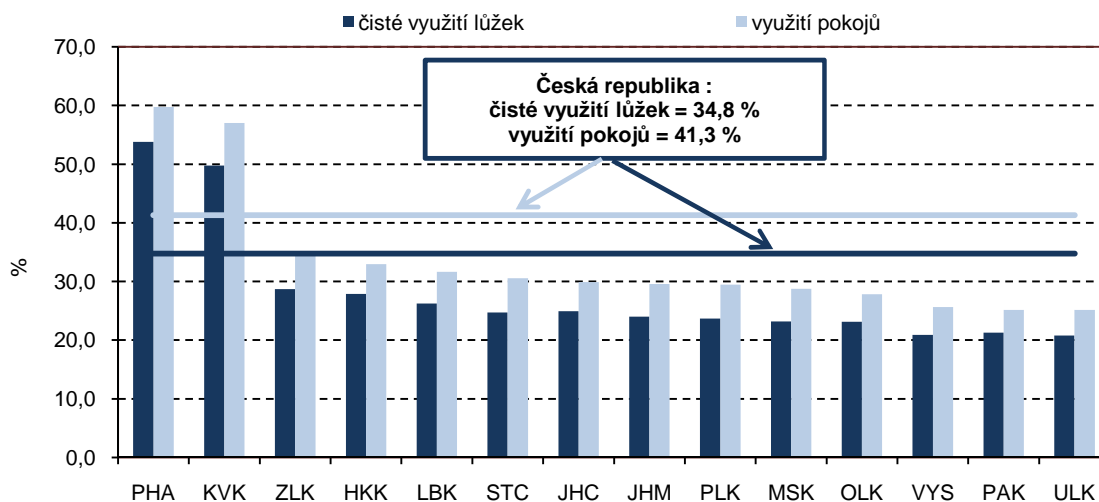
Mezi hosty převažují domácí návštěvníci

V roce 2013 se v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje ubytovalo 752 732 hostů, meziročně méně o 0,2 %. Mezi hosty ze 78,8 % převažovali domácí návštěvníci, kteří z pohledu kategorie nejčastěji využívali služeb tříhvězdičkových hotelů (22,4 % z celkového počtu 592 863 domácích hostů) a penzionů (17,8 %). Zahraniční návštěvníci, kterých přijelo téměř 160 tis., upřednostňovali čtyřhvězdičkové (33,5 % z jejich celkového počtu) a tříhvězdičkové hotely (38,8 %). Ve struktuře zahraničních hostů dominovali hosté z Německa (49,1 % z celkového počtu zahraničních hostů), druhá nejčetnější skupina hostů přicestovala z Polska (12,8 % z celkového počtu zahraničních hostů), třetí z Nizozemska (6,5 %). Počet domácích hostů meziročně vzrostl o 1,6 %, počet zahraničních hostů naopak poklesl, a to o 6,2 %. Z hlediska návštěvnosti je Liberecký kraj sedmým nejnavštěvovanějším krajem, jeho podíl na republikovém úhrnu dosáhl 4,9 %. Prvenství patří Hlavnímu městu Praze (38,3% podíl), přes milión hostů zavítalo do Jihomoravského (9,3 %) a Jihočeského kraje (7,4 %). Nejméně hostů navštívilo Pardubický kraj.

Průměrný počet přenocování domácích a zahraničních hostů se výrazně neliší

Ubytování hosté v zařízeních Libereckého kraje v roce 2013 strávili celkem 2 553 012 nocí, tj. o 0,6 % méně než v roce 2012 a v průměru 3,4 noci. Počet přenocování v případě domácích hostů dosáhl 1 989 129 nocí (meziročně o 1,5 % více), v případě zahraničních hostů 563 883 nocí (o 7,1 % méně). Průměrný počet přenocování se výrazně neodlišoval – 3,4 noci, resp. 3,5 noci. Z pohledu krajů první místo patří opět Hlavnímu městu Praze (33,8% podíl na republikovém úhrnu), na druhém místě se však umístil Karlovarský kraj (10,6 %) a na třetím Královéhradecký kraj (7,4 %). Libereckému kraji patří 6. příčka, na posledním místě je opět Pardubický kraj. Nejvyšší průměrný počet přenocování vykázal Karlovarský kraj (5,8 noci), nejnižší Jihomoravský kraj (2,0 noci).

Graf 82 Čisté využití lůžek a využití pokojů podle krajů v roce 2013

Čisté využití lůžek v hotelech a podobných ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji činilo 26,3 %, pokoje byly využity z 31,6 % (v obou případech 5. nejvyšší hodnoty mezi kraji).

**Liberecký kraj třetím
nejčastějším cílem
delších turistických cest**

Z výsledků výběrového šetření cestovního ruchu vyplývá, že se Liberecký kraj v roce 2013 stal pro občany starší 15 let třetím nejčastějším cílem jejich delších turistických cest (4 noclehy v řadě za sebou mimo obvyklé prostředí), směřovala sem každá desátá cesta. Z pohledu kratších cest (alespoň jeden a nejvíce tři noclehy mimo obvyklé prostředí) je až devátým nejnavštěvovanějším krajem, směřuje sem každá šestnáctá cesta. Nejoblíbenějším krajem z pohledu delších i kratších cest byl Středočeský kraj.

4. Životní prostředí

4.1 Půda

Nadále ubývá orná půda ...

V Libereckém kraji a také ve všech jeho okresech i nadále pokračuje úbytek plochy orné půdy. Od roku 2008 se její rozloha v kraji snížila o 3,3 %, z regionálního pohledu relativně nejvíce orné půdy ubylo v okrese Liberec (o 6,4 %), nejméně v okrese Semily (o 1,4 %).

... naopak přibývá rozlohy ovocných sadů a trvalých travních porostů

Největší přírůstek rozlohy zaznamenaly ovocné sady, jejichž výměra narostla o 2,9 %. Výjimku z okresů představoval pouze okres Jablonec nad Nisou, ve kterém došlo ke snížení rozlohy o 3,1 %. Ke druhému největšímu přírůstku došlo u trvalých travních porostů, jejichž rozloha se v kraji zvýšila o 2,6 % (v okrese Liberec dokonce o 5,5 %).

Zvýšila se rozloha lesních pozemků a zastavěných ploch

Celková rozloha zemědělské půdy se v Libereckém kraji v letech 2008–2013 snížila o 0,3 % ve prospěch nezemědělské. Došlo ke zvýšení rozlohy lesních pozemků a vodních ploch (shodně o 0,4 %) a také u zastavěných ploch (o 0,6 %).

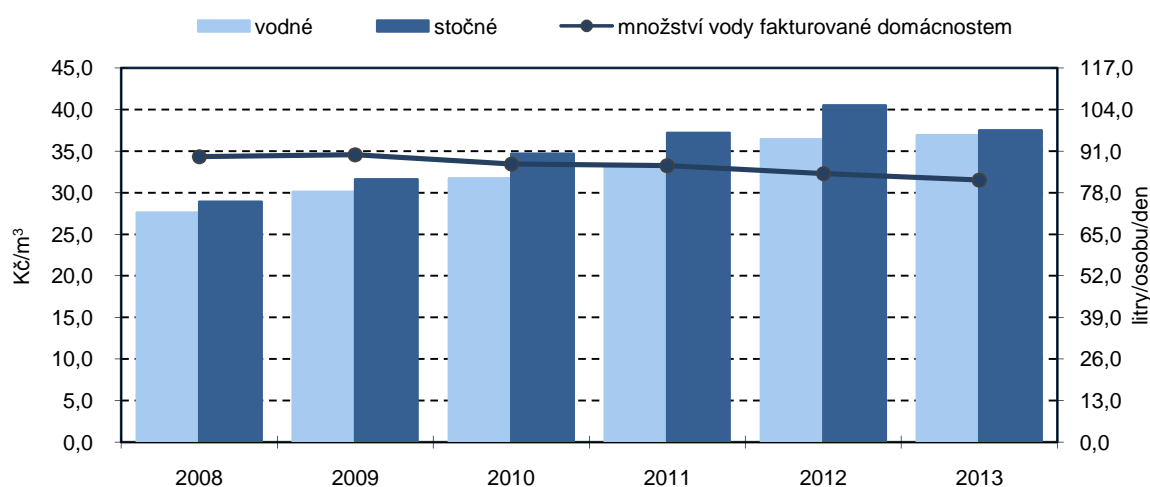
4.2 Vodovody, kanalizace

Většina obyvatel je napojena na veřejný vodovod

V roce 2013 bylo v Libereckém kraji zásobováno vodou z veřejných vodovodů 91,8 % obyvatel, oproti roku 2012 tak došlo k navýšení podílu o 1,8 procentních bodů. Tato hodnota zařazuje Liberecký kraj na 10. místo v mezikrajském srovnání. V České republice je v průměru zásobeno vodou z veřejných vodovodů 93,8 % obyvatel, v Hlavním městě Praze a Moravskoslezském kraji všichni obyvatelé (podíl 100,0 %). Vodovodní síť se v našem kraji meziročně prodloužila o 129 km na 3 803 km a počet vodovodních přípojek vzrostl o 1 264 kusů na 85 413 kusů.

Graf 83 Specifické množství vody fakturované domácnostem, vodné a stočné v Libereckém kraji

(ceny vodného a stočného jsou uvedeny bez DPH)

Domácnosti největším odběratelem vody

Množství vyfakturované pitné vody dosáhlo v Libereckém kraji v roce 2013 celkem 19,0 mil. m³, z toho domácnostem bylo fakturováno 63,3 % vody a jsou tak největším odběratelem. Oproti roku 2012 došlo u domácností k poklesu fakturované vody o 0,8 %, celkové množství se však zvýšilo o 1,6 %. Specifické

Mezi kraji 2. nejvyšší cena vodného

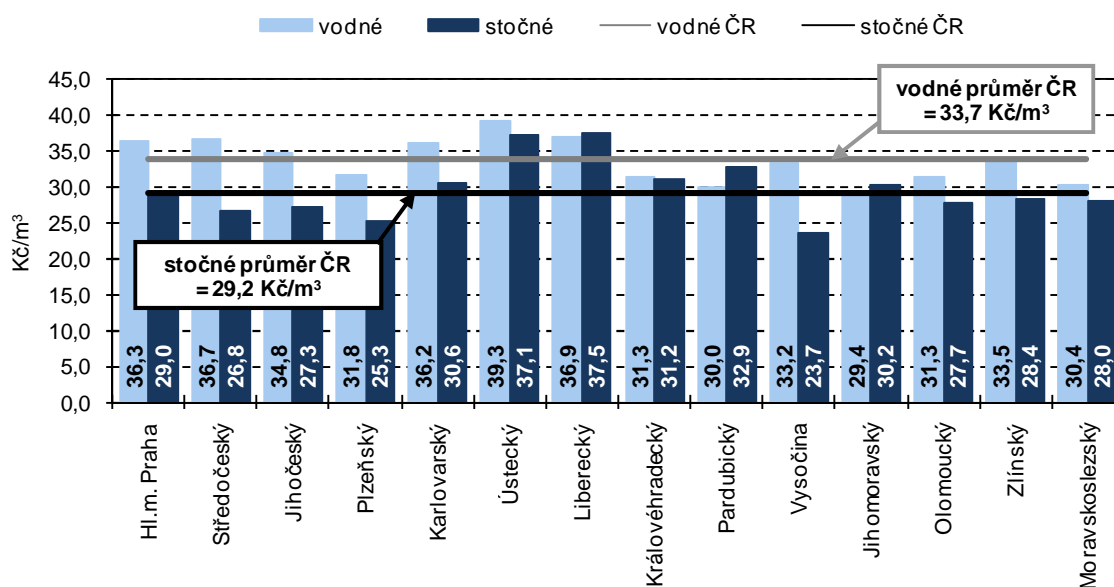
množství vody fakturované domácnostem činilo v Libereckém kraji 82,0 litrů na osobu a den, tj. meziročně méně o 2,0 litry. Uvedená hodnota se pohybovala o 5,2 litrů pod republikovým průměrem a zařadila kraj na 9. místo v mezikrajském srovnání. Nejnižší spotřeba vody byla vykázána ve Zlínském kraji (76,2 l/os./den), naopak nejvyšší spotřebu měly domácnosti v Hlavním městě Praze (111,4 l/os./den). Obyvatelé našeho kraje tak v roce 2013 za 1 m³ vody zaplatili 36,90 Kč, tedy o 0,50 Kč více než v roce 2012. Cena 1 m³ vody se v rámci regionů České republiky pohybuje v rozmezí od 29,40 Kč (Jihomoravský kraj) do 39,30 Kč (Ústecký kraj). Republikový průměr pak činil 33,70 Kč. Cena vody účtovaná v Libereckém kraji je z pohledu mezikrajského srovnání 2. nejvyšší.

Na veřejnou kanalizaci je napojeno více než 68 % obyvatel

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v Libereckém kraji meziročně vzrostl o 1,8 procentních bodů na 68,2 %. Stejný nárůst zaznamenal také podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci končící čističkou odpadních vod a činil tak 66,2 %. Délka kanalizační sítě (1 504 km) se ve srovnání s rokem 2012 prodloužila o 36 km, počet kanalizačních přípojek vzrostl o 594 kusů na 44 137 kusů.

Graf 84 Vodné a stočné podle krajů v roce 2013

(ceny jsou uvedeny bez DPH)

Nejvyšší cena stočného

Na stočném bylo v roce 2013 v kraji vybráno 619,4 mil. Kč (bez DPH), tržby se tak meziročně navýšily o 7,3 %. Za 1 m³ odváděných odpadních vod pak obyvatelé kraje v roce 2013 zaplatili 37,50 Kč (meziročně o 3,0 Kč méně). Tato částka byla v porovnání s cenou v ostatních krajích nejvyšší. Nejméně za odvádění odpadních vod (23,70 Kč za 1 m³) v roce 2013 platili obyvatelé Kraje Vysočina.

Počet čističek odpadních vod se snížil

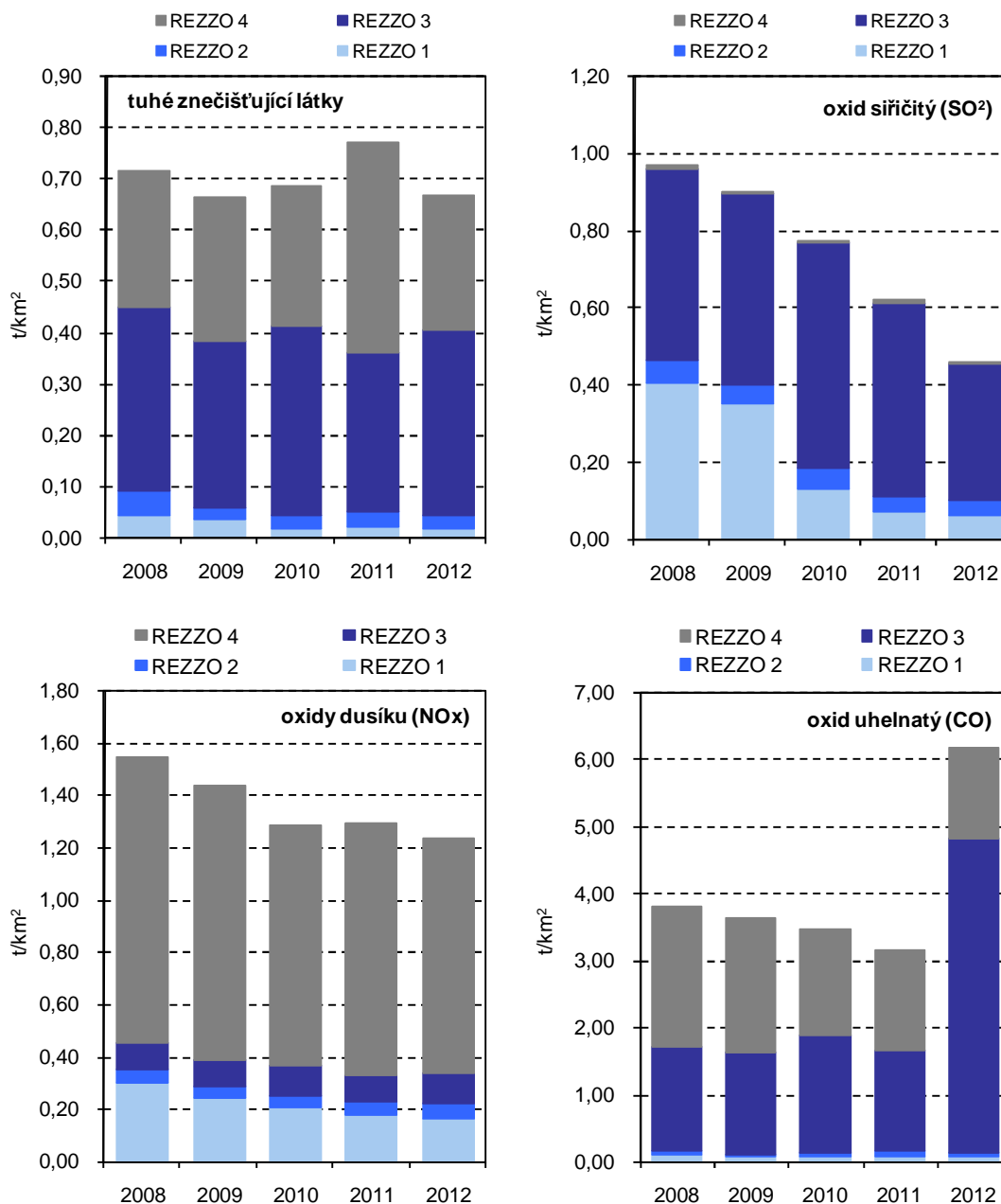
V roce 2013 na území Libereckého kraje fungovalo 79 čistíren odpadních vod (o 2 méně než v roce 2012), 96,2 % těchto zařízení pracovalo na mechanicko-biologickém principu čištění. Celková kapacita čistíren meziročně poklesla o 1 433 m³/den (1,0 %) na 139 991 m³/den.

4.3 Emise

Největším znečišťovatelem mobilní zdroje

Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4) se v Libereckém kraji v letech 2008–2012 pohybují kolem průměrné hodnoty 0,70 t/km². Zatímco v předcházejícím roce dosahovaly nadprůměrné hodnoty 0,77 t/km², v roce 2012 se snížily na hodnotu 0,67 t/km², tj. o 13,2 %. Největší měrou se na této hodnotě podílely mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4), a to celkem 39,4 %.

Graf 85 Měrné emise vybraných znečišťujících látek v Libereckém kraji

Měrné emise oxidu siřičitého a oxidu dusíku se snižují

Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4) vykazovaly v průběhu let 2008–2012 setrvalý pokles až na konečnou hodnotu 0,46 t/km² v roce 2012, což představuje snížení oproti předchozímu roku o 26,0 % a oproti roku 2008 dokonce o 52,6 %. V mezikrajském porovnání se Liberecký kraj umístil na třetím místě za Jihomoravským krajem (0,29 t/km²) a Krajem Vysočina (0,37 t/km²).

Podobný vývoj měly i měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4), které se od roku 2008 snížily o 20,0 % na hodnotu 1,24 t/km² v roce 2012. Zatímco velké stacionární zdroje (REZZO 1) se na této hodnotě podílely 12,9 %, mobilní zdroje (REZZO 4) tvořily 72,6 %. Oproti roku 2011 došlo k poklesu o 4,0 %. Liberecký kraj se tak umístil na druhém místě v mezikrajském srovnání, lepší hodnotu 1,16 t/km² vykázal pouze Jihočeský kraj.

Změna metodiky u měrných emisí oxidu uhelnatého

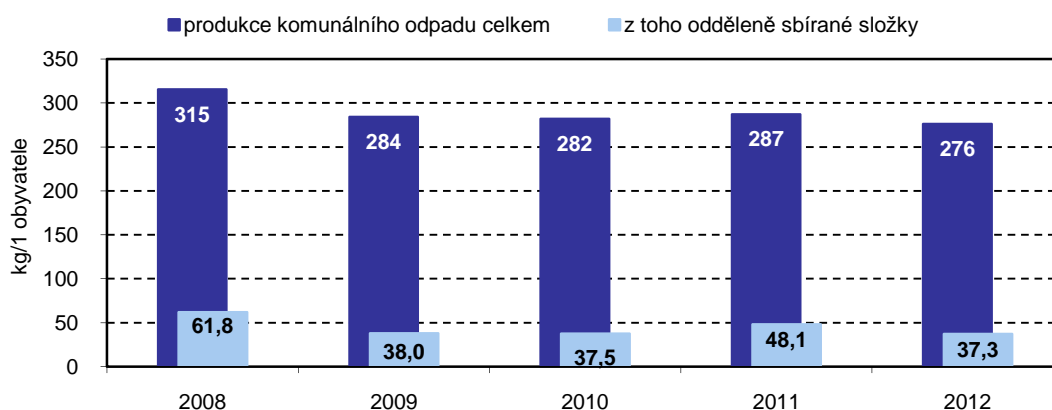
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4) měly v letech 2008–2011 také sestupnou tendenci, která v roce 2011 dosáhla hodnoty 3,14 t/km². Výpočet emisí je v roce 2012 ovlivněn novou metodikou s novou sadou emisních faktorů a hodnotu 6,15 t/km² tak není možné srovnávat s předcházející časovou řadou. Mobilní zdroje znečištění (REZZO 4) se na celkové hodnotě podílely z 21,6 % (1,33 t/km²).

4.4 Odpady

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele klesla

Produkce komunálního odpadu na jednoho obyvatele dosáhla v Libereckém kraji v roce 2012 hodnoty 276 kg, což představuje pokles oproti předcházejícímu roku o 3,9 %. V mezikrajském srovnání se po Plzeňském (243 kg) a Královéhradeckém (274 kg) kraji jednalo o třetí nejnižší hodnotu. Naopak nejvyšší produkce komunálního odpadu je dlouhodobě dosahována ve Středočeském kraji (375 kg/obyvatele).

Graf 86 Produkce komunálního odpadu (v kg/obyvatele)

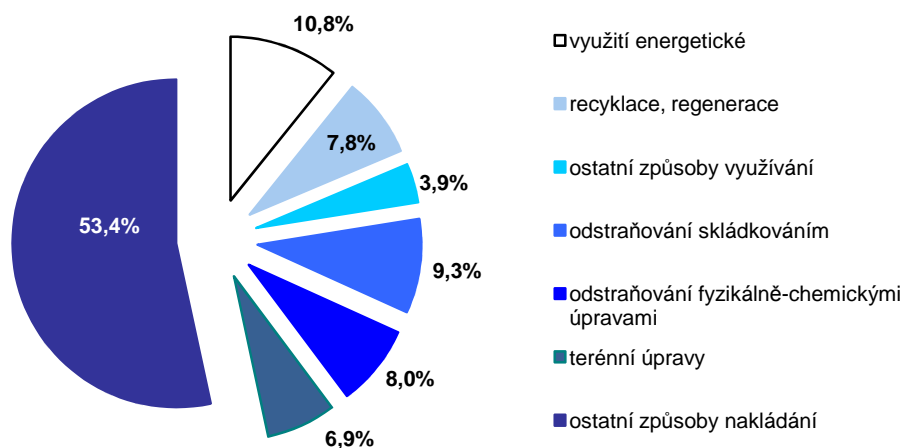
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu se oproti hodnotě předchozího roku snížil na 13,5 % (o 3,3 procentního bodu) a zařadil tak Liberecký kraj na deváté místo v mezikrajském srovnání. Nejvyšší podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu byl opět vykázán v Plzeňském kraji (18,3 %), nejmenší naopak ve Středočeském kraji (10,7 %). Republikový průměr dosáhl 13,9 %.

Nejvíce podnikového odpadu vyprodukovalo stavebnictví

Ve struktuře podnikových odpadů v Libereckém kraji je jeho největším producentem stavebnictví, které v roce 2012 vyprodukovalo 46,2 % z celkového množství 489 270 tun odpadu. Na druhém místě se umístil zpracovatelský průmysl s 24,5 % a na třetím místě činnosti přímo související s odpadovým hospodářstvím s 19,5 % odpadu.

V přepočtu na jednoho obyvatele bylo v kraji vytvořeno 1 116 tun podnikového odpadu, což představuje nárůst oproti předcházejícímu roku o 20,3 %. Ve srovnání s rokem 2008 je však tato hodnota o 33,7 % nižší.

Graf 87 Vybrané způsoby nakládání s odpady v Libereckém kraji v roce 2012

Nebezpečné odpady tvořily necelých 10 %

Celkové množství odpadu, se kterým bylo v roce 2012 nakládáno, dosáhlo hodnoty 912 tis. tun, z čehož 9,5 % tvořily nebezpečné odpady. Využito bylo 23,9 % odpadů, z nichž 7,8 % bylo recyklováno. Podíl odstraněných odpadů tvořil 22,1 %.

4.5 Výdaje na ochranu životního prostředí

Investice na ochranu životního prostředí se vyvíjí nerovnoměrně

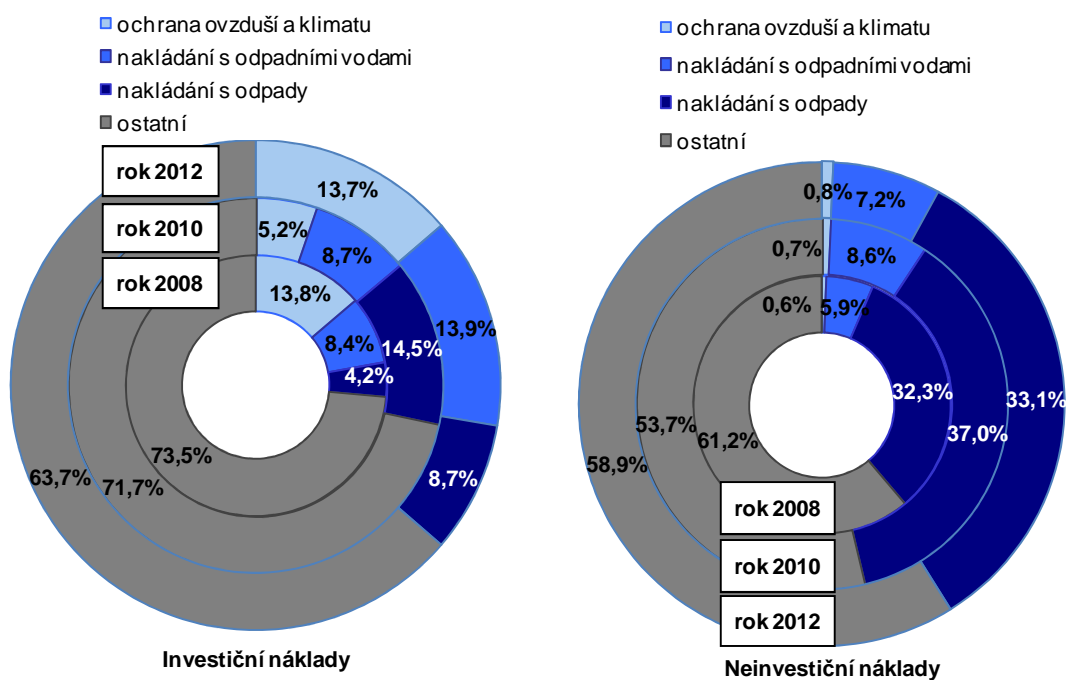
Hodnoty investic na ochranu životního prostředí podle místa investice jsou v Libereckém kraji v letech 2008–2012 značně nerovnoměrné. Zatímco v roce 2008 vykazovaly hodnotu 979 935 tis. Kč, v následujícím roce došlo k jejich výraznému nárůstu o 71,1 % na hodnotu 1 676 914 tis. Kč. Rok 2010 byl pak ve znamení jejich propadu o 45,3 % na hodnotu 918 018 tis. Kč a v následujícím roce investice opět vzrostly na úroveň 1 509 410 tis. Kč. V roce 2012 pak následovalo opět snížení na hodnotu 1 304 089 tis. Kč, meziroční pokles tentokrát představoval 13,6 %.

V přepočtu na jednoho obyvatele byla v kraji investována nejvyšší částka

V přepočtu na jednoho obyvatele bylo v roce 2012 v Libereckém kraji do životního prostředí zainvestováno 2 973 Kč, což představuje snížení oproti předcházejícímu roku o 472 Kč (13,7 %). V rámci mezikrajského porovnání tato hodnota představuje nejvyšší částku investovanou na ochranu životního prostředí na obyvatele. Následuje kraj Pardubický (2 947 Kč) a Moravskoslezský (2 911 Kč). Nejnižší částka byla vykázána v Hlavním městě Praze (1 468 Kč), v průměru bylo v České republice investováno na jednoho obyvatele 2 438 Kč.

Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora dosáhly v Libereckém kraji v roce 2012 hodnoty 989 676 tis. Kč, 13,7 % z nich bylo využito na ochranu ovzduší a klimatu, 13,9 % na nakládání s odpadními vodami a 8,7 % na nakládání s odpady.

Graf 88 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu vynaložení v Libereckém kraji

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
Živě narození mimo manželství (%)															
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) (%)															
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,2	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,1	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,5	2,4	4,4	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	1,9

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2008	4,5	1,8	3,4	3,7	4,0	5,8	7,3	5,0	3,6	4,5	4,7	5,1	4,9	4,5	6,1
2009	7,1	3,2	5,5	5,9	6,5	8,7	9,9	8,3	6,0	7,3	7,7	8,1	8,9	8,0	8,9
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2008	1,4	0,3	0,8	0,7	0,9	1,9	2,9	1,3	0,6	1,1	1,3	1,6	1,4	1,4	2,6
2009	1,7	0,4	1,0	1,0	1,3	2,4	3,2	1,9	0,9	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8	2,7
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	190,4	244,4	205,0	183,0	187,0	172,4	171,3	178,0	187,5	180,7	180,8	187,5	175,6	178,6	174,5
2010	190,4	252,5	207,8	179,7	187,2	171,3	170,8	179,8	182,0	175,2	179,8	188,0	170,6	175,6	173,2
2011	190,4	250,1	206,7	181,2	187,9	171,8	170,9	178,7	179,7	177,1	180,1	184,8	172,4	178,6	176,1
2012	192,8	249,6	208,9	181,6	192,0	169,6	171,2	179,8	184,5	180,9	181,1	189,9	178,5	182,7	178,0
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	22 262	27 454	22 904	21 104	22 192	19 837	21 176	21 436	21 178	20 946	20 869	21 732	21 011	20 403	21 987
2013	22 557	27 803	23 215	21 382	22 528	20 306	21 506	21 931	21 421	21 166	21 311	22 044	21 285	20 786	22 202
Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) (ČSSZ)															
2008	9 638	10 289	9 673	9 532	9 604	9 475	9 571	9 563	9 523	9 437	9 370	9 540	9 377	9 430	9 694
2009	10 045	10 730	10 101	9 942	10 009	9 855	9 968	9 984	9 932	9 835	9 771	9 941	9 766	9 833	10 084
2010	10 123	10 817	10 184	10 014	10 075	9 925	10 047	10 056	10 003	9 909	9 847	10 003	9 829	9 900	10 194
2011	10 552	11 266	10 629	10 449	10 507	10 330	10 466	10 482	10 438	10 333	10 279	10 430	10 245	10 323	10 619
2012	10 778	11 520	10 868	10 669	10 727	10 536	10 687	10 701	10 661	10 553	10 498	10 649	10 457	10 546	10 845
2013	10 970	11 726	11 074	10 861	10 920	10 707	10 871	10 893	10 848	10 740	10 689	10 832	10 636	10 739	11 035
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ⁵⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011 ⁵⁾	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9
2012 ⁵⁾	28,2	14,7	24,8	29,7	32,2	30,3	31,4	26,8	29,0	33,7	36,2	26,7	31,5	30,0	33,0
2013 ⁵⁾	29,0	15,1	25,4	30,6	32,9	31,2	32,2	27,6	30,1	34,7	37,2	27,5	32,5	31,1	34,0

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

³⁾ od roku 2011 jsou zahrnutí dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁴⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

⁵⁾ v letech 2010-2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	358,3	764,0	321,1	307,4	310,0	265,8	300,4	267,7	311,3	290,7	294,6	338,9	270,5	308,0	294,6
2010	360,4	771,8	318,8	306,0	319,6	260,1	292,0	275,7	315,0	291,2	292,3	340,4	274,3	301,5	304,3
2011	364,2	768,2	325,8	306,6	326,5	260,1	289,9	279,7	315,3	297,8	303,3	341,0	281,5	308,6	317,8
2012	366,0	763,0	325,6	311,3	325,9	258,4	295,1	283,7	313,5	289,9	307,1	345,8	284,5	322,2	319,3
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,3	227,0	65,5	73,5	96,5	62,2	84,2	52,8	58,0	54,9	64,3	80,2	76,6	50,0	66,7
2010	88,5	207,5	67,8	78,8	77,8	74,2	104,9	55,5	55,4	66,7	61,9	79,0	73,4	56,0	70,5
2011	87,9	214,5	79,1	67,0	69,0	74,1	96,9	58,9	50,4	62,0	63,1	79,5	61,2	55,5	72,2
2012	84,5	191,4	80,1	67,1	69,7	76,4	89,3	62,3	48,6	61,1	67,5	77,6	58,4	52,7	71,9
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2008	33,7	37,5	30,0	30,0	16,8	30,9	23,0	36,9	36,7	36,1	40,3	33,5	33,2	29,9	
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012 ¹⁾	34,7	40,8	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,2	38,3	37,4	33,7	34,3	30,3	
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2008	885,6	74,0	101,5	50,3	59,3	24,5	64,0	49,8	46,6	50,6	53,8	78,0	53,4	53,9	125,8
2009	782,8	76,3	94,0	45,7	51,5	20,6	56,0	41,4	39,2	42,6	44,4	69,1	44,3	47,0	110,6
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2008	3,7	5,2	6,6	4,3	4,7	2,0	1,2	3,1	3,5	3,6	3,4	4,0	2,9	2,2	2,0
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ (tis.)															
2008	12 836	4 587	665	936	487	680	367	704	903	361	396	1 186	427	497	640
2009	11 986	4 347	645	917	479	666	336	653	810	321	359	1 041	377	448	586
2010	12 212	4 743	631	893	484	670	290	633	804	317	336	1 042	378	463	527
2011	12 899	5 051	695	916	496	710	337	633	826	324	358	1 115	397	469	572
2012	15 099	5 726	853	1 107	595	809	417	754	969	366	439	1 318	475	572	699
2013	15 408	5 900	820	1 139	559	787	427	753	965	369	448	1 427	512	603	698

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)															
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	2,2	1,8	2,1	0,9	1,0	2,7	11,6	0,6	1,2	2,8	0,4	0,4	0,9	1,3	4,1
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,7
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km²)															
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	2,9	18,0	3,1	1,2	1,4	2,8	10,0	1,3	1,6	3,3	1,6	2,2	1,9	1,8	5,0
2012	2,7	16,5	2,9	1,2	1,4	2,6	8,8	1,2	1,5	3,3	1,5	2,0	1,9	1,8	4,7
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
2012	20,4	12,2	13,0	26,0	26,4	38,5	13,9	7,8	10,3	13,5	11,5	25,7	17,8	14,3	39,2
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	437 325	439 027	439 942	438 600	438 594	438 609
v tom:							
muži		214 020	215 000	215 468	214 983	215 119	215 178
ženy		223 305	224 027	224 474	223 617	223 475	223 431
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	4,0	3,9	3,8	3,8	3,8	3,9
Sňatky	počet	2 343	2 094	1 928	1 954	1 929	1 877
Rozvody	počet	1 400	1 401	1 351	1 296	1 142	1 311
Rozvody na 100 sňatků	počet	59,8	66,9	70,1	66,3	59,2	69,8
Živě narození	osoby	5 220	5 206	5 120	4 654	4 592	4 535
z toho mimo manželství	%	40,3	44,6	45,5	47,4	48,4	49,8
Úhrnná plodnost ²⁾		1,565	1,580	1,578	1,478	1,495	1,507
Potraty	počet	2 092	1 995	1 942	1 962	1 939	1 842
z toho umělá přerušeni těhotenství		1 641	1 561	1 513	1 215	1 179	1 125
Potraty na 100 narozených	počet	39,9	38,2	37,9	42,1	42,1	40,5
Zemřelí celkem	osoby	4 295	4 313	4 251	4 228	4 386	4 423
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 217	2 213	2 107	2 117	2 211	2 110
novotvary		1 156	1 160	1 182	1 124	1 164	1 155
Přirozený přírůstek	osoby	925	893	869	426	206	112
Přistěhovalí celkem	osoby	6 537	5 069	4 396	3 946	3 950	4 236
z toho z ciziny		2 964	1 354	820	620	799	863
Vystěhovalí celkem	osoby	4 085	4 260	4 350	3 692	4 162	4 333
z toho do ciziny		150	385	643	183	616	725
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	2 452	809	46	254	-212	-97
z toho s cizinou		2 814	969	177	437	183	138
Celkový přírůstek	osoby	3 377	1 702	915	680	-6	15
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	12,0	11,9	11,7	10,6	10,5	10,3
zemřelí	‰	9,9	9,8	9,7	9,7	10,0	10,1
přirozený přírůstek	‰	2,1	2,0	2,0	1,0	0,5	0,3
přistěhovalí	‰	15,0	11,6	10,0	9,0	9,0	9,7
vystěhovalí	‰	9,4	9,7	9,9	8,4	9,5	9,9
přírůstek stěhováním	‰	5,6	1,8	0,1	0,6	-0,5	-0,2
celkový přírůstek	‰	7,7	3,9	2,1	1,6	-0,0	0,0
Mrtvorozenost	‰	3,8	2,9	1,9	1,7	3,7	3,3
Kojenecká úmrtnost	‰	3,6	2,9	1,6	3,4	2,8	4,4
Novorozenecká úmrtnost	‰	2,7	2,5	1,0	1,7	1,7	2,0
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0–14 let	osoby	64 521	65 264	66 347	67 139	67 715	68 196
%		14,8	14,9	15,1	15,3	15,4	15,5
15–64 let	osoby	312 102	311 091	309 203	303 874	299 670	296 026
%		71,4	70,9	70,3	69,3	68,3	67,5
65 a více let	osoby	60 702	62 672	64 392	67 587	71 209	74 387
%		13,9	14,3	14,6	15,4	16,2	17,0
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,0	40,1	40,3	40,6	40,9	41,1
v tom:							
muži		38,5	38,7	38,9	39,2	39,4	39,7
ženy		41,4	41,6	41,8	42,0	42,3	42,5
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) ¹⁾	%	94,1	96,0	97,1	100,7	105,2	109,1
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) ¹⁾	%	40,1	41,1	42,3	44,3	46,4	48,2
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	73,27	73,90	74,37	74,77	75,26	75,06
ženy	roky	79,78	80,13	80,14	80,77	80,79	80,95
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	18,28	18,70	18,79	19,04	19,39	19,06
ženy	roky	22,50	22,50	22,47	23,10	23,12	23,13

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let							
z toho podle dosaženého vzdělání:	tis. osob	371,0	373,5	373,7	373,4	371,3	370,6
základní a bez vzdělání	%	21,3	19,0	17,1	17,7	18,9	17,5
střední bez maturity	%	40,4	41,9	40,1	40,4	39,2	38,4
střední s maturitou	%	30,7	30,1	32,4	29,8	29,7	29,4
vysokoškolské ²⁾	%	7,6	8,9	10,3	12,0	12,1	14,7
Pracovní síla	tis. osob	209,5	214,0	216,6	214,7	213,8	213,7
v tom:							
zaměstnaní v NH		199,7	197,3	201,5	199,1	193,8	196,0
z toho ženy		84,0	83,5	83,5	83,4	82,7	84,8
nezaměstnaní		9,7	16,8	15,1	15,6	20,0	17,7
z toho ženy		4,9	7,8	8,2	7,7	9,6	9,5
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	161,5	159,5	157,1	158,7	157,5	156,9
z toho:							
studující (vč. učňů)		32,8	32,9	34,1	33,8	27,1	.
důchodci (starobní a invalidní)		96,6	97,4	94,8	95,4	101,0	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	2,5	1,9	2,0	2,1	2,4	1,4
průmysl a stavebnictví	%	51,8	48,5	47,7	49,3	46,5	47,7
služby	%	45,7	49,6	50,2	48,6	51,1	50,9
Zaměstnaní v NH podle postavení							
v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	83,3	82,7	81,9	80,0	81,3	83,3
zaměstnavatelé	%	3,1	3,2	3,4	3,3	2,4	1,9
pracující na vlastní účet	%	13,1	13,4	14,0	15,3	15,6	13,7
Míra ekonomické aktivity	%	56,5	57,3	58,0	57,5	57,6	57,7
v tom:							
muži		67,0	67,6	68,8	68,2	67,3	66,3
ženy		46,5	47,5	47,7	47,4	48,4	49,5
Míra zaměstnanosti	%	53,8	52,8	53,9	53,3	52,2	52,9
v tom:							
muži		64,3	62,7	65,0	63,8	61,5	61,7
ženy		43,9	43,5	43,4	43,4	43,3	44,5
Obecná míra nezaměstnanosti	%	4,6	7,8	7,0	7,2	9,3	8,3
v tom:							
muži		4,0	7,3	5,5	6,4	8,5	6,9
ženy		5,5	8,5	8,9	8,4	10,4	10,0
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	16 605	26 273	25 653	23 286	24 185	25 909
z toho:							
ženy		8 577	13 043	12 867	12 009	12 346	13 286
absolventi škol a mladiství		1 112	1 560	1 390	1 456	1 788	1 674
osoby se zdravotním postižením		2 658	3 180	3 138	2 937	2 870	2 927
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		7 129	8 820	7 585	5 685	4 492	4 979
dosažitelní		15 709	25 787	24 913	22 323	23 330	25 097
v tom podle věku:							
15–24 let		3 090	4 815	4 270	4 395	4 530	4 384
25–34 let		3 750	5 974	5 734	5 145	5 265	5 748
35–44 let		3 403	5 638	5 830	5 378	5 578	6 212
45–54 let		3 721	5 801	5 630	5 130	5 150	5 390
55 a více let		2 641	4 045	4 189	3 238	3 662	4 175
průměrný věk	roky	39,4	39,3	39,8	38,9	38,5	39,3
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	5 225	7 359	6 959	6 627	7 012	7 526
střední bez maturity	osoby	7 263	12 059	11 849	10 412	10 693	11 141
střední s maturitou	osoby	3 452	5 743	5 701	5 315	5 398	6 052
vysokoškolské	osoby	665	1 112	1 144	932	1 082	1 190

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu ⁹⁾	%	19,3	21,0	22,5	25,8	26,8	27,6
v tom:							
muži		18,2	19,9	21,5	25,3	26,4	27,3
ženy		20,0	21,9	23,3	26,2	27,1	27,8
Průměrná měsíční výše důchodu	Kč	9 333	9 714	9 791	10 200	10 377	10 538
v tom:							
muži		9 871	10 312	10 401	10 835	11 024	11 201
ženy		8 999	9 335	9 397	9 783	9 946	10 094
Průměrná měsíční výše starobního důchodu ⁷⁾	Kč	9 563	9 984	10 056	10 482	10 701	10 893
v tom:							
muži		10 534	11 017	11 077	11 538	11 775	11 978
ženy		8 832	9 179	9 227	9 616	9 804	9 975
Podíl průměrné výše starobního důchodu ⁷⁾ na mzdovém mediánu	%	44,0	45,7	45,1	49,9	49,9	49,7
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 325 429	1 039 930	836 823	776 979	682 503	712 566
z toho dávky:							
nemocenské		1 052 219	767 941	579 825	519 545	436 723	459 489
peněžitá pomoc v mateřství		240 568	246 233	241 178	233 006	218 805	218 867
ošetřovné		32 322	25 601	15 681	24 139	26 429	33 842
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	1 557	1 613	1 620	1 648	1 648	1 686
z toho lékaři v nestátních zařízeních		1 542	1 598	1 612	1 639	1 641	1 678
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8	3,8
Nemocnice							
lůžka	počet	2 623	2 676	2 674	2 613	2 600	2 454
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	90 487	88 876	88 376	87 535	89 859	88 601
průměrná ošetřovací doba	dny	7,7	7,8	7,8	7,6	7,3	7,5
využití lůžek	dny	265,9	260,8	257,4	250,6	254,0	268,7
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		13 406	13 718	14 329	14 866	15 400	15 675
základních škol		36 403	35 427	35 206	35 350	35 628	36 499
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		20 203	19 853	19 049	17 992	16 889	16 192
vyšších odborných škol (denní studium)		645	545	494	492	473	429
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		11 789	12 439	12 745	12 427	12 074	11 528
s místem výuky v kraji		9 071	9 612	9 465	8 808	8 313	7 874
z toho v prezenčním studiu	%	73,4	73,1	71,6	71,1	71,7	73,4
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	1 455	1 563	2 019	2 047	2 087	1 823
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	15 463	14 692	13 764	13 674	13 003	13 963
na 1000 obyvatel		35	34	31	31	30	32
Objasněné trestné činy	počet	7 908	7 407	6 403	6 559	5 801	6 195
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	37	25	18	26	25	20

¹⁾ do roku 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

²⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁷⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění

⁸⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁹⁾ v letech 2010 až 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj

	Měsíční jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MAKROEKONOMIKA¹⁾							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	120 680	117 320	121 166	122 560	124 416	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	103,8	93,9	105,7	103,1	99,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele průměr ČR = 100	Kč	276 922	267 708	275 701	279 733	283 671	.
	%	75,0	74,7	76,5	76,8	77,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného průměr ČR = 100	Kč	609 014	595 987	600 560	617 281	640 814	.
	%	82,3	81,0	80,1	81,6	84,6	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	109 125	105 811	109 321	110 413	111 664	.
v tom sektory:							.
primární	%	1,4	1,4	1,4	1,8	2,0	.
sekundární	%	47,7	45,8	44,5	45,2	46,7	.
terciární	%	50,9	52,8	54,1	53,0	51,3	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	32 989	23 122	24 396	25 801	27 312	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele průměr ČR = 100	Kč	75 698	52 761	55 511	58 889	62 272	.
	%	76,6	59,8	62,7	67,0	73,7	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ²⁾	osoby	198 156	196 850	201 755	198 548	194 153	.
z toho zaměstnanci		163 797	159 525	163 718	157 289	156 568	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	29 424	28 892	29 909	30 815	31 459	.
z toho:							.
přímé náklady		21 198	20 921	21 579	22 292	22 804	.
sociální požitky		348	282	348	305	294	.
sociální náklady a výdaje		7 668	7 526	7 782	8 003	8 167	.
personální náklady a výdaje		294	225	277	276	248	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	1 517	1 329	1 449	1 861	2 850	.
z toho:							.
mzdové		595	606	645	842	987	.
financované z veřejných zdrojů		338	461	457	662	568	.
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	1 423	1 270	1 338	1 756	1 899	.
z toho výzkumní pracovníci		735	502	636	991	933	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající ³⁾							.
osobní počítač	%	40,1	42,3	49,4	54,4	60,4	.
internet	%	36,0	39,9	47,6	53,0	59,8	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	114 491	114 990	117 230	118 766	119 908	114 472
z toho fyzické osoby		93 100	92 539	93 790	95 268	95 852	93 367
z toho živnostníci		84 463	87 492	89 233	90 675	91 117	82 647
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou k 31. 12.	počet	55 471	55 873	56 832	58 376	59 537	56 799
z toho fyzické osoby		43 415	44 494	44 272	45 249	45 392	43 942
z toho živnostníci		39 279	41 285	40 900	41 814	41 895	37 628
Vzniklé subjekty	počet	4 599	4 514	4 439	3 889	3 660	3 219
z toho fyzické osoby		3 072	3 053	3 072	2 998	2 757	2 456
z toho živnostníci		3 000	2 955	2 909	2 926	2 690	2 187
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁵⁾	mil. Kč	2 316	1 842	1 846	2 163	2 278	.
z toho:							.
rostlinná produkce		1 192	916	950	1 160	1 279	.
živočišná produkce		1 039	873	849	936	925	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	102 793	98 552	98 208	98 323	102 113	100 219
z toho orná		43 598	39 406	38 916	38 339	40 036	38 188
Skizeň	t						
obilovin		129 169	107 348	93 375	112 212	92 967	105 398
brambor		9 182	5 380	5 058	6 392	4 774	3 991
Stavy hospodářských zvířat							
skot	počet	43 292	43 808	44 565	46 726	45 606	45 035
prasata	počet	35 914	26 340	37 459	24 942	22 712	20 689
drůbež	počet	102 472	65 245	75 732	73 799	82 893	55 917

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežího)	t	3 988	3 062	3 141	3 228	2 897	2 853
z toho:							
hovězí (včetně telecího)		2 184	1 896	1 776	1 594	1 349	1 189
vepřové		1 789	1 153	1 354	1 620	1 538	1 650
Výroba mléka	tis. l	65 071	65 346	70 049	69 948	69 824	70 402
Snáška vajec (komzumních)	tis. ks						
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	599	599	732	854	765	797
Těžba dřeva	m ³ b. k.	519 858	588 778	612 187	549 301	518 670	593 104
z toho nahodilá živelní		187 188	159 007	145 370	34 657	49 244	31 285
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	127	120	112	104	101	99
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	114 050	101 071	110 372	115 867	115 768	125 623
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 292	2 441	2 752	2 881	2 863	3 096
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	49 756	41 412	40 101	40 211	40 429	40 425
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	22 931	24 036	25 373	26 183	27 028	27 618
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	20	25	22	19	21	17
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	5 278	5 680	3 859	3 331	3 279	3 118
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 572	2 354	1 976	1 757	1 504	1 768
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	2 052	2 413	1 953	1 896	2 180	1 764
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	27 004	25 939	27 552	27 673	27 124	26 662
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ¹⁾	mil. Kč	9 873	8 973	8 607	8 231	7 579	6 706
z toho pro veřejné zadavatele		3 756	4 604	4 698	3 836	3 461	3 672
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	8 707	10 204	12 506	15 421	10 572	7 785
z toho:							
budov (bytových a nebytových)		6 433	6 202	5 598	6 190	6 252	4 509
na ochranu životního prostředí		418	1 038	4 093	4 568	775	221
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 032	2 446	2 976	3 734	2 793	2 245
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	1 591	1 535	1 152	839	747	637
z toho v nových rodinných domech		906	774	669	628	571	521
Dokončené byty	počet	1 355	1 480	1 256	957	1 252	774
z toho v nových rodinných domech		658	824	806	646	712	619
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	30 988	32 437	32 476	32 927	34 076	34 210
v novém bytovém domě	Kč	30 447	35 080	43 821	39 078	32 771	48 531
CESTOVNÍ RUCH²⁾							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	890	835	777	756	1 007	989
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	42 155	41 503	37 976	36 553	46 441	45 863
Hosté celkem	osoby	703 787	652 987	632 568	632 794	753 932	752 732
z toho ze zahraničí		200 664	165 482	148 269	145 829	170 427	159 869
Průměrná doba pobytu	dny	4,5	4,6	4,5	4,4	4,4	4,4
z toho hostů ze zahraničí		4,8	4,9	4,7	4,6	4,6	4,5

¹⁾ data budou revidována; revidovaná data budou zveřejněna koncem roku 2014

²⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

³⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

⁴⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje od roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

⁵⁾ v roce 2012 semidefinitivní výsledky

⁶⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁷⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	140 188	140 090	140 013	139 896	139 826	139 748
z toho:							
orná půda		67 138	66 503	66 142	65 640	65 190	64 933
zahrady a ovocné sady		8 934	8 963	8 962	8 974	9 001	9 006
trvalé travní porosty		64 092	64 600	64 882	65 254	65 607	65 782
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	176 110	176 203	176 291	176 442	176 516	176 598
z toho:							
lesní pozemky		140 233	140 275	140 402	140 611	140 789	140 806
zastavěné plochy a nádvoří		5 226	5 230	5 239	5 233	5 240	5 258
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	125	173	218	231	230	232
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	22 997	23 923	24 832	27 947	29 994	31 170
Výměra půdy v přechodném období	ha	3 514	4 042	6 867	5 432	2 298	921
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	18,9	20,0	22,6	23,9	23,1	23,0
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	89,3	89,9	87,0	86,5	84,0	82,0
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	68,2	67,9	68,2	68,9	66,4	68,2
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV	%	63,2	66,1	66,2	67,3	64,5	66,2
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	96,7	98,6	99,7	99,5	98,2	99,0
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,71	0,66	0,68	0,77	0,67	.
z toho:							
velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,04	0,03	0,02	0,02	0,02	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,27	0,28	0,27	0,41	0,26	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,97	0,90	0,77	0,62	0,46	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,40	0,35	0,13	0,07	0,06	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,54	1,44	1,28	1,29	1,24	.
z toho:							
velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,30	0,24	0,20	0,18	0,16	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,09	1,05	0,92	0,96	0,90	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4) ¹⁾	t/km ²	3,81	3,63	3,47	3,14	6,15	.
z toho:							
velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,10	0,07	0,07	0,08	0,07	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,11	2,01	1,58	1,49	1,33	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 683	549	658	928	1 116	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	315	284	282	287	276	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	19,6	13,4	13,3	16,8	13,5	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	61,8	38,0	37,6	48,1	37,3	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	1 011	1 134	825	866	912	.
z toho nebezpečné odpady	%	3,8	2,9	11,5	9,8	9,5	.
Podíl využitých odpadů	%	19,5	17,2	24,7	26,0	23,9	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)	%	7,4	3,7	4,3	6,9	7,8	.
Podíl odstraněných odpadů	%	45,1	12,0	14,8	19,7	22,1	.

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - vývoj životního prostředí

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 249	3 826	2 089	3 445	2 973	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	999 908	1 788 351	958 179	1 500 598	989 676	.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	13,8	13,2	5,2	16,6	13,7	.
nakládání s odpadními vodami	%	8,4	9,1	8,7	5,3	13,9	.
nakládání s odpady	%	4,2	3,7	14,5	5,2	8,7	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	2 757 616	2 664 146	3 199 050	3 466 928	3 162 947	.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	0,6	0,9	0,7	0,6	0,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	5,9	5,8	8,6	7,2	7,2	.
nakládání s odpady	%	32,3	35,2	37,0	39,8	33,1	.

¹⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních faktorů

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	2008	437 325	103 990	90 076	168 561	74 698
	2010	439 942	104 278	90 569	170 410	74 685
	2011	438 600	103 152	89 906	170 702	74 840
	2013	438 609	102 811	90 028	171 385	74 385
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2008	4,0	2,8	4,2	5,3	2,4
	2010	3,8	2,8	4,1	4,9	2,3
	2011	3,8	2,8	4,2	4,8	2,3
	2013	3,9	3,0	4,4	4,8	2,3
Přírůstek na 1 000 obyvatel: přirozenou měnou	2008	2,1	3,6	1,7	2,4	0,0
	2010	2,0	2,1	1,8	2,9	0,0
	2011	1,0	1,8	0,5	1,5	-0,9
	2013	0,3	0,8	0,0	0,9	-1,7
stěhováním	2008	5,6	3,5	5,3	9,6	0,0
	2010	0,1	-0,8	0,1	0,8	-0,2
	2011	0,6	-2,7	1,1	2,3	0,6
	2013	-0,2	-3,0	0,4	1,3	-0,7
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%) ¹⁾ 0–14 let	2008	14,8	15,7	14,4	14,6	14,1
	2010	15,1	15,8	14,7	15,1	14,4
	2011	15,3	15,8	15,0	15,5	14,6
	2013	15,5	15,8	15,3	15,9	14,7
15–64 let	2008	71,4	72,6	71,3	71,4	69,7
	2010	70,3	71,7	70,1	70,2	68,6
	2011	69,3	70,8	68,9	69,2	67,9
	2013	67,5	68,9	67,1	67,3	66,5
65 a více let	2008	13,9	11,7	14,3	13,9	16,2
	2010	14,6	12,5	15,3	14,6	17,0
	2011	15,4	13,4	16,1	15,3	17,5
	2013	17,0	15,3	17,6	16,8	18,8
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	2008	40,0	38,6	40,4	40,1	41,0
	2010	40,3	39,2	40,8	40,3	41,4
	2011	40,6	39,6	41,0	40,6	41,7
	2013	41,1	40,3	41,5	40,9	42,2
Index stáří (%) ¹⁾ (65 a více let / 0–14 let)	2008	94,1	74,7	99,5	95,2	114,6
	2010	97,1	78,7	104,1	96,5	117,8
	2011	105,2	90,8	112,1	102,7	124,0
	2013	109,1	96,5	115,6	105,9	127,5
Index ekonomického zatížení (%) ¹⁾ (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let)	2008	40,1	37,8	40,3	40,0	43,6
	2010	42,3	39,4	42,7	42,4	45,7
	2011	44,3	41,3	45,1	44,5	47,3
	2013	48,2	45,1	49,0	48,6	50,4

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje

1. pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2008	16 605	4 308	3 339	6 233	2 725
	2010	25 653	6 937	4 962	9 799	3 955
	2013	25 909	6 709	4 867	9 953	4 380
z toho:						
ženy	2008	8 577	2 312	1 773	3 112	1 380
	2010	12 867	3 731	2 451	4 807	1 878
	2013	13 286	3 547	2 459	5 105	2 175
absolventi škol a mladiství	2008	1 112	264	260	409	179
	2010	1 390	416	299	446	229
	2013	1 674	436	347	537	354
osoby se zdravotním postižením	2008	2 658	869	552	843	394
	2010	3 138	968	694	1 006	470
	2013	2 927	818	576	1 026	507
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2008	7 129	1 893	1 498	2 534	1 204
	2010	7 585	2 200	1 343	2 891	1 151
	2013	4 979	1 224	920	1 962	873
dosažitelní	2008	15 709	4 113	2 988	6 003	2 605
	2010	24 913	6 750	4 699	9 558	3 906
	2013	25 097	6 484	4 521	9 790	4 302
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):						
ve věku 50 a více let	2008	28,7	31,2	24,1	28,9	29,7
	2010	27,8	28,6	25,4	28,0	29,1
	2013	26,4	26,2	25,0	26,6	28,0
evidovaných 12 a více měsíců	2008	24,6	25,3	21,3	25,8	24,7
	2010	33,5	33,9	34,4	33,1	32,5
	2013	40,4	40,3	41,0	40,9	38,5
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾	2008	5,03	5,45	4,65	4,99	5,01
	2010	8,06	9,02	7,41	7,98	7,62
	2013	8,46	9,13	7,48	8,46	8,69
v tom:						
muži	2008	4,86	5,03	4,42	4,97	4,87
	2010	8,00	8,31	7,56	8,10	7,89
	2013	8,21	8,58	7,45	8,22	8,58
ženy	2008	5,21	5,88	4,88	5,00	5,14
	2010	8,11	9,75	7,25	7,87	7,35
	2013	8,71	9,69	7,50	8,71	8,80
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ³⁾	2008	1,3	1,4	1,1	1,3	1,3
	2010	2,8	3,1	2,7	2,7	2,5
	2013	3,5	3,8	3,3	3,5	3,4

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje

2. pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu - stav v prosinci (%) ⁴⁾	2008	19,3	14,2	15,7	22,9	20,6
	2010	22,5	17,8	18,7	26,1	24,0
	2013	27,6	23,0	23,6	31,3	29,4
v tom:						
muži	2008	18,2	13,5	14,3	21,9	19,5
	2010	21,5	16,9	17,3	25,3	22,9
	2013	27,3	22,2	23,4	31,3	29,1
ženy	2008	20,0	14,7	16,8	23,7	21,4
	2010	23,3	18,5	19,8	26,8	24,9
	2013	27,8	23,6	23,8	31,3	29,7
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2008	35,5	44,9	35,4	34,1	25,5
	2010	31,3	38,7	31,8	31,2	20,8
	2013	31,8	37,0	28,6	36,0	19,1
z toho násilné a mravnostní	2008	2,9	3,5	3,7	2,7	1,6
	2010	2,9	3,5	3,3	2,9	1,7
	2013	2,6	2,7	3,2	2,8	1,5
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - počet vzniklých na 1 000 obyvatel	2008	6,9	6,7	7,2	6,9	6,8
	2010	6,6	6,6	6,9	6,4	6,8
	2013	5,0	4,4	4,9	5,1	5,8
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč) ⁵⁾	2008	22,7	18,8	11,7	36,5	10,1
	2010	19,6	27,8	6,0	24,8	12,7
	2013	15,3	12,4	12,9	21,1	8,8
Počet bytů na 1 000 obyvatel:						
zahájených	2008	3,65	2,75	3,31	4,66	3,05
	2010	2,62	1,84	2,81	3,19	2,20
	2013	1,45	0,91	1,13	1,88	1,61
dokončených	2008	3,11	1,40	3,03	4,21	3,11
	2010	2,86	1,50	2,54	3,66	3,31
	2013	1,77	1,86	1,68	1,76	1,74
Hromadná ubytovací zařízení ⁶⁾ :						
lůžka	2008	42 155	10 237	10 287	7 082	14 549
	2010	37 976	9 160	8 534	6 524	13 758
	2013	45 863	9 926	11 630	8 918	15 389
lůžka na 1 000 obyvatel	2008	96,7	98,8	114,5	42,2	194,9
	2010	86,4	87,8	94,3	38,4	184,2
	2013	104,6	96,5	129,3	52,1	206,5

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):						
orné půdy	2008	21,2	22,4	7,8	22,8	24,8
	2010	20,9	22,3	7,7	22,1	24,7
	2013	20,5	22,1	7,5	21,4	24,4
zastavěných ploch	2008	1,7	1,5	2,0	1,8	1,5
	2010	1,7	1,5	2,0	1,8	1,5
	2013	1,7	1,5	2,0	1,8	1,5
Měrné emise (t/km²) (REZZO 1–3):						
tuhých znečišťujících látek	2008	0,39	0,26	0,56	0,44	0,44
	2010	0,37	0,26	0,51	0,39	0,42
	2012	0,33	0,24	0,45	0,34	0,41
oxidu siřičitého	2008	0,96	0,50	1,91	1,23	0,73
	2010	0,77	0,57	1,05	0,88	0,74
	2012	0,45	0,37	0,65	0,45	0,48
oxidů dusíku	2008	0,45	0,30	1,14	0,49	0,24
	2010	0,37	0,24	0,82	0,41	0,23
	2012	0,34	0,26	0,68	0,35	0,24
oxidu uhelnatého ⁷⁾	2008	1,69	1,17	2,45	1,81	1,90
	2010	1,88	1,28	2,79	2,10	1,98
	2012	4,82	3,53	6,38	5,02	5,65

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb., v roce 2010 a 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

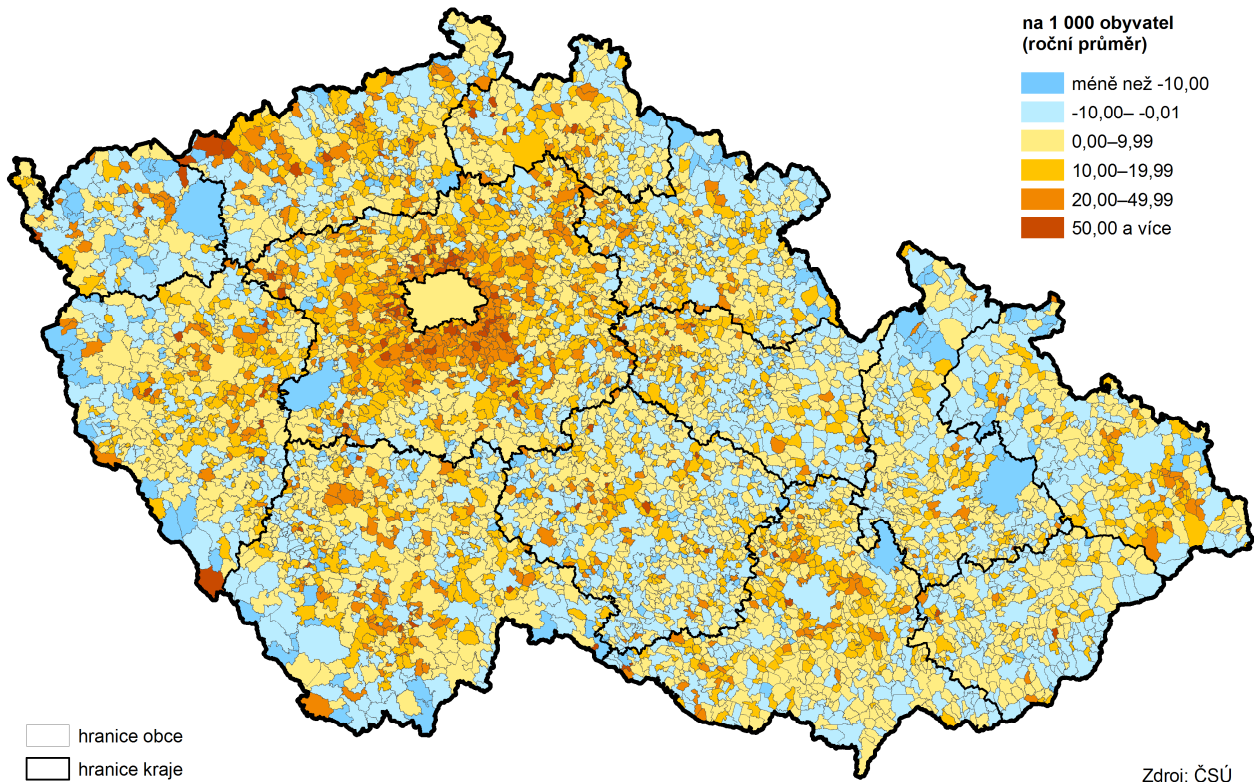
⁵⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁶⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

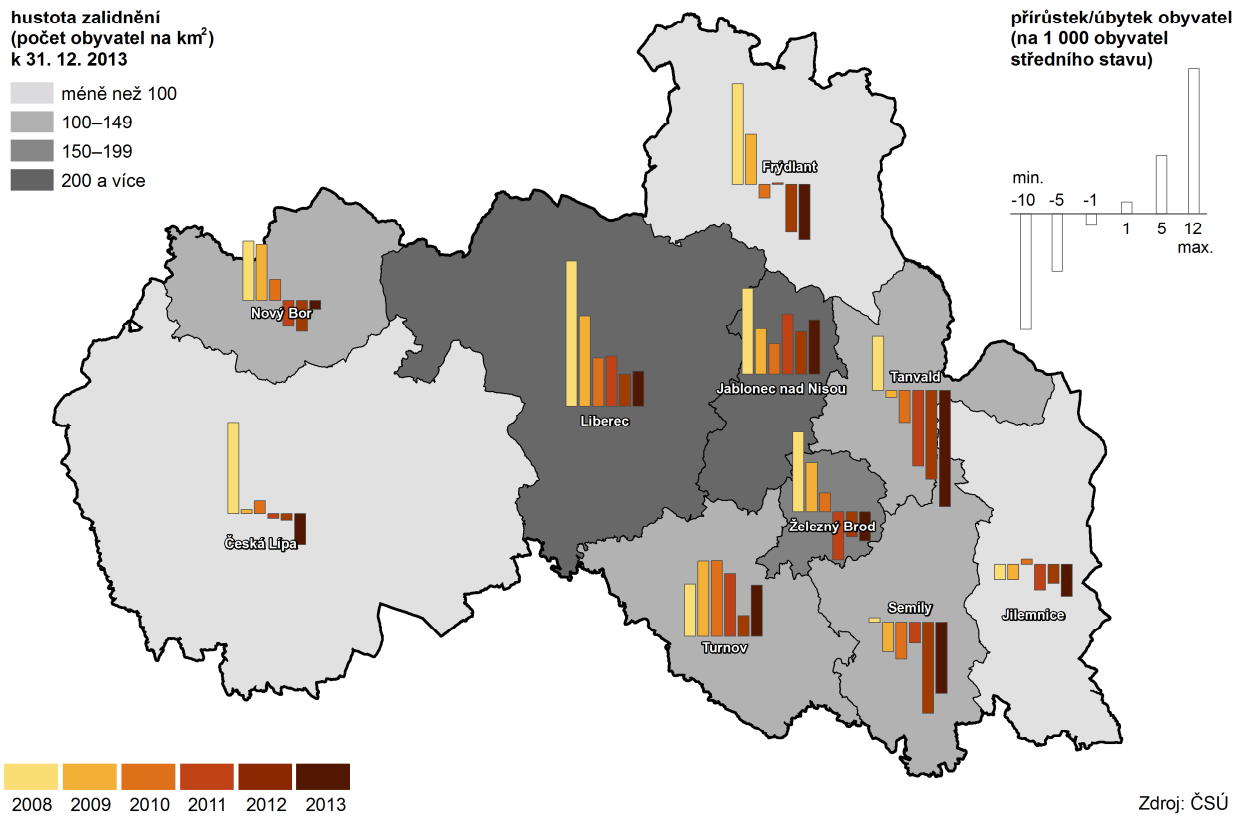
⁷⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních bilancí

KARTOGRAMY

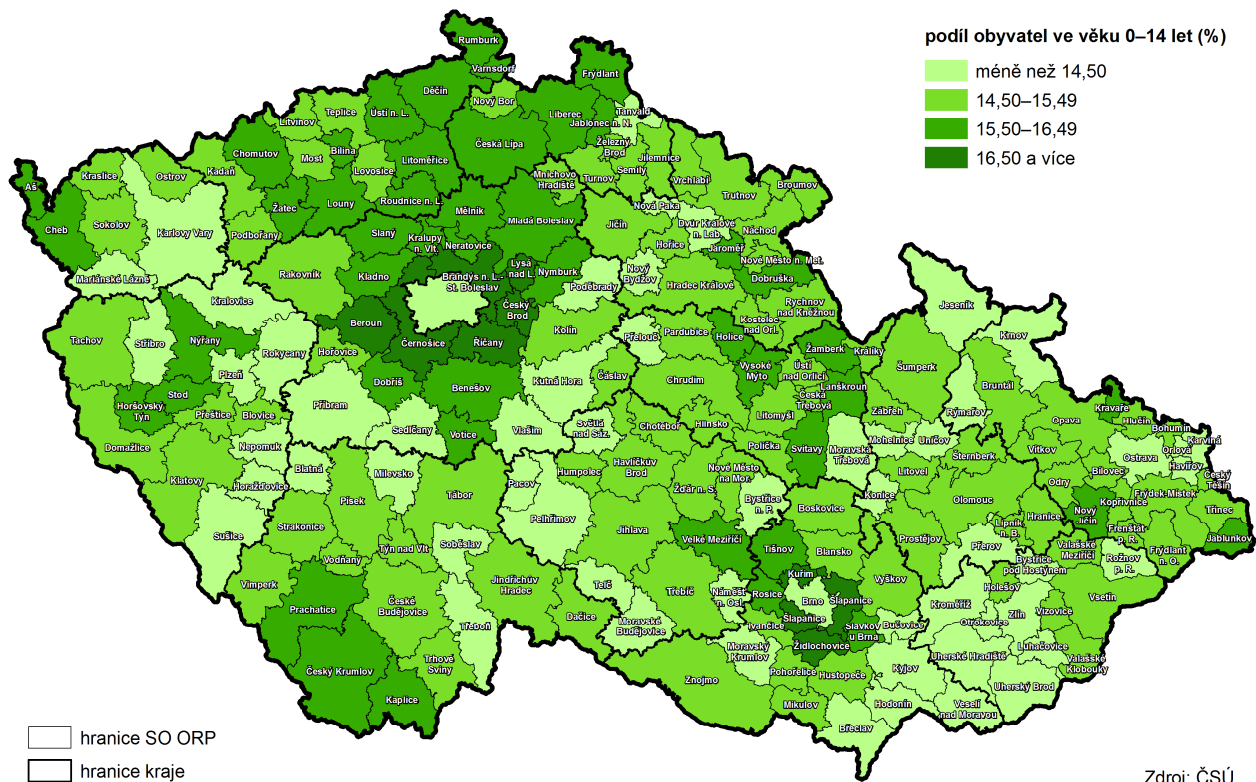
Přírůstek obyvatel stěhováním v obcích v letech 2008 až 2013

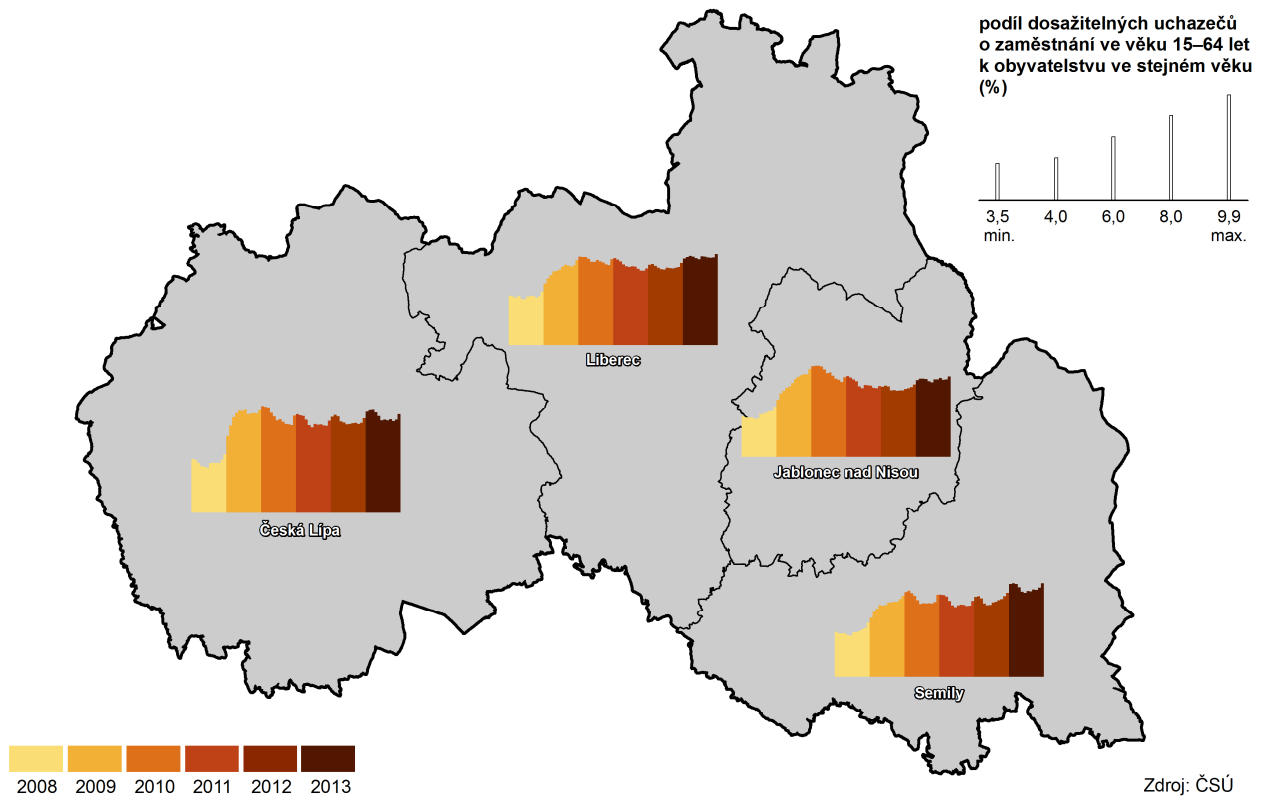
Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Libereckého kraje v letech 2008 až 2013

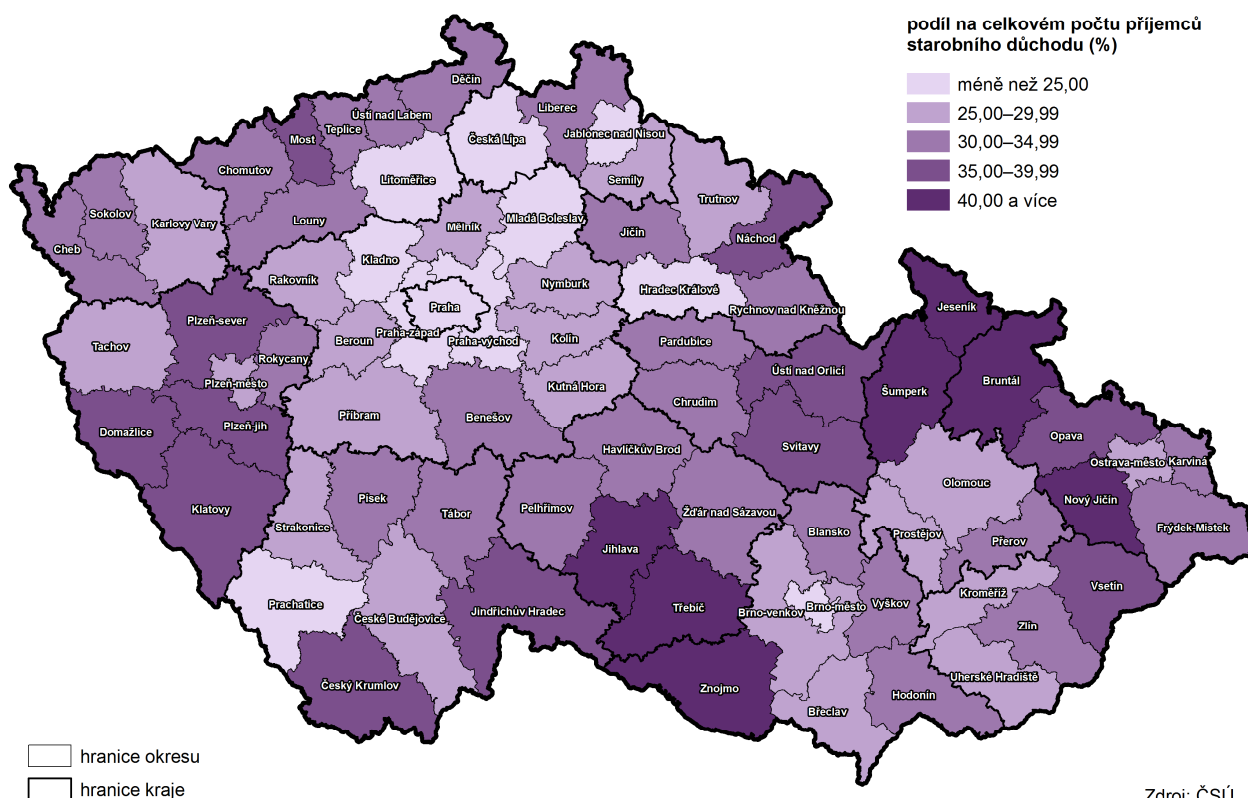
Děti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013

Nezaměstnanost v okresech Libereckého kraje v letech 2008 až 2013 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

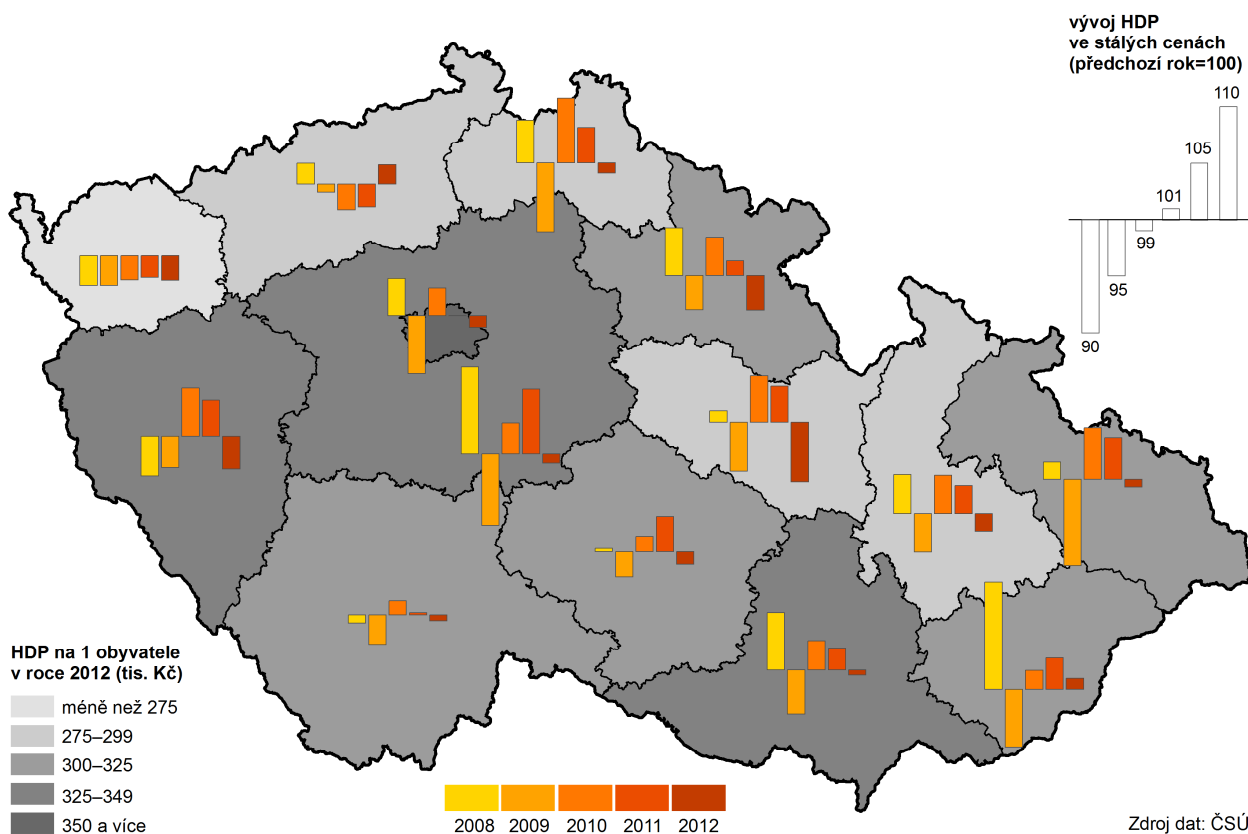

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2013

Zdroj: ČSÚ

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2008 až 2012

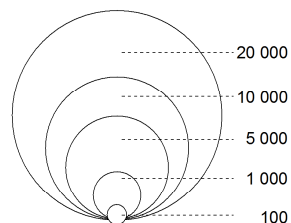
Zdroj dat: ČSÚ

Výzkum a vývoj v krajích v roce 2012

struktura zaměstnanosti
ve výzkumu a vývoji podle sektorů

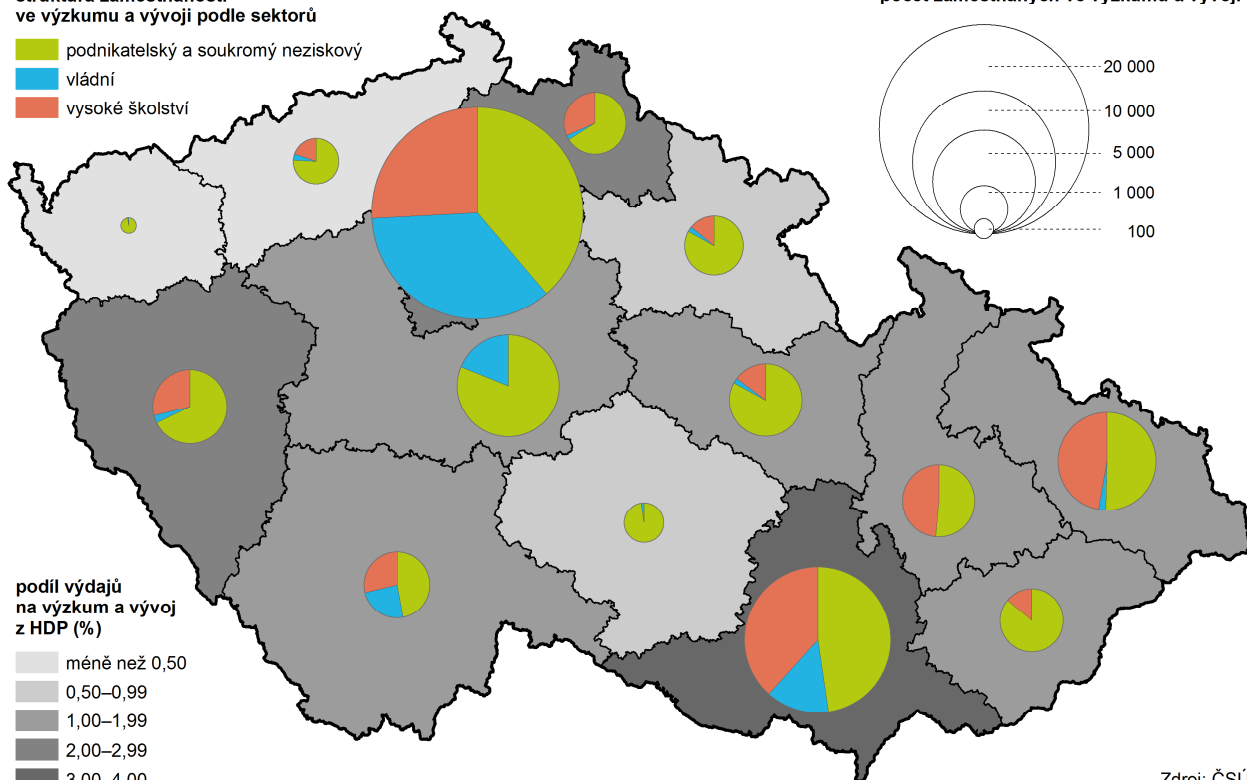
- podnikatelský a soukromý neziskový
- vládní
- vysoké školství

počet zaměstnaných ve výzkumu a vývoji

podíl výdajů
na výzkumu a vývoji
z HDP (%)

- méně než 0,50
- 0,50–0,99
- 1,00–1,99
- 2,00–2,99
- 3,00–4,00

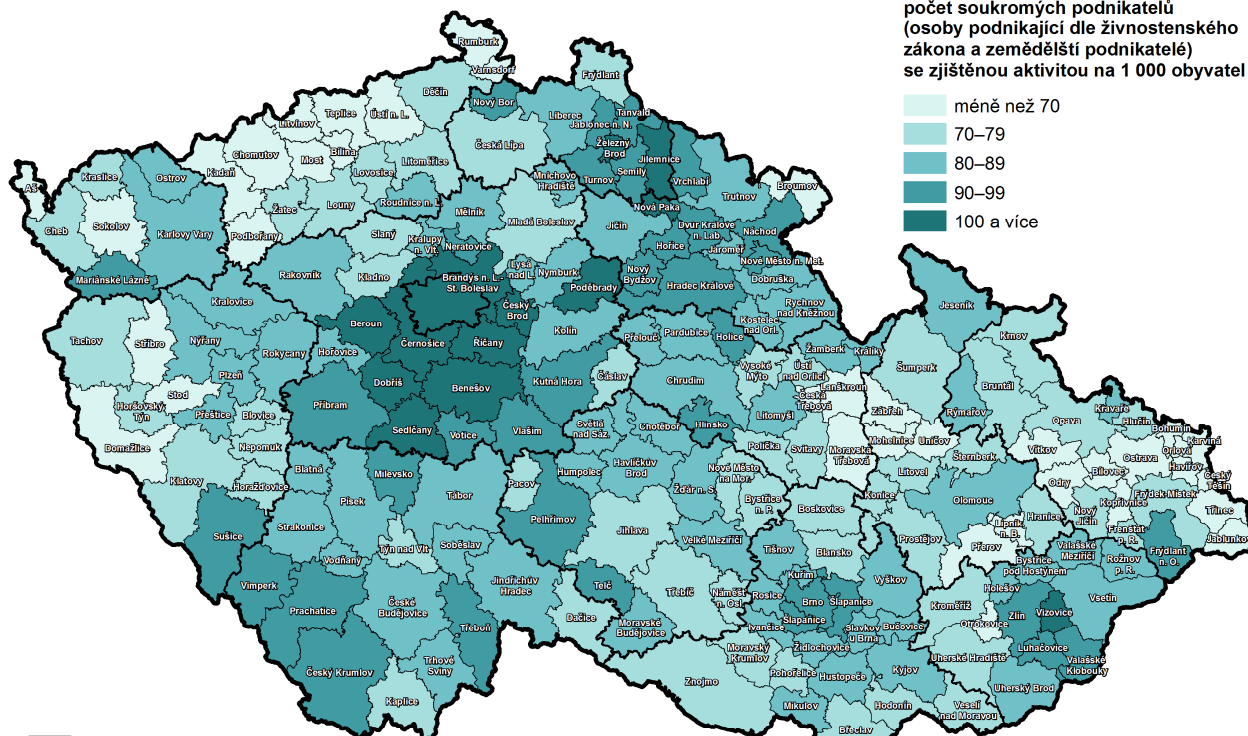

Zdroj: ČSÚ

Soukromí podnikatelé ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013

počet soukromých podnikatelů
(osoby podnikající dle živnostenského
zákona a zemědělské podnikatelé)
se zjištěnou aktivitou na 1 000 obyvatel

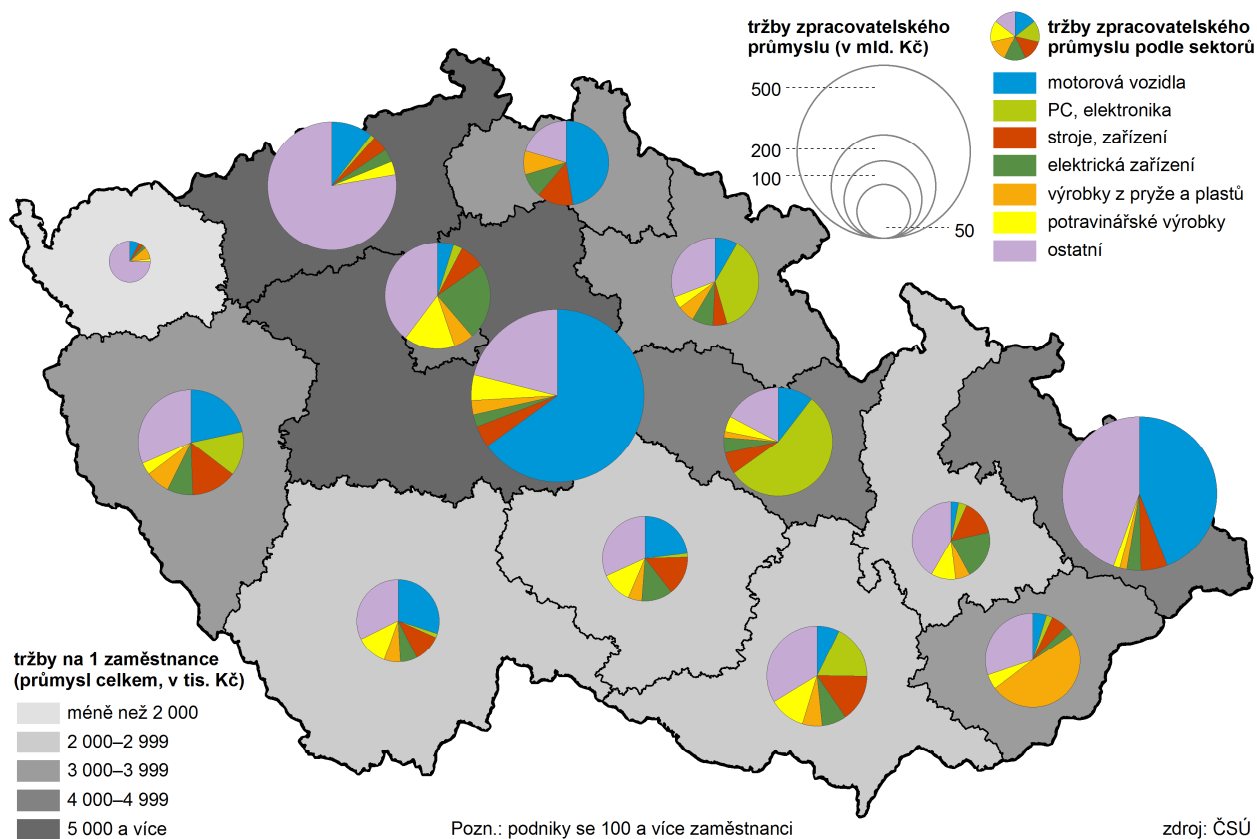
- méně než 70
- 70–79
- 80–89
- 90–99
- 100 a více

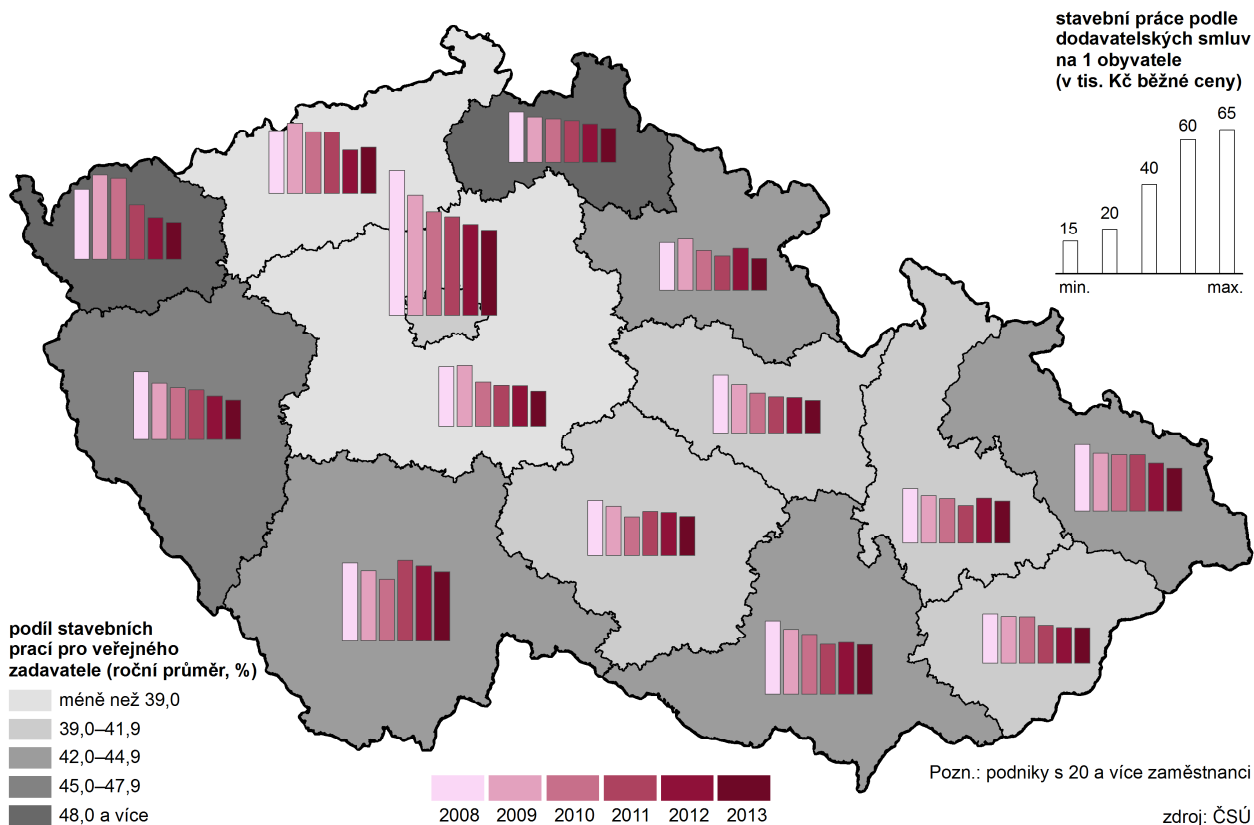
- hranice SO ORP
- hranice kraje

Zdroj: ČSÚ

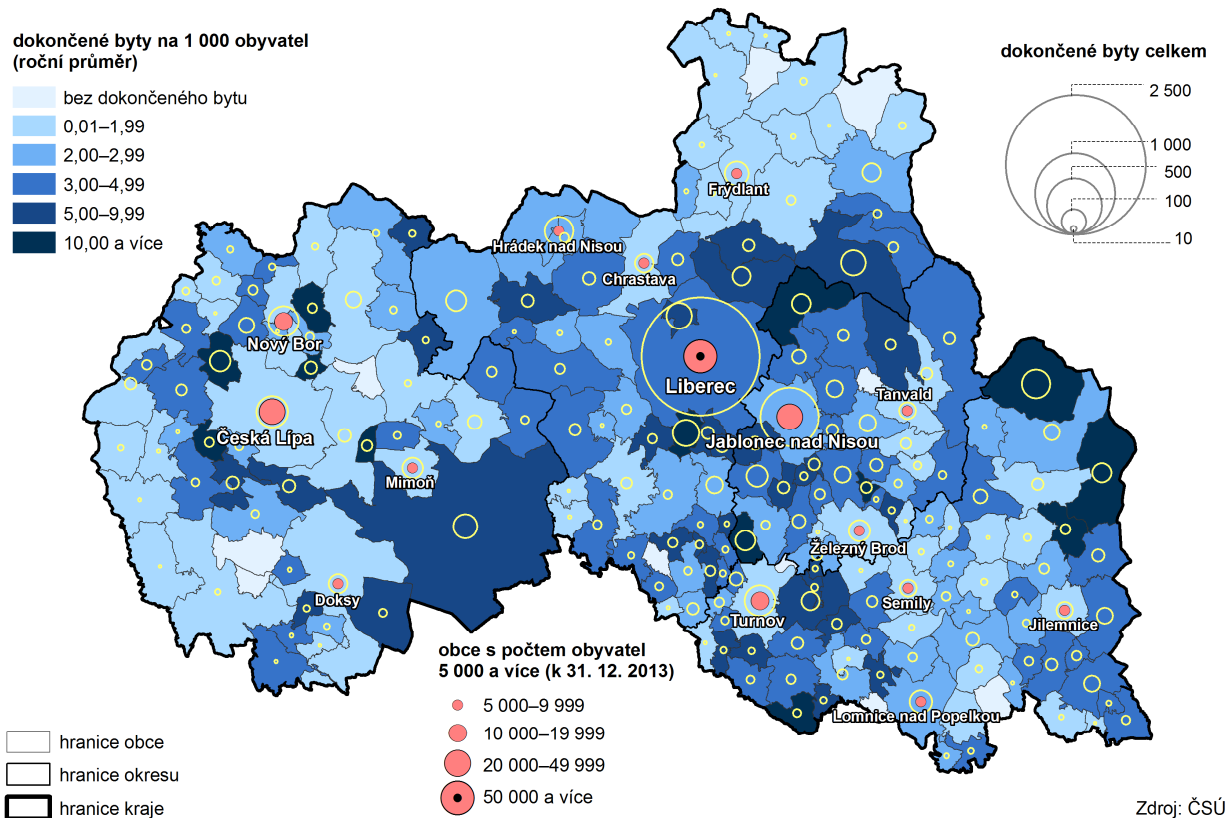
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2013

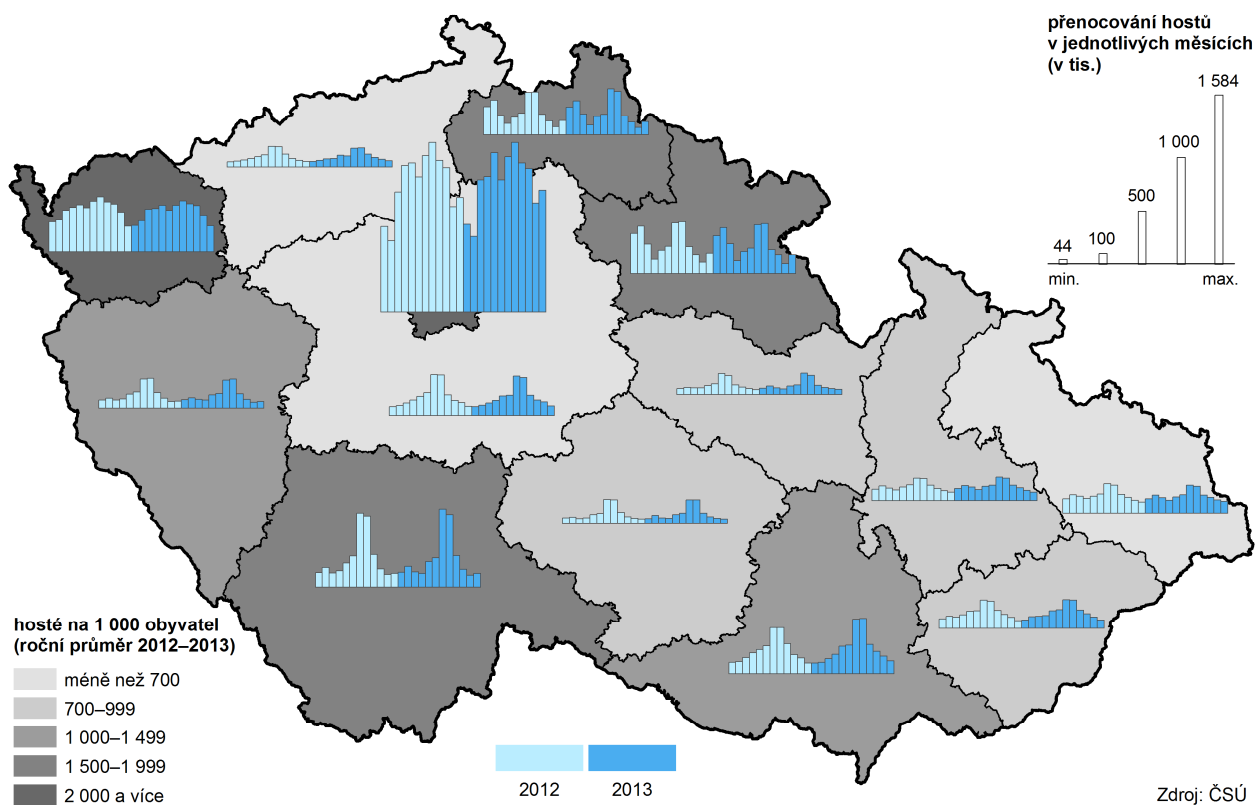
Stavební práce podle místa stavby v krajích v letech 2008 až 2013

Bytová výstavba v obcích Libereckého kraje v letech 2008 až 2013

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 a 2013

Komunální odpad v krajích v roce 2012

